

ÇETMİ'nin SESİ

Yıl:5 Sayı:27

Ocak-Şubat-Mart 2003

Gözü, Kulağı, Nabzı

Çetmi'nin
Sesinden

*

Selam İle

*

Hatıralar

*

Mazideki
Canlar

*

Misafir
Kalemler

*

Ahde Vefa

*

Hayata

*

Memleket
Şiirleri

*

Çocukca

*

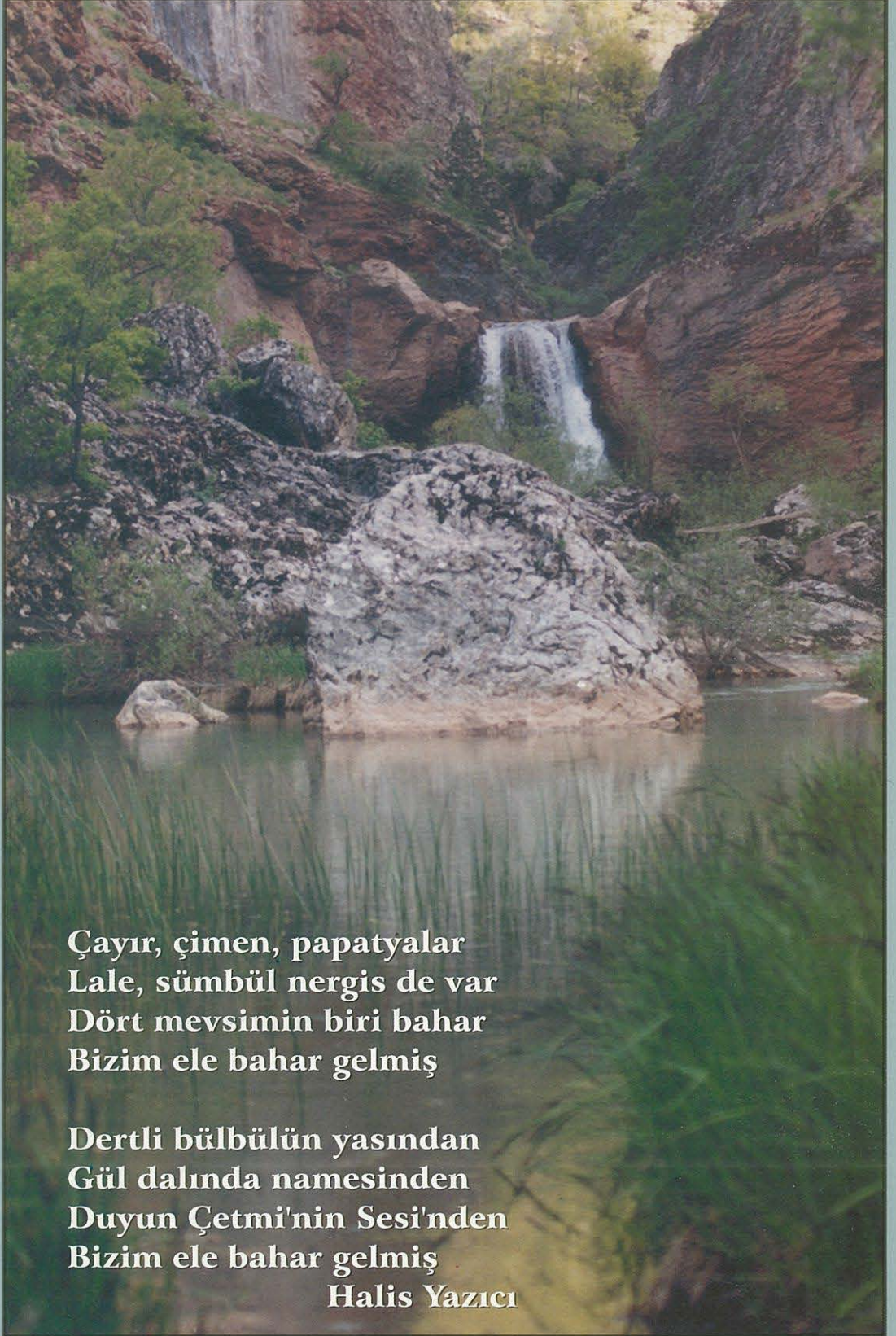
Damlalar

*

Emek
Ekmek

*

Salıncak

Çayır, çimen, papatyalar
Lale, sümbül nergis de var
Dört mevsimin biri bahar
Bizim ele bahar gelmiş

Dertli bülbülün yasından
Gül dalında namesinden
Duyun Çetmi'nin Sesi'nden
Bizim ele bahar gelmiş
Halis Yazıcı

İLAN

VAKFIMIZIN KURUCULAR KURULU ÜYELERİNİN DİKKATİNE!

SAYIN ÜYEMİZ:

Vakfımızın iki yılda bir yapılmakta olan olağan kurucular kurulu toplantısı 17 Mayıs 2003 tarihinde saat 17.00 de aşağıda belirtilen gündemi görüşmek üzere Çetmi Kasabası belediye toplantı salonunda yapılacaktır.

Vakıf sözleşmesi gereği birinci toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde, kurucular kurulu toplantımız birinci toplantıdan iki saat sonra (saat 19.00 da) mevcut üyelerle yapılacaktır.

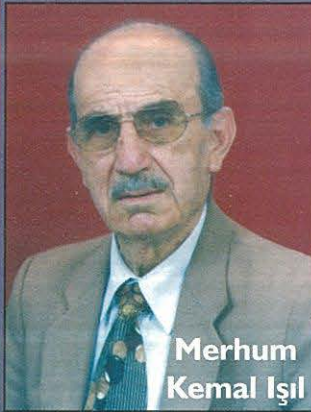
Toplantımıza kurul üyelerimizin tümünün mutlaka katılmasını ve kurucular kurulu üye aidatlarının bulunduğu mahaldeki vakıf temsilcisine ödenmesini önemle rica ederiz.

Vakıf Yönetim Kurulu

GÜNDEM

- 1- Açılış ve divan heyetinin teşekkülü
- 2- Yönetim ve denetim kurulu raporlarının okunması. Bilançonun okunması müzakeresi ve ibra edilmesi
- 3- Yeni kurucular kurulu üyelerinin kabul edilmesi
- 4- Yönetim ve denetim kurulu üyelerinin seçimi
- 5- Çetmi'liler Günü Programının müzakeresi
- 6- Dilek , temenniler ve kapanış.

NOT: Bu ilan tebligat yerine geçmektedir.

Merhum
Kemal Işıl

TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNE UZUN YILLAR HİZMET EDEN, BİZİM BELDEMİZDEKİ OKUMUŞ GENÇLERE DE REHBER OLAN, VAKFIMIZIN ŞEREF ÜYESİ VE FAHRİ ÇETMİLİ DEĞERLİ İNSAN KEMAL IŞIL'A CENAB-I HAKTAN RAHMET, YAKINLARI VE TÜM ÇETMİ AİLESİNE DE BAŞSAĞLIĞI DİLERİZ.

**ÇETMİLİLER VAKFI YÖNETİM KURULU
VE
ÇETMİNİN SESİ DERGİSİ**

TAZİYE-TEŞEKKÜR

KIYMETLİ EVLADIMIZ, SEVGİLİ DAMADIMIZ, MUSTAFA'NIN RAHATSIZLIĞI DÖNEMİNDE VE VEFATINDAN SONRA BİZLERİ YALNIZ BIRAKMAYAN, EVİMİZE GELEN, TELEFON, TELGRAF VE FAKSLA TAZİYEDE BULUNARAK, ACIMIZI PAYLAŞAN ; AZİZ DOSTLARIMIZA, DEĞERLİ HEMŞEHRİLERİMİZE ŞAHSİM VE AİLEMİZ ADINA ŞÜKRANLARIMI SUNARIM. SELAM VE DUA İLE...

MEHMET KARACA

ÇETMİ'nin SESİ Mahalli Dergi

Çetmililer Eğitim Kültür ve
Yardımlaşma Vakfı Adına

Sahibi ve Yazı İş. Müd.
Abdurrahman ÖNDER
Tel. : 0.532 - 354 07 54

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Hüseyin Alp ÖZEL

YAYIN KURULU
Dr. Ali ÖZEL
Nurettin ÖZEL
Şükrü KARACA
Kerim BOZDAĞ

TEMSİLCİLERİMİZ
ANAMUR : Metin AKKOCA
ANKARA : Mustafa ÖNDER
ANTALYA : Mehmet KARACA
ÇETMİ : Hüseyin EŞİYOK
FRANSA : Bilal BALCI
Ahmet GÜÇLÜ
İSTANBUL : Hüseyin TIKIR
İZMİR : Şükrü KARACA
Mehmet EREN

ADRES:
Rampalı Çarşı No: 186
Meram - KONYA

İRTİBAT TELEFONLARI
0.332 - 351 26 67 (Vakıf Mrk.)
0.332 - 358 05 61 (Yay. Yön.)
0.542 - 671 90 95 (Yay. Yön.)
halpozel@ttnet.net.tr.

ABONE VE REKLAM İÇİN
BANKA HESAP NUMARASI

VAKIFBANK
KONYA MERKEZ ŞUBESİ
Hesap No: 2031013

Çetmililer Eğitim, Kalkınma ve
Yardımlaşma Vakfı
Rampalı Çarşı Kat: 2 No: 186
Tel: 351 26 67 Meram/KONYA

Dergideki isim belirtilmemiş fotoğraflar
Hüseyin Alp ÖZEL'e aittir.

GRAFİK & BASKI
ARI OFSET

Kalecik Mah. Başarılı Cad.
T.H.K. Pasajı Kat: 2/KONYA
Tel : (0.332) 353 69 69
Fax : (0.332) 350 17 04

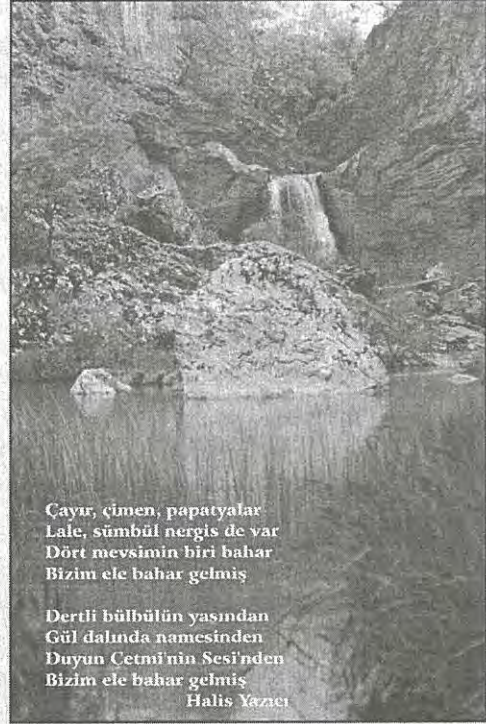
ÇETMİ'nin SESİ

Yıl:5 Sayı:27

Ocak-Şubat-Mart 2003

Gözü, Kulağı, Nabızı

Çetmi'nin
Sesinden
*
Selam ile
*
Hatıralar
*
Mazideki
Canlar
*
Misafir
Kalemler
*
Ahde Vefa
*
Hayata
*
Memleket
Şiirleri
*
Çocukca
*
Damlalar
*
Emek
Ekmek
*
Salıncak

Çayır, çimen, papatyalar
Lale, sümbül nergis de var
Dört mevsimin biri bahar
Bizim ele bahar gelmiş

Dertli bülbülün yasından
Gül dalında namesinden
Duyun Çetmi'nin Sesi'nden
Bizim ele bahar gelmiş
Halis Yazıcı

Ocak-Şubat-Mart 2003

Çetmi'nin Sesinden	Abdurrahman Önder	2-3
Selam ile	Hüseyin Alp Özel	4-5
Açık Pencere	Mehmet Balcı	6-7
Hatıralar	Dr. Ali Özel	8-9-10-11-12
Mazideki Canlar	Şükrü Karaca	13-14-15
Gönülden Süzülenler	Halis Yazıcı	16
Yöremiz-İnsanımız	Mustafa Polat	17-18
Yazı-Yorum	Kerim Bozdağ	19
Misafir Kalemler	Ali Çankırılı	20-21-22-23
Sizden Gelenler	Mustafa Kumgöllü	24
Ahde Vefa	Abdurrahman Önder	25
Hayata	Çetmi'nin Sesi'nden	26
Tahlil	Hüseyin Eşiyok	27
Bizim Gençlerimizden	Sami Özel	28-29
Bizim Köşe	Mehmet Karaca	30
Memleket Şiirleri	Niğmetullah Uçar	31
Serzeniş	Hasan Bozdağ	32
Çetmi Tarihi	Şükrü Karaca	33-34-35
Çocukca	Çetmi'nin Sesinden	36-37
Damlalar	Zeynep Önder	38-39
Emek-Ekmek	Hüseyin Alp Özel	40
Bilgi-Görgü	Mustafa Akkoca	41
Bir Hikaye	Atilla Özel	42-43
Gün Işığı	Bizim Tayfa	44
Sohbet	Bilal Balcı	45
Salıncak	Ali Çankırılı	46-47-48

ÇETMİNİN SESİNDEN

Abdurrahman ÖNDER

Değerli okuyucu;

Yeni sayımızla size tekrar ulaştık. Bu bizim için bir sevinç ve mutluluk kaynağı. Bunun için Rabbimize ne kadar şükretsek azdır. Evet sizinle buluştuk ve konuşuyoruz. Ben bu yazılarımla sizlerle konuştuğumu, sıkıntılarımla ve sevinçlerimi paylaştığımı, hasret giderdiğimi, sizinle kucaklaştığımı hissediyorum. Bundan büyük haz duyduğumu sizi görürcesine zevk aldığımı hassaten belirtmek isterim.

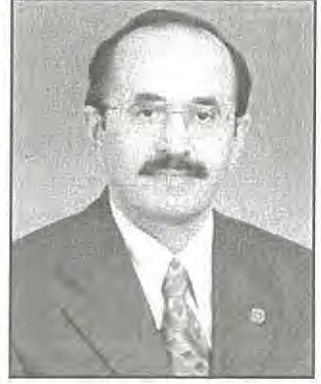
Biz bu mutluluğu, bu kucaklaşmayı, ayrı şehirde olduğumuzdan dolayı bazılarınızla yüzlerce, bazılarınızla da binlerce kilometrelik uzaklığı kaldırıp kalbi olarak gerçekleştiriyoruz. Biz bunları yaparken üzülerken söylemeliyim ki bölgemizde garip şeyler oluyor. Bir devlet tarih sahnesinden silinmek, Halil İbrahim milletin bir büyük parçası da yok edilmek isteniyor. İçim yaniyor... Bu yazımı 22 Mart 2003 tarihinde saat 03.00 sularında yazabiliyorum. Malum bütün televizyon kanalları Irak'ın işgalini gösteriyor. Osmanlı coğrafyası kan ağlıyor. Gerçekten kendi ülkemiz işgal edilmişçesine üzülmüyorum. Canlı yayında ezan sesleriyle top sesleri birbirine karışıyor. Bu manzarayı canlı olarak sanki bir sinema filmini seyrederek gibi izlerken bizim yaşadığımız ama bizim dedelerimizin yaptığı Kurtuluş Savaşı öncesi Anadolu'muzun emperyalistlerce işgali gözümün önüne geliyor. Meğer ne kadar zormuş. Milli Mücadele şairimiz merhum M. Akif'in "Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmazın " derken bütün bunların kat be kat fazlasını görmüş diye düşünüyorum. Çünkü biz sadece televizyondan izliyoruz. Dileyelim ve dua edelim ki bu kirli ve emperyalist savaş bir an evvel son bulsun. Allah bizi, ülkemizi böyle bir savaştan korusun. Allah zalimlerden ve onların şerrinden bütün insanlığı

korusun. Sam Amcalar ve Jon'ler geldikleri gibi gitsinler. Bu arada Irak'lılar da çok önemli bir sınavdan geçiyorlar. Topraklarını yeniden vatan haline getirecekler. Yine dileyelim ve dua edelim Irak işgali İslam

Aleminin ve insanlığın uyanışına vesile olsun. Bu uğursuz gecenin sabahı çabuk gelsin inşallah.

Gelelim Çetmi'nin Sesine. Değerli hemşehrilerim; dergimizin sayfalarında çok değişik yazılar bulacaksınız. Genellikle tanıdık bildik simaların yazıları. Yine aynı insanların yazıları! Demekten, ben neden bu sayıya bir yazı yazıp göndermedim sorusunu kendine sormanı bekliyorum. Dergimize hem yazarak, hem okuyarak katkıda bulunabilirsiniz.

Değerli okuyucu bu yazıların haricinde bir de isimleri 26. sayımızda yayınlanan kurucular kurulu üyelerimize yönelik bir çağrıyı da bu sayımızda bulacaksınız. Bu ilan aynı zamanda bir davettir. Vakıf kurucular kurulumuzun olağan toplantısına davet. Bu toplantıda hem vakıf yönetiminin iki yıllık faaliyeti, yaptıkları yapamadıkları değerlendirilecek önümüzdeki iki yıl için vakfımızı yönetecek yeni yönetim ve denetim kurulu üyelerimiz seçilecektir. Bu vesile ile de Çetmi'nin Sesinin siz değerli okuyucusunun vakıf faaliyetleri, Çetmi'ye ve Çetmi'liye katkı konusunda bir muhasebe yapmaya davet ediyorum. Acaba Çetmi için neler yaptınız. Yaptıklarınız sizin için yeterli mi? Yapmadıysanız nedeni nedir? Öyle bir gün gelip yaptıklarınızdan ve yapamadıklarınızdan hesaba çekileceğinizi mutlaka bekliyorsunuzdur. Bana sorarsanız

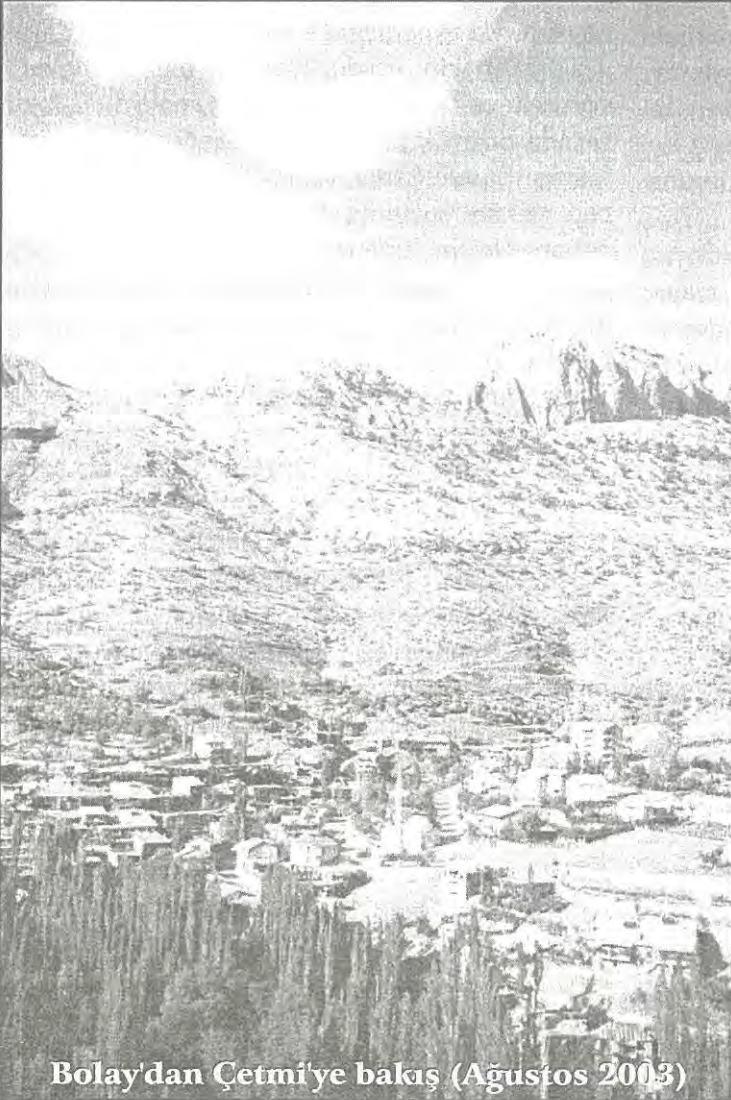

yapamadıklarınızdan dolayı üzüldüğünüzü biliyorum. Vicdan azabı duymamak ve üzüntünüzün en azından azalması için sizi Çetmi'ye ve Çetmi'liye daha çok hizmet etmeye, Çetmi'nin Sesi dergisine (sebebi nedir bilinmez) abone olmayan hemşehrilerimizi abone olmaya, vakıf faaliyetlerine katkıda bulunmaya çağırıyorum.

Biz de vakıf yönetimi olarak , bundan iki sene evvel bir mayıs ayında kurucular kurulunun bize vermiş olduğu emaneti on yedi mayıs ta inşallah emanetin sahibine yani kurucular kurulumuza teslim edeceğiz. İlk seçildiğimizde Dr. Ali Özel, Mehmet Balcı , Kerim Tıkır, Mehmet Emin Bakdemir, Memiş Uslan ve

Hüseyin Alp Özel'den oluşan yönetim kurulumuz böylece görev süresini tamamlamış olacak. Kurucular kurulumuz görevi bir başka ekibe veya mevcut yönetime yeniden verecek. Vakıf faaliyetleri devam edecek . yani vakfımız belediyemizle beraber günler düzenlemeye, dergimizin yeni sayılarını çıkarmaya , okuyanlarına burs vermeye ve benzeri faaliyetlere devam edecek. Dolayısıyla vakıf sizden maddi manevi katkılar istemeye devam edecek. Bu gerçekten bir bayrak yarışı. Biz bizden evvelkiler gibi, bize verilen etabı koştuk. Koşu devam edecek...

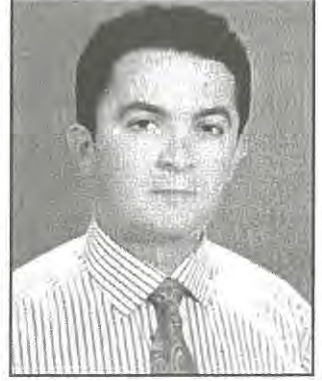
Değerli okuyucu; bu güne kadar öyle güzel işler yaptık ki, bunları devam ettir, çoğalt diye biraz evvel size sorular sordum. Vakıf kurucular kurulumuzun üye sayısı 136'ya yükseldi. Bunların çok önemli bir kısmı vakfımızdan burs alarak okuyan öğrencilerimizden oluşuyor. Bu gençler, Çetmi'nin ve Çetmi'linin geleceği. Bunda sizin de katkılarınız var. Bunun için gerçekten öğünebilirsin. Bütün bunları görerek, düşünerek , bu faaliyetlerin çoğalmasını hedefleyerek sen de vakıf faaliyetlerine daha çok katkıda bulunabilirsin. Bulunmalısın! Bunun içinde özellikle ve öncelikle kurucular kurulu üyelerimiz 17 Mayıs 2003 de Çetmi'de olmalı. Ayrıca 18 Mayıs ta belediye başkanımız yaylalara pikniğe götürüyor. Öyle sanıyorum Çetmi'nin ayranını, çorbasını, kömbesini , katmerini özlemişsindir. En azından Çetmi'yi ve Çetmi'liyi özlemişsindir. Biraz özlem gidermeye, çocukluk arkadaşlarını görmeye, doğup büyüdüğün, kopmaz bağlarla bağlandığın, saman çektiğin, sığır güttüğün Çetmi'ye gel. Çetmi'yi ve Çetmi'liyi konuşalım. 17 mayıs 2003 te Çetmi de buluşalım. Sağlıcakla kalın...

Bolay'dan Çetmi'ye bakış (Ağustos 2003)

SELAM İLE

Hüseyin Alp ÖZEL

Kıymetli okurumuz;

Önce gönüller dolusu selam ve sevgilerimi sunar,hayırlı işlerinizde başarılar dilerim...

Kendi sınıfında çıkarılmakta olan dergiler arasında, daha iyi bir konumda olması için üstün çaba sarf ettiğimiz, yöremiz ve insanımızın sesi-soluğu olmaya her an biraz daha yaklaşan dergimizin 27. Sayısıyla sizlerle tekrar beraberiz. İlk günden bu zamana kadar yapıcı ve iyi niyetli tenkit ve telkinlerinize, ayrıca her türlü katkılarınıza teşekkür ederim. Şunu açıkça ve samimiyetle söylemeliyiz ki; Hemşehrilerimiz ne Vakfımıza ne de Dergimize gereken ilgiyi maalesef gösteremiyorlar. Amacı ilk adımda eğitim olan bir kurumumuz var. Bu gün böyle bir vakıf çalışması gerçekleştirmek nerede ise imkansız. O halde hepimiz sahip çıkmalıyız ki; daha çok öğrenci okutulabilsin, daha fazla insana yardım edilebilsin.

Değerli okurumuz, 27. sayımıza "Bahar Sayısı" diyebiliriz. Çünkü dergimiz nisan ve mayıs sıcaklarında sizin ellerinizde olacak ümidindeyiz. Tabiatıta her şey yeniden canlanıyor, anlamlı değişimler ve gelişmelere şahit oluyoruz. Fert olarak, bizim de bu yenilenme mevsiminde kendimizi tartmamız, gönlümüzde gülden teraziler kurmamız lazım. Ruhumuz, aklımız ve umutlarımızda kopan fırtınaları dindirmek, ciddi çözümlere yol açan manevi erezyonu önlemek için gerçekten gayret göstermemiz gerekiyor. Bütün bunların başı da eğitim den geçiyor

Bu sayımızda da Çetmi'den ve Çetmili'den bahs eden yazılarımız çoğunlukta. Adı geçen kişiler, aileler, yerler, tarih ve olaylar sizi yine maziye götürecek, bu günümüzde dolaştıracak, duygulandıracak. Yine aktarılan umutlar, projeler, temenniler sizi düşündürüp sevindirecek, heyecan-landıracak. Ayrıca ilmi ve edebi yazılarımız size ve ailenize ışık olacağı kanaatindeyiz. Dileğimiz bu hüzne, sevince, verilen mesajlara ve heyecana hepimizin ortak olmasıdır.

Her şeyden önce beni çok üzen birkaç konuyu

sizinle paylaşmak istiyorum. 26.sayımızda ; Taşkent'e gönderilen, çoğu kız olan öğrencilerimizden haber vermiştim. Duyduğumuza göre, bu çocukların hepsi de okulu bırakmak zorunda kalmışlar.

Bana çeşitli sebepler sıralandı. Göz göre göre bu çocukların hayatlarıyla oynamaya ne yakınlarının ne de diğer kişilerin hakkı vardı. Herkes birazcık olsun sorumlu ve duyarlı olmaya yanaşmalıydı. Çünkü ortada bizim insanımızın geleceği söz konusu. İkincisi bunun kadar vahim bir haber, Kuzan'ın top yekün sulanma projesi, maalesef sudan sebeplerle ve kişilerin kompleksleriyle ortada kalmış vaziyette ya da kısmen bir çalışma yapılmaya başlanmış. Çetmi'de yaşadığı zamana ve yere anlam kazandıran insanlar hep olmuştur.O İnsanların genel görüşü de ne yazık ki "bu halkla bir şey çözmek çok zor. Çünkü serde cahillik var" olmuştur. Üzülerken şahit oluyoruz ki, bu ayak diremeler devam ediyor.

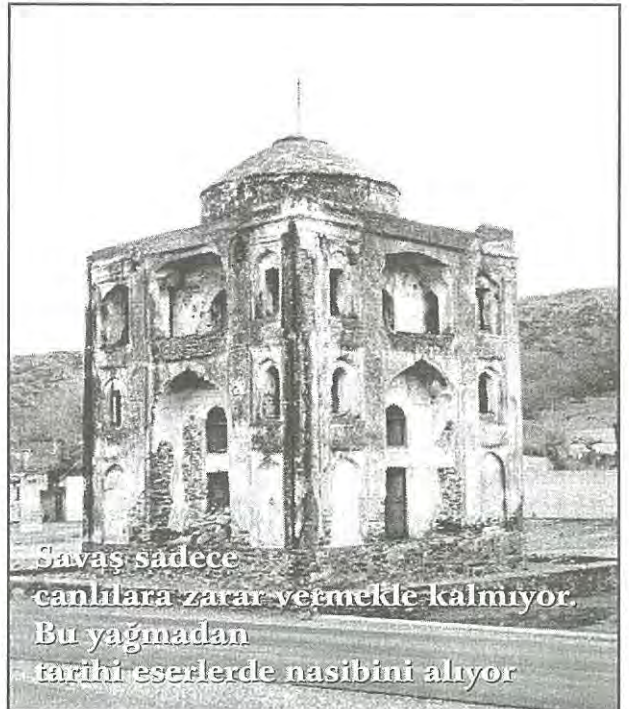
Bizim orta okul sıralarımızda öğrenci yokluğundan (vardı ama gönderilmedi) okul kapanmış, bizler de 15 arkadaşla beraber Balcılar Kasabası'na giderek ortaokula devam etmiştik. Aradan 20-25 yıl geçmiş ama kafa yapılarında hiç değişiklik olamamış. Makuz talih denilen şey galiba bu olsa gerek. Sözde okumuşlarımızdan da menfi fikirler duymak, bizim insanımızı, yöremizi umursamadıklarını görmek, insana bir başka acı veriyor. Laf gelince Çetmi aşığı zannedilenlerin de, basit ve gülünç, şahsi çıkarlar gütmesine ne demek lazım bilemiyorum. Varın ona da siz karar verin...

Kıymetli okurumuz; ülkemizin de içinde bulunduğu coğrafya da yine mazlum insan ve canlı katliamı yaşıyor. Sisice yapılan planlar,

bütün dünyanın gözleri önünde, çocuk, yaşlı, kadın, genç demeden ve meshep, meşrep, ırk, din ayırmadan vahşice uygulanıyor. Afganistan'dan sonra Irak'ı hedef alan cani Bush Yönetimi yüzlerini petrol maskesiyle kapatarak sapık Siyonizm ve İsrail yayılmacılığına hizmet ediyorlar. Önümüzdeki yıllar bu bölge ve hatta dünya için çok daha zalim sonuçlara gebe. Burada Arap ve İslam Halkları'nın özlerine dönebilmesi için son hamleler yapılıyor diyebiliriz. Narkozdaki hasta konumundaki insanlık, şimdi uyanamaz ise bundan sonra hayata dönmesi imkansız gibi görünüyor. Bilinen tarih boyunca bırakın devlet olmayı, Halk olmanın onurunu bile taşıyamayan Kürt gruplar, Amerika, İngiltere ve diğerlerinin yaptığı insanlık katliamında, maşa konumundan öteye hiçbir zaman geçememişlerdir. Yıllar öncesi M. Mustafa Barzani şimdi ise oğul Barzani'nin (Mesut) Yahudi Lobilerle olan münasebeti acık ve net olarak oratadadır. Barzaniler "Biz Siyonist Kürtleriz" savunmasıyla bir gömlek daha şerefsizliklerini su üzerine çıkardılar. Diğer taraftaki Talabani (Celal) ise emsalsiz bir hain ve kaypak. En azından Rahmetli Özal'ın zamanını hatırlarsak onların bu güne gelebilmesinde Türkiye'nin payı oldukça fazladır. Savaş bölgesindeki etnik yapı o kadar karışık ki, kimin ne yaptığı ve kime hizmet ettiği, bu toz duman içinde pek belli değil. Belli olan bir ve tek gerçek ise, gerek yerli zalimlerden (ki, Saddam alçağı onlarca sene Stalin, Çavuşesku, Mao ve diğer soysuzlar gibi kendi öz halkına kan kusturdu. O'nun sonu da aynen öbürleri gibi olacak) gerekse Dolaşan zalimlerden dolayı acı çeken mazlum insanlar. Irak'ta bizim için en önemli konu oradaki Türkmen Soydaşlarımızın meselesidir. Yüz yıllar önce Osmanlı Sultanları üç kıtada at oynatırken, hemen yukarımızda on binlerce Türk evladı kahpe Rus Çarlarının kanlı zulümlerinde can verdiler. Osmanlı bu zulme kulak tıkadı, gerekeni yapamadı ve kendi sonunu hızlandırmış oldu. Bizi idare edenler İnşallah Kerkük, Musul, Kıbrıs ve diğer Türk illeri için, Osmanlının düştüğü gaflete düşmezler. Araplar hiçbir zaman kendi başlarına şanlı bir tarih yazamadılar. Aslına bakarsanız bu kafayla

yazmaları imkansız gibi. Bizdeki baldırı çıplak Arap hayranları , onlara özenmeye devam etsinler. Fakat Allah aşkına bu Milletin I. Dünya Savaşında "yedi düvele" karşı vermiş olduğu mücadeleye hiç kimseyi kıyaslamasınlar. Amerika kendi sonunu hazırlıyor. Bush ve ekibi Hristiyanlığın haricileri konumundalar. Yaptıkları her şeyi meşru kabul ediyorlar. Sözde Irak'a özgürlük getirecekler, bunu hep birlikte göreceğiz. Bölgenin şımarık çocuğu İsrail yine "Şeytani Hesaplarını, planlarını" uyguluyor. Ama herkesin bir hesabı olduğu gibi, Allah'ın (c.c.) da bir ve kati hesabı vardır. Mevlam görelim neyler, neylerse güzel eyler.

Saygıdeğer okurlarımız; bazı hemşehrilerimizden zaman zaman çeşitli yazı ve şiirler alıyoruz. Onlardan dileğimiz, çalışmalarını bize göndermeden önce gerekli özeni gösterip, kontrol etmeleri ve mümkünse okunaklı yazı yazarak göndermeleridir. Gönderilerinizde halpozel@ttnet.net.tr. İmal adresini kullanabilirsiniz. Sizlerden yeni sayılarımız için destek bekliyoruz. Vakfımıza ve Dergimize samimi olarak destek veren, kendisiyle ve çevresiyle barışık herkese selam ve saygılarımı sunarım.. 28. Sayımızda buluşmak umuduyla Allah'a (C.C.) emanet olun...

**Savaş sadece
canlılara zarar vermemekle kalmıyor.
Bu yağmadan
tarihi eserlerde nasibini alıyor**

AÇIK PENCERE

KUL HAKLARI

Mehmet BALCI

Bu yazımızda günlük hayatta en çok ihmal ettiğimiz, önemsemediğimiz, bu yönden de Dünyada ve ahiret yurdunda büyük hüsrana uğrayacağımız, yüce yaratanın tasarruf hakkını tamamen insana verdiği kullara ait bir kısım haklardan bahsedeceğiz. Bu hakkı gözetme aynı zamanda insan emeğine de saygıdır. Yalnızca başkalarının sahip olduğu mala tecavüz değil, başkalarının zamanına, şeref ve haysiyetine, temiz soluması gereken havaya, hayatın vazgeçilmezi olan suya tecavüz de kul hakkını ihlaldir.

Kainatın Efendisi Peygamberimiz (SAV) helal ve insan için son derece faydalı olduğu halde "Soğan ve Sarımsak yiyen (o koku ile) mescide gelmesin." Buyurması, birlikte ibadet yapacak diğer cemaati rahatsız etmesi endişesindendir. Buna göre sıhhatte pek çok zararı dokunan ve durumu tartışılan sigarayı kapalı mekanlarda içerek, birlikte olan diğer insanların temiz soluması gereken havayı kirletenler, kul hakkına tecavüz etmiyorlar mı? Ya mescitlere temiz olarak gelinmesi emrine rağmen, Üstü başı perişan, ter ve diğer tiksindirici ve Allah'ın Evine yakışmayan kokularla gelenler, kul haklarına saygısızlık etmiyorlar mı?

İnsanlar arasında meydana gelen, hatta en yakın akrabaları bile birbirine düşüren, az da olsa başkalarının haklarına tevessül değil midir? Şu gerçeği bir türlü kabullenemiyoruz. Yaşadığımız dünyada, bizimle aynı haklara sahip, birlikte yaşamak zorunda olduğumuz kardeşlerimiz de var. Bizim haklarımız kadar diğer insanların da hakları vardır. Bu cennet vatani kimsenin cehenneme çevirme hakkı yoktur. Kişilerin hakları diğer insanların hakkının başladığı yere kadar devam eder. Adalet sistemi de bütün kural ve kanunlarıyla, hak sahibinin tecavüze uğrayan hakkını, haksızdan almak için faaliyet göstermektedir. Bu önemli hususun korunması için söz sultanı Peygamberimiz (SAV) bir hadislerinde : "Müslüman elinden ve dilinden başkalarının selamette olduğu kimsedir."

Buyurmuş ve temel ilkeyi yerleştirmiştir. Konu ile ilgili başka bir sözünde de : "Sizden biri kendi nefsi için istediğini, kardeşi için de istemedikçe gerçek iman etmiş olamaz." diyerek bir mü'minde olması gereken temel özelliğe işaret etmiştir.

Günlük yaşantımızda bu hakların zayıf edilmesiyle ilgili bir kısım örneklerle bakalım: Araç sahipleri araçlarını düzensiz park eder, yayaların ve diğer araçların düzenli olarak seyrine mani olur. Bazen bu kural dışı park etmeler ambulans ve itfaiyenin ulaşması gereken yere varmasını engellediği için can ve mal kaybına sebebiyet verir. Birçok esnaf kaldırımları işgal ettiği için yayaların hakkına tecavüz etmiş olur. Kaldırım ve yol kenarlarına oturma yasağına rağmen bu kaideyi hiçe sayanlar, yoldan geçenlere eza ve cefa verirler. Trafikte kurallara uymayan sürücüler, binlerce insanın ölümüne, sakat kalmasına ve milyonlarca servetin heba olmasına sebep olurlar.

Beşeri, münasebetler hususunda, Allah ve Resulünün emirleri bu hakların korunması içindir. Başkalarının haklarına riayet eden toplumlarda karşılıklı sevgi ve saygı yerleştiği için, birbirlerine zararsız olurlar. Birbirleri için dua ederler böylece aralarındaki düşmanlık, kin ve nefret kalkar ve örnek bir toplum olur. Kul hakkını hiçe sayanlar, televizyon ve radyolarının sesini sonuna kadar açıp, komşularının dinlenme saatlerini zehir ederler. Apartman hayatında üst katlardan düzensiz çırpılan halı, kilim ve diğer eşyalar, alt kattaki balkonları, camları ,çamaşırları kirlettiği için komşular arasında sürekli sıkıntılar oluşur. Girdiği tuvalette kendi pisliğini bile temizlemeden çıkan bazı zavallılar topluma ait WC'leri kullanılmaz hale getirirler.

Hak kavramı, bir Müslüman için çok şey ifade eder. Yetim hakkı, öksüz hakkı, fakir hakkı, komşu hakkı, akraba hakkı. Sahibi olduğumuz gözün, kulağın, dilin, dudağın, elin, ayağın ve tüm uzuvların da birer hakkı vardır. Yalnızca kendisini düşünen bencil insanlar, komşuların sınırına sokulur, kendi tarlasına veya bahçesine dikmesi gereken ağacı komşunun sınırına dikerek, yandaki yer sahiplerinin zarara girmesine aldırılmaz. Bir sürü hile ve desiselerle kamuya ait yolları ve yerleri kendi zimmetine geçirir. Kamuya ait taşınır malları ücretini ödmeden ve izin almadan sahiplenirler büyük bir günah işlemiş olurlar. Toplum malına ihanet konusunda Abdullah bin Amr şöyle anlatır: "Hz. Peygamber (SAV)'in yükünün başında "Kirkira" denilen bir kimse vardı, derken ölüverdi. Resulullah (SAV) : "O kimse cehennemdedir." buyurdu. Bunun üzerine bu adama bakmaya gittiler. Birde baksalar ki; üzerinde toplum malından çalınmış bir aba olduğunu gördüler (Tecrid Hadis No 1312)

Bu konu ile ilgili Müslim'de geçen bir başka rivayette, Rasulullah (SAV)'e hediye edilmiş "Mid'am" isimli bir köle Hayber seferi dönüşü bir çok isafeti sonucu vefat eder. Ashab onun şehid oluşunu kutlarken, Hz. Peygamber (SAV) : "Bu kimsenin hayber ganimetlerinden aşırıldığı bir kumaş parçası nedeni ile cehennemde olduğunu bildirir." Ebu Davud, Nesai ve İbn-i Mace'de geçen diğer bir rivayette ise: Hz. Peygamber (SAV) hayber savaşında vefat eden ashabdan bir kimsenin cenaze namazını başka bir kimsenin kıldırmasını istemiştir. Bu davranışı gören ashabın yüzleri değişmiş ve haytere düşmüşlerdi. Hz. Peygamber (SAV) bunun nedeni olarak ölen kimsenin Allah yolundaki ganimetten hırsızlık yaptığını belirtir. Birde söz verdiği halde sözünü yerine getirmeyenler, günü belirtilen borçlarını vaktinde ödemeyenler, başkaları hakkında dedi kodu edip ulu orta konuşanlar, bir gün bunların hesabını ağır olarak vereceklerdir. Çünkü bunların tamamında kul hakkı vardır. İmamı Gazali İhya'sında : "Kişinin üzerinde dirhemin yetmişte biri kadar bile hakkı olsa, hak sahibine bunu ödmeden cennete gidemeyecektir." der. Bu hakkı af yetkisi de sadece hak sahibi olan kula

verilmiştir.

Affedilmesinin tek yolu hak sahibini bulup onunla helalleşmektir. Haksızlık yaptığı kimseleri bulamaz ise, onun adına hayır yapıp, affı için Allah'a istiğfar eder ve hak sahibine dua eder.

Allah'ın ihsanı olarak bir kısım nimetlere kavuşmak güzeldir. Sahibi olduğu nimetleri kardeşleriyle beraber paylaşmak daha da güzeldir. İslam öyle bir insan tipi oluşturmaya hedefler ki; sahip olduklarıyla ancak kardeşleri de sahip olursa mutlu olur. Bu engin ruh hali, diğer mü'min kardeşleriyle aralarında anlamlı bir sevgi bağı oluşturur. Bunun en güzel örneği Mekke'den Medine'ye hicret eden Mühacir'le, Medine'de onları bağırklarına basan Ensar arasında yaşanmıştır. Bu seçkin insanlar, sahip oldukları meşru olan her şeyi Muhacir kardeşleriyle paylaşmışlardır. Elindeki nimetleri dostlarıyla paylaşan erdemli insanları Allah'ın cennetleri ve nimetleri beklemektedir. "İnsanların hayırlısı, insanlara hizmet edendir." buyuran Peygamberimiz (SAV) başka bir sözünde de şöyle buyurdu : "Bir adam yolda bir diken dalına rastladı ve (gelip geçenlere zarar vermesin diye) kaldırıp attı. Sonra yoldan geçenler ona dua ettiler ve bunun üzerine Allah (cc) Onun günahlarını affetti." (Buhari, Müslim)

Ebu Zer'den rivayet edilen diğer bir hadis de şöyledir : "Ümmetimin iyi ve kötü amelleri bana gösterildi; iyi ameller içerisinde, yolda insanlara eziyet veren şeyleri kaldırmayı da gördüm."

Son olarak Müslüman'ın olması gereken durumunu İbn-i Ömer'den rivayet edilen hadiste şöyle anlatmıştır. "Müslüman müslümanın kardeşidir, Müslüman müslümana ne zulmeder ne de başka bir müslümanı musibet zamanında kendi haline terk eder, ve ne de bir din kardeşini ihtiyaç içinde bırakır. Her kim din kardeşini ihtiyaç içinde bırakırsa; Allah (cc)'de o kimseyi ihtiyaç içinde bırakır. Her kim de bir müslümanın sıkıntısını giderirse Allahu Teala da kıyamet günü onun sıkıntılarını giderip onu sıkıntıdan kurtarır. Her kim de bir Müslüman'ın ayıbını kapatırsa, kıyamet günü Allah'u Teala da o kimsenin ayıbını kapatır." (Buhari ve Müslim)

HATIRALAR

BİR DALDA İKİ ELMA

Dr. Ali ÖZEL

Sevgili hemşehrilerim cümlenize selam ve sevgilerimi sunarım.Yeni bir sayıda daha sizlerle beraberiz.Geçen sayımızda Çanakkale taraflarındaydık,bu seferki hatıramız da yine Çetmi'deyiz. Çetmi'den kopamıyoruz. Çetmi'de olup bizden öncekileri rahmetle anarken, yaşayanlarımızı da hayırla yad'edelim istiyoruz. Köyde olanlar bizim yazacağımız hususları elbette daha iyi bilirler ve daha iyi hatırlarlar. Buradaki en önemli konu da kaleme alınan hatıralar vesilesiyle herkesi anabilmek. İnsanımızı anarken onları bilinen lakaplarıyla da sizlere tanıtalım istiyoruz.

Lakaplar ; insanları küçültme ya da yüceltme aracı olmayıp kendiliğinden oluşan ve gönüllerden süzülen kültür hareketleri veya örf ve adetlerdir. Lakaplar bizim soy kütüklerimizdir ve bizler lakaplarımızla anılır, çağırılır. Biz anam tarafının lakabıyla Çavuşlar diye anılırız.

Bu hatıramızda biraz 1950'li yılların başlarına dönelim, o zamanların bahçe hayatı ve komşuluklarından bahs edelim diyorum. O yıllarda yaylalardan direk bahçelere inilir,son güze kadar bahçelerde oturulurdu.Burada bazı olay ve de insanları anımsayamazsak kimse domuşup küsmesin.

Bahçe evleri de tıpkı yayla evleri gibi olurdu. Belki bahçe evleri biraz daha ferlice ve kaviceydi. Her evin önünde,günlük hayatımızın geçtiği gölgelik dediğimiz bir bölüm vardı. Burası da evin bir parçasıydı veya balkonuydu. Çoğunlukla bu ev gölgeliklerinin üstü üzüm asmaları ile kaplı olurdu. Bu üzümlerin olgunlaşmaları falan beklenmeden, ala düşer düşmez tanelenmeye başlanırdı. Salkımlar olgunlaşıp muradına ermeden, şeytan çarpmışa döner ve yağırlaşırlardı.

Aziz okurumuz; Şimdi 1950'li yılların Değirmenönü'nden Makmararası'na doğru bir yolculuk yapalım. (O yılların Değirmenönü pek popülerdi. Köyün bütün bulgurlukları, yarmalıkları, unları burada yapıldı. Ayrıca yazın harman zamanı köyün samancı ve buğdaycı katarları da burada mola verirler, çoluk çocuk burada ağırlandı. Ve yine Nasıflar'ın mardavıllı cevizi ile Millet Bahçesi arası

köy delikanlıları için bol ayaklanan yerdı. Bu kısacık mesafede, kimler gelip-geçmiş şöyle bir bakalım.

Makmararası yönünde hemen sağda Kavgalı Alisi'nin evi vardı. Ali dayı ufak-tefek, kara-kuru,canlı candan,avurtları birbirine yapışık,halim-

selim bir insandı. Köyün ilk demircilerindendi ve mevcut demircilerin ustasıydı. Her ne kadar lakabı Kavgalı Alisi olsa da, aslında kavga ve gürültüyle hiç mi hiç ilgisi-alakası yoktu. Oğulları Ali ve Mehmet bizlerin ağabeyi idiler. Alim ise bizim akrandı. Şu anda Antalya'da oturan Hacı Haydar ise o zamanlar tıfıldı. (Halbuki Ali dayının kardeşi, Mustafa dayı kavgacı gürültücüydü. Bağırıp çağırmayı, karşısındaki muhatabını yüksek ses tonlarıyla berteraf etmeyi çok severdi ama haydi dövüşe dendi mi pızzık-pızzık kaçacak delik arardı. Yani Mustafa dayı kavgacıydı ama asla kırıcı değildi. Oğullarından Hüseyin, Mehmet, Abdurrahman neredeler acaba?) Kavgalı Alisinin ağabeyi Kavgalı Baki ise hocaydı ve Baki Hoca diye bilirdi. Evlatlarından Emine, Raziye, Ali ve Sadık'tan sadece sağ olan Sadık galiba.

Kavgalı Alisinin hemen yanında Kara Musalar vardı. Kara Musa; ben çok küçükken öldüğü için hakkında fazla bilgim yok. Oğullarından Hacı Ağabeyi biliyoruz ama Ali Ağabey ve Mustafa ile yıllardır karşılaşmadık. Karamusaların hemen yanında Falcılar vardı. Falcı Dayı da ufak-tefek yapıda birisiydi.Başından örmesini hiç çıkarmayan bu zat-ı muhterem, kırçıl sakalı ve nurani yüzüyle her zaman etrafına moral dağıtırdı. Olabildiğince ehli keyfti. Sigarayı ve güreş muhabbetini severdi.

Mehmet'i (Maraşlı) Mustafayı,Arif Hocayı, polis emeklisi Seferi ve Mevlüt'ü, Falcı Dayı'nın çocukları olarak hepimiz biliyoruz.Evlatlarının hepside edepli ve altın kalpli insanlardır.

Falcılardan hemen sonra Dal Hüseyinler vardır. Dal Hüseyin benim çocukluğumda dal gibi bir insan değildi. Daha çok abideleşmiş bir çınarı andırıyordu. Hüseyin Dayı iri cüsseli, kemikli, insana itimat telkin eden , aydınlık yüzlü bir zattı. Kızı Ayşe sanırım bizlerin akranı idi. Oğullarından Mustafa o zamanlar daha çok küçüktü, Abdullah ise herhalde daha dünyada değildi.

Dal Hüseyinlerin hemen yanında Karagüllegil vardı. Karagülle iyiden iyiye esmer, kahve rengi örmeli , siyah sakallı, bayağı irice yapılı ama çok uysal bir insandı ve kalabalık forantasının esiriydi. Oğullarından Veli bizim akran, Mustafa, Mehmet, Abdullah ağabeyler büyüklerimizdi.

Karagüllelerin hemen yanında Solak Mahmutlar vardı.(Mahmut Usta) Mahmut Usta ağzından hiç düşürmediği cigaraları ve çok hızlı konuşması ile bilinirdi. Mahmut Ustanın asıl marifeti elinin çabukluğu ve düzenliliği idi. Yönetsiz yördemsiz bir sürü taştan öyle güzel duvarlar ortaya çıkarırdı ki insan hayretler içinde kalırdı. Köydeki her yapıda onun imzası vardır, özellikle de çeşmelerimizde.

Yine Makmararası yönünde bu sefer yolun solunda ilk başta Topal Hasanlar vardı. Daha önceki bir yazımızda bu aileden bahs ettiğim için detaya girmeyeceğim. Topal Hasanların yanı başında Arif Hüseyinler vardı. Bu zatı muhterem çocukluğumuzda bize dev gibi görünürdü. Alabildiğine iri ve de uzundu. İyice deforme olmuş, başından hiç çıkarmadığı fötr şapkası, ağzından hiç ama hiç düşmeyen cigarası, kalın ve tok sesiyle değişik bir kişilikti. Boyu ve bosuyla Kerim Ağabeyin babasından kalır yanı yoktu. Arif Hüseyinlerin hemen yanında Yeşiller vardı. Mustafa Yeşil Dayıyı daha ziyade oğulları rahmetli Ahmet ağabey ve Mehmet ağabeyle hatırlayabiliyorum. Yeşillerin hemen yanında Kuru Mehmetler ya da Kulaksız halalar vardı. Kuru Mehmet kestek boylu, cılız yapılı, kırçıl sakallı ve kendini aşan cübbesi ile tipik bir hocaydı. Köyde pek durmaz ,komşu köylere giderek orada vaaz, nasihat eder, ailesinin nafakasını temine çalışırdı. Sonunda Mersin'in bir köyünde minareden düşerek vefat etti.

Kuru Dayılardan sonra, koyağımsı yeri geçer geçmez sağ tarafta Baki dayıların veya

Pezikçilerin evi vardı. Dereye en yakın ev bu evdi yani Abdurrahman Ustaların evi bu yol boyundaki evlerin dereye en yakınıydı. Hemen burada Abdurrahmanın bir marifetinden bahs etsek iyi olacak sanırım.

ÇETE HAREKETİ VE KÜLDEKİ BOMBA:

Bizim çete genelde 7-8 yaş grubundan oluşurdu, ayrıca bize bahçe kurtları da denebilirdi. Çetenin belirli bir eleman sayısı bulunmaz, o gün işten kaytaran herkes çetenin tabii üyesi sayılırdı. Dediğim gibi faaliyet sahamız bahçelerdi. Mevsimine göre ; Elma, erik, üzüm, ceviz, salatalık, fesliken ve kadife gülleri başlıca hedeflerimizdi. Bilhassa bostan o zamanlar bulunmaz nimetti. Onun için bostan kökenleri, bakla arıkları ve kabak kökenleri arasına ekilerek bizim gibilerden gizlenmeye çalışılsa da, biz onları her halükarda bulup icaplarına bakardık. Bizim çetenin elemanları hep değişse de, başkanımız hiç değişmezdi. En kıdemli başkan Karaçöl'dü veya Dekişin Mustafa yani muhasipti. Hangisini dersiniz deyin. Amma Mustafa rahmetli çok ufak-tefek olduğu için, biz ona Parmak ya da Nohut Çocuk derdik. Mustafa ileri derecede çevikti ve daldan dala atlayışlarındaki mahareti karşısında bu işlerin asıl uzmanları olan teyinler (sincaplar) hasetlerinden çatırlardı.(Mustafa rahmetlinin Kum Çukurundaki çeşmesinden su içip, fatiha okuduk arkadaşımızı yad ettik.)

Bizim çete üyeleri bayağı kalabalık bir şekilde Makmararası'nda toplanıp hangi bahçeye bozguna gideceğimizi konuşurken, bayağı şiddetli bir patlama olmuştu. Biz ve civardaki herkes patlamanın geldiği yöne, Çaliçi'ne doğru koşturmuştuk. Pezikçi teyzenin evi toz duman içindeydi. Evin gölgelik kısmına sıcak küller ve korlar yayılmıştı. Herkes can havliyle, telaşla bir şeyler yapmaya çalışıyordu. Eline sitil, helke ne geçerse alıp dereye koşturuyordu. Abdurrahman bir köşeye domuşup ağlamak için zorlanarak suç bastırmaya çalışıyordu. Suçlu Abdurrahman'dı, ortalığa yayılan sarılı-aklı yumurta parçaları hemen O'nu ele veriyordu. Bizim sanık sıcak küle yumurta gömmüştü. Ama teknik bir hata yapmıştı, yumurtalar ıslak bir çapıta sarılarak küle gömülür ve bu şekilde pişen yumurtanın tadına doyum olmazdı. Ama Abdurrahman böyle yapmamıştı, yumurtayı çıplak gömmüştü. İçindeki havanın genişlemesiyle kabına sığmayan yumurta bir bomba gibi patlayarak evi bir yangın tehlikesiyle baş başa getirmişti.(bizim Abdurrahman hatırladı mı acaba?)

Yolumuza kaldığımız yerden devam edelim. Pezikçilerden sonra Emin Hocamlar vardı. Emin Hoca iri cüsseli, sarıklı, aksakallı, siyah ve kalın kaşlı, kapkara gözlüydü. Heybetli bir hocaydı. Evinin önünde (gölgeliğinde) kitaplar karıştırıp, yazılar yazarak oyalanırdı. Ama bizleri ilgilendiren Hocanın ne yığın yığın kitapları, ne de kara kaşı kara gözüydü. Hemen evin gölgeliğinden çıkan üç adet şeftali ağacı ve bu ağaçları süsleyen yumruk gibi şeftalilerdi. Şeftaliler geç güze kadar ağaçları süsleyip, bizler dahil yoldan geçen herkesin aklını çelerdi. Kara listeye alıp da tadına bakamadığımız hemen hemen tek meyveler bunlardı. Çünkü Emin Hocam ağaçların bir parçası gibi diplerinden ayrılmazdı. Az ileride İsa Baki Ahmetler (Büyük Baki Ağabeyler) ve İsa-Baki Ali'ler (Güççük Bakiler) vardı. Bu aileden de bir yazımızda bahsetmiştik.

Makmararası'nın hemen altında İhtiyaroğulları vardı. İhtiyaroğlu'nu ve Mahi nineyi hatırlamıyorum ama oğulları İhtiyaroğlu Mehmet ağabeyi hepimiz biliriz. Oğullarından bazıları ile Antalya'da görüşüyorum. İhtiyaroğullarının hemen yanında Eski Hüseyin yani Eskinin Osmangil vardı. Eski Hüseyin araba yakın esmerdi. Sigara içmekten parmakları ve dudakları mos-mor olurdu. Köyün değişmez değirmencisiydi. Bizim Dekecik'lerden topladığımız buğdayları üğütüp, boyları yarım metreyi geçen tadına doyum olmaz cevizli tandırlar yapardı.

Artık şimdi Makmararası'ndayız. Hemen karşımızda Kamil Amcalar var. Kamil amca köyün en uzun kişilerindendi. Çok tatlı dilli, hoş sohbet olan

Kamil amcaya hanımı Fadime teyze, uzun boyuna izafeten "bizim deve zelvesi" diyerek espri yapardı. Kamil amcanın o uzun boyu düzineye yaklaşan forantasının geçim derdinden, erkenden bükülmeye başlamıştı. Kamil amcaların bir üstünde Irza (Rıza) Amcalar vardı. Irza amca gayet sempatikti. Pepe değildi ama dil ucuyla, biraz da kısık sesle bir değişik konuşurdu. Kalabalık forantasının altında en çok ezilenlerimizdendi. (yazdığı şiirlerle, bizleri köyümüzde dere-tepe gezdiren, köyün taşını toprağını kalbimize ve gönlümüze

mıhlarak hasretliğimizi gideren Niğmetullah gibi şair-edip, dürüst ve terbiyeli bir evlat bırakan Irza Amca'nın bu hayırlı evlat sayesinde daha huzurlu olduğuna inanıyorum.

Irza Amcaların hemen üzerinde Avcı Dayımlar vardı. Avcı Mehmet bizim akrabamızdı. Ebern Çavuş Ayşe'si O'nun öz halasıydı. Az bulunur bir yiğit, çok yangın bir akrabamızdı. Oğul Avcı Mustafa'nın da dürüstlük, efendilik ve yangınlıkta Avcı Dayımı aratmadığını biliyoruz. Torun Yusuf doktor çıktığı zaman inşaallah köyümüzün üçüncü doktoru olacak.

Biraz daha yukarıda Güççükgil yani Osman Amcalar vardı. Osman'ın Mehmet diye bilinen (şimdi Antalya'da) Mehmet Ağabey köyün hatırlı delikanlılarındandı. Bizler de Tat Ayşe'nin taş yağmurlarından sık sık nasiplendiğimiz için O'nun la iyi geçinmeye çalışırdık. Bu Güççükgilin hemen yanında Hacı Osman'ın Mehmet Amcalar vardı. Mehmet Amca sivri uzun yüzlü, seyrek sakallı, köyün en eski okur yazarlarındandı. Muhtarlık yapmış, aydın, ileri görüşlü ve değerli bir büyüğümüzdü. Bir yandan kaşık düzüp, bir yandan bu kaşıkları boyarken, güzel olan sesiyle ve yüksek perdeden ilahiler söylerdi. Misafir severliği ile nam salmıştı.

Soğuk su yönünde, hemen yolun sağında Kambir Mustafa'lar vardı. Boyuna değil amma enine gelişmiş dehşetli bir yiğitti. Köyde O'nun gibi orak sallayan pek az insan vardı. Eynere girdiği zaman

imeceler nal toplamaya bile yetişemezlerdi. Gambır Dayıların hemen yanında Taslak Dede yani Mustafa Dedeler vardı. Dedenin sarığı pek ünlüydü, onca yaşına rağmen ayaklarına kadar inen cüppesiyle dimdik yürürdü. Taslak Mustafa'da tıpkı Veli Çavuş'umuz gibi bir Çanakale gazisiydi.

Gambır Dayıların tam karşısında bizim ev vardı. Aramızdan bir yol geçerd. Çoğu evler gibi bizim eve de cıgıl kapıdan girilirdi. Hemen solda cıgıl kapının sabitlendiği kocaman bir ceviz ağacı zamana ve mekana meydan okurcasına göğe yükseliyordu. Ceviz ağacının kalıntıları hala orada hayat mücadelesi vermeye çalışıyor. (bu ceviz ağacının oldukça geniş olan çatalını türkü söylerken sahne olarak kullanıyordum.) Kapıdan girişin hemen sağında üç öğün yemeğin piştiği, ekmeklerin atılıp, bitti ve katmerlerin yapıldığı ocağımız vardı. Ocaktan ateş hiç eksik olmazdı, korlar küle gömülerek ateşin devamı sağlanırdı. Gölgeliğimizin bir yanında su kaplarımız, bir yanda da yüklük olarak kullandığımız uzunca bir tahta vardı. Çoğu evde olduğu gibi bizim evde de çul seriliydi, ve çullar genelde allım yeşillim yamalı olurdu. Gölgeliğimizde evin duvarına yaslanarak yükselen kocaman bir elma ağacımız vardı. Evin üzerini örten ak üzüm asması aynı zamanda elma ağacını da tepeden tırnağa sarardı. Bizim hemen üzerimizde Çavuş Amcamlar vardı. Çavuş Mehmet, annemin amcasının oğluydu. Köyün en popüler kişilerindendi. Ömrü çavuşlukla geçmişti, köyden Antalya'ya çalışmaya gelenlerin amiri, onların değişmez çavuşuydu.

Çavuş Amcamların bitişiğinde Efegızılar, yani İbrahim Hocalar vardı. Ebem Çavuş Ayşe'si Efegızı'nın öz teyzesiydi. Onlardan yalnızca, uzun bir astım hastalığından sonra Antalya'da vefat eden Mustafa ağabey vardı.(Haydar Ustamızın kayın pederi) Efegızılının bitişiğinde Kadioğlu'gil otururdu. Kadioğlu cılız, seyrek köse sakallı, mugallit birisiydi. Çalışkan ve sanatkar ruhluydu, elinden gelmeyen iş yoktu. Çok güzel kaşık, kepçe ve ağaç işleri yapardı. Ağacı sanki oya işler gibi süslerdi. Kadioğlu Mehmet Dayının hanımı Müslüme anamızdı. Köyün sayılı kişilerindendi. Çocukları Mehmet, Süleyman, Hüseyin Ağabeyler ve Emine ablayla (Musa Mehmet'in hanımı) kardeş gibiydik.

Kadioğullarının hemen arkasında Bayram Dayılar vardı. Bayram Dayı kestek boyun daha da kısısı, sarı

ile beyaz karışımı çilli yüzlü, açık mavi ve biraz pertlek gözlü , ağzından zor laf alınan varlığıyla yokluğu pek fark edilmeyen melek ile insan arası çok muhterem bir büyüğümüzdü. Bizim evin hemen altında , cevizimizin dibinde Cennet'in Abdullah gil vardı. Abdullah dayı oğlu Hacıali gibi iki karış dört parmak boyuyla tam bir selvi boylumdu. Köyün en sakın ve sessiz kişilerinden olan Abdullah Dayının annesi Cennet Nine de oğlundan iki parmak eksiğiyle halim-selim bir insandı. Burada esas popüler olan Abdullah dayının hanımı Ayşe Teyze idi yani Tıkış Ayşesi. Tıkış Ayşenin tiz , kulakları sağır edecek kadar çeldirdevik ve de gıldırdavık türünden bir sesi vardı. Bu sesi veya figanı herkes tanırdı. Tıkış Ayşe bu değişik sesi ve ilenme hususundaki seçkinliği sayesinde giriştiği su kavgalarının hemen hemen tümünden galip çıkardı. Tıkışların hemen önünde Guşkapanın Mustafalar vardı. (Mehmet ve Hacıali Yıldırım'ın babaları) Mustafa Dayı kendine has bir tipti. Gözünün biri hafif gıyık olan Guşkapan'ın güldüğü sırttığı falan pek görülmezdi. Sürüye katılmazdı ama kurda da kapıldığı duyulmadı. Ok gibi doğru , dürüst ve güvenilir bir komşumuz, akrabamızdı. Guşkapanların alt bitişiğinde Topkara Hüseyinler vardı. Bazı çocukları ile Antalya'da görüştüğüm Hüseyin Amcalar bizim bucağa az uzakça kalırlardı. İç içe gibi görülen bu aileler arasında inanılmaz bir samimiyet , kardeşlikten çok öte bir anlayış ve güven vardı. Aile mahremiyetlerine halem geldiği asla görülmez bu yönde onur kırıcı dedikodulara da hiç rastlanmazdı.

1956 yılının bahçe mevsiminde mahalleye bir gelin gelmişti. Daha doğrusu bu gelin köyümüze gelen ilk şehirli gelindi. Yüksekokul mezunuydu ve Yozgat'ta bir kız lisesinin müdüresiydi. Bu şehirli gelinin gelmesiyle mahallede (tabiki bizde de) esaslı bir hareketlilik başlamıştı. Hoş geldin için fakat daha çok yeni gelini yakından görebilmek gayesiyle gelenlerle evimiz hiç boş kalmıyordu. Şehirde doğup ve şehirde büyüyen şehirli gelin, hemen köye ve köylüye adapte olup çocukla çocuk büyükle büyük oluvermişti. Tez zamanda herkesin sevgi ve saygısını kazanan yeni gelin yiyip içmenin , oturup kalkmanın, giyinip kuşanmanın kısacası insanı insan yapan her türlü edep ve erkani tam bir eğitimci kimliği ile etrafına empoze eden çok zeki ve konuşkan yeni gelin beni de okutup bu günlere getiren hepimizin bildiği ve yıllar içinde Çetmi ile bütünleşip

kucaklaşan yengem Nermin Özel Hanım'dı.

Şimdilerde olduğu gibi o zamanlarda herkesin bahçesinde elma, erik, asma, ceviz türü meyveler olurdu. Bunlardan elma mevsimlik denen bir yaz elması türüydü. Hatta bu elmalar mevsimlik bile değil aylıktı. Çıktığı zaman her taraflar elmayla dolar, bittiği zamanda şifa niyetine bile bulunmazdı. Yalnızca Gökseki'de Hatip Hocaların oralarda dögeç denen ekşi bir elma çeşidi son güze kadar kalırdı. Bizde olduğu şekilde Cennet ninelerin (Tıkış Ayşe Teyzelerin) bahçesinde de elmalar vardı. Yine bizde olduğu gibi bu elma ağaçlarından bir tanesi evlerinin önündeki gölgelikten çıkıyordu. Kocaman ceviz ağacı kadar iriydi. Artık bizim mevsimlik elmaların sonlarıydı. Tıkışların hemen bizim önümüzdeki elma ağaçlarının din tepesinde iki tane elma vardı. Bu iki elma inanılmaz derecede kırmızı ve albeniliydi. Her sabah bu iki elmaya gözüm takılır onların icabına bakmak için formüller geliştirdim. Elmaları taşla düşürmek kolaydı. Ama bana bir faydası olmayacaktı. Çünkü Cennet Nine elmanın dibine oturur, bakla ayıklar, kabak çirper, yün eğirip sökük dikerdi. Yani Cennet Nine ağacın bir parçası gibiydi. En iyisi bir yolunu bulup elmaları dalından almaktı. Bir akşam yaptığım planı, sabahleyin tatbika başlamıştım. Annemlerin Taşbaşı'na çalışmaya gittikleri o gün bende Cennet Ninelerin kabak kökenleri arasında yerimi alıp, tam siper durumunda yatmıştım. Nine yine ağacın dibinde bir şeylerle meşguldü. Ve bekleyiş uzadıkça uzuyordu. Ama önemli değildi çünkü o günüm bu iki elmaya adanmıştı. Nihayet beklediğim an gelmiş nine evin içine girmişti. Ben de bir hamlede ağaca çıkıp ikinci hamlede ağacın tepesine, elmalara ulaşmıştım. Amma sonuç tam bir fiyaskoydu. Elmaların öbür yüzlerini kuşlar yemişti ve önümde iki tane yarım elma vardı. Artık olan olmuştu. Elmaları koynuma yerleştirip inişe geçtiğim zaman nine hala içerdeydi. Ve bu iyi bir şanstı.

Amma ve lakin bastığım dalın kırılmasıyla şans tersine dönmüştü. Dalın kırılmasıyla ve bayağı bir gürültüyle hızla ağacın çatallına çakılmıştım. Kendime geldiğim zaman nine hemen yanı başımda, bir yandan elindeki oklavayı vurmaya

Çetmimizin Bütününe femaşa

çalışırken bir yandan da en iyi şekilde, çok çeşnili olarak ileniyordu. Ben anama söyleme diye bağırırken nineye aniden bir haller olmuştu. Ve "hadi guzum hadi guzum" diyerek beni çataldan çıkarmaya çalışıyordu. Ninenin çabası ve kendi gayretimle ağaçtan indiğim zaman bacaklarımdan kanlar sızıyordu. Apış aram beş santimetre kadar yırtılmıştı. Demek nineyi merhamete getiren şey o sicim sicim akan kanlardı. Ve ne de olsa o da bir anaydı, daha iyisi bir nineydi. Nineden yüz bulunca anama söyleme diye bağırırken nine; sus ecel çarpası söylemeyeceğim diyerek suratıma bir tokat atıp beni susturmuştu. Ve nine hemen sabun, don yağı, zift ve nereden bulmuşsa birazcık baldan ibaret olan ve o yıllarda köyde çok kullanılan bir merhem yapıp yaraya bastıktan sonra üzerini kabak yaprağı ile kapatmıştı. Bu tedavi ile yaradan bir hafta gibi bir zamanda eser kalmamıştı.

Hakikaten Cennet Nine anneme tek kelime bile söylememiş, beni ele vermemişti. Ben de bir hafta kadar topallayıp aksamamaya çalışarak vaziyeti iyi idare etmiş, anamın yumruklarından kıl payı kurtulmuştum.

Sevgili okurlar, Çetmililer; Değirmen Önü'nden başlayıp Makmararası'nı şöyle bir dolaşmakla oralarda yaşayan nice büyüklerimizi anmış olduk. Şimdi o büyüklerden kimsecikler yok. Hayatta olan çocukları ve torunlarıyla beraber hepimiz birer Fatiha okusak ne kadar iyi olur. Çok kısa bir şekilde anıp hatırladığımız bu büyüklerimizin hepsine Allah rahmet eyleye.

Yeni bir Çetminin Sesi'nde buluşmak umuduyla cümlenize selam ve sevgilerimi sunarım.

GÖLÜKÇÜ MEHMET (MEHMET KOÇ) (D:1325-Ö:1987)

Şükrü KARACA

Bizim köylülerin, fakat özellikle babam Halil Ağa'nın "Keya" (kahya) dediği ve hürmet gösterdiği "Gölükçü Mehmet" amca'yı 16 Eylül 1985 günü hususi olarak evinde ziyarete gitmiştim. Dedesinin dedesine "Gölükçüoğulları" denildiğinden, bu lakapla anılırdı.

Merdivenlerden çıkıp kapıya yöneldiğim zaman, önünden geçtiğim pencereden gayri ihtiyari içeriye doğru bakınca, namaz kıldığını fark ettim. Kapının tokmağını vurmada biraz bekledim. O'da beni görmüş olmalı ki, ibadetini tamamladıktan sonra gelip kapıyı açtı. İltifat ederek içeriye davet etti. Küçük oğlu İsa Beğ'in de okul arkadaşı olduğumdan, ziyaretimden çok memnun olmuş ve hoş bir sohbete dalmıştık. Mevzu dedesi "Çolak Ahmet (D:1270-Ö:?) gibi muhtarlık yaptığı yıllara (1935-1936) kadar uzanmıştı. O günlerin bir hatırasını anlattı.

- Muhtardım; Bir gün Pirlerkondu'ya gitmiştim. Mevzu neydi şu anda hatırlamıyorum. Ama Nahiye Müdürü'ne uğramıştım. Nahiye müdürü bana dönüp; Siz Alevimisiniz ? dedi. Bunu duyunca beynimden vurulmuşa dönmüş, tepemden bir kazan kaynar su dökülmüştü. Ben neden kızdın Mehmet Amca dediğimde; Yahu amıca nahiye müdürü "Alevimisiniz" diyerek hakaret etti. Anlayamadın mı? Diye devam etti; İstidadının altında (Çetmi Köyü Muhtarı) diye yazılı köy mührü var ya, meğer Çetmililer Aleviymiş! O Çetmi lafını okuyup, bana da sorunca tepem attı.

- Hayır müdürüm, değiliz dedimse de içime bir sıkıntı çöktü. O anda köyün ismini değiştirmeye karar verdim. Bunu da Nahiye Müdürüne söyledim. Bana dedi ki;

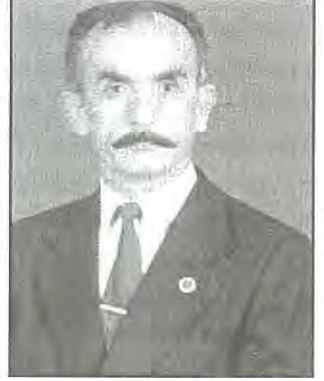
- İhtiyar heyetinin toplanıp karar alması lazım. Ondan sonra müracaat etmeniz gerekir dedi. Ben de köye gelir gelmez, azaları toplayıp durumu anlattım. Amıca öyle zoruma gitti ki

sorma vallahi dedi.

Gölükçü Dayı hemen hemen her erkeğe, yaş hususunu göz önüne almadan "Amıca" diye hitap ederdi. O'nun bu güzel alışkanlığının sevki ve tabiatıyla bu fakirde "amıca" diye hitab etti. Bu arada "amıca dur bir çay demleyip beraberce içelim" diyerek ayağa kalktı ve testiden çaydanlığa su doldurarak, elektrikli ısıtıcının bir ucunu prize takıp, diğer ucunu da çaydanlığın içine bıraktı. Zahmet etmemesini, yorulmamasını ısrarla söylememe rağmen beni dinlemedi. Ya hu amıca gurbet ellerden ta buralara kadar gelip de beni ziyaret ediyorsun da, sana bir ikramımız olmasın mı? Dur bakalım daha sana zembem de ikram edeceğim dedi ve anlatmaya devam etti. Hülasa amıca ihtiyar heyetine durumu anlatınca, onlarda bana hak verip, köyün adını değiştirmeye karar verdik. Aradan bir zaman geçti ki tekrar Pirlerkondu'ya gittim. Şimdiki gibi o zamanlar tomafil falan yok, sık sık gidemiyoruz. Onun için ya çok acil bir iş için gideceksin ya da birkaç işi biriktirip öyle gideceksin, bilirsin.

Müdürün kapısını çalıp içeri girdim. Bir şeylerle meşguldü, işini bitirince istidayı uzatıp masasından önüne sürdüm. Bana otur muhtar dedi ve evrakı okuyup şöyle devam etti; Bu dilekçe olmaz, bunu kabul edemem dedi. Böyle dört-beş isim değil bir tane isim yazıp öyle teklif edeceksiniz. Bende onu Dahiliye Vekaletine göndererek, köyün adının değişmesini teklif edeceğim. Al bunu yeniden karar alarak tekrar yazıp getirin dedi. "Orada kabul etmeyince bir daha gitmedim. Kim uğraşacak artık. Köyün adı da değişmedi, öylece kaldı." Deyince, fazla susamadım şunları söyledim.

"Mehmet Amca iyi ki değişmemiş, iyi ki tekrar gitmemişsiniz. Öyle memnun ve bahtiyar oldum ki

anlatamam doğrusu. Sahi köyün adını ne koymuştunuz?" Yeniköy, Göksu, Dereköy... filan yazmıştık. İyi ki o dilekçenizi müdür kabul etmemiş deyip devam ettim. "Söze müsadenizle alevilikten bahsederek başlayayım. Alevilik Hazreti Ali'yi sevmektir. Nasıl ki Hz. Ebubekir'i, Hz. Ömer'i, Hz. Osman'ı seviyorsak Hz. Ali'yi de seveceğiz. Çünkü O aziz insan hem Peygamberimizin damadı ve amcasının oğlu, hem de dört büyük Halifeden birisi ve sonuncusudur. Ali'yi sevmek kötü bir şey ise Alevilikte kötüdür. Fakat gerek Türkiye'de gerekse komşu ülkeler arasında öyle Müslüman zümre veya fırkalar var ki, O'nu farkı değerlendirip severler. Misal olarak Hz. İsa'yı peygamberliğinin haricinde nasıl haşa "Allah'ın Oğlu" olarak inanıp görenler var ise "Peygamberlik makamının ve vazifesinin Ali'ye değil de yanlışlıkla Hz. Muhammed'e verildiğine inanarak, Ali'yi "Peygamber" olarak görenler vardır. Bununla

Bir baskadı bizim diyar

beraber kendisinden önceki halifelerin "Halifeligi" bile gasp ettiğini söyleyip inanırlar. İşte bu sadece bize değil, başta Allah'a (C.C.) iftiradır. Daha sonra Rasulullah'a, Hulefayı Raşidin'e iftira ve hakarettir. Birde şunu göz önünde bulundurmanız lazım. İran Aleviliği ile Türk Aleviliğini asla birbirine karıştırmamak icap eder. Ayrıca Rafiziliğin içtimai yapısı ile Türk Alevisinin ve Aleviliğinin hiçbir benzer yanı olmadığı gibi, sizin Nahiye Müdürünün sözüne karşı gösterdiğiniz tepkide rol oynayan ahlaki husus, Türk Aleviliğinde yoktur. Türk Aleviliği, Tahtacılığı, Kızılbaşlığı milletimizin İslamiyet'i kabul etmezden önceki dini inançlarıyla içtimai

yapısının, islam akidesi ile sentezidir. Kısaca Alevilerde diğer adlarıyla Tahtacı ve Kızılbaşlarda senin ve benim gibi Müslüman'dır. Onlarda Allah'a, Peygambere inanıp iman etmişlerdir. Lakin Alevilere zamanımızda yeterince ve layıkıyla din anlatılıp, gösterilmediği için çok eksik ve hatalı yollar bulup tutmuşlar, birde işi siyasi mecraya sokmuşlardır. Türkiye'de kırka yakın Çetmi Köyü vardır. Bunların yarısı Alevi, ama bu müdürün anladığı mana da Alevi değildir dedim"

Çayımızda demlenmişti, cam bardaklara doldurup, bir tabağa da bisküvi doldurup ikram etti. O nefis çaydan birkaç yudum alıp devam ettim. "Evet, biz Alevi değiliz. Ehli Sünnet inancında Müslümanız. İtikad da İmam Matrudi'ye, amelde İmam-ı Azam Ebu Hanife'ye bağlıyız. Bu iki mübarek insan da kavim olarak Türk'tür. Gelelim Çetmi kelimesine. "Çetmi kelimesi, nerde yağı (yani düşman) görürse durmaz savaşı" demektir. Türk, Nuh Peygamberin Ya f e s ' t e n t o r u n u d u r .

Türklerin en büyük kısmı "Oğuz Türkleri" dir. İşte bu Oğuz Türklerinin atası olan Oğuzhan'ın altı oğlu, bu oğullarından da yirmidört torunu vardır. Oğuzhan'ın Gökhan'dan (yani üç oklar kolu da denir) olan torunlarının adları "Becene" (veya Peçenek) "ÇETMİ" (veya Çepmi) " Bayındır" ve "Çavuldur" dur. İşte köyümüzün adı buradan gelmektedir ki, en az 2500 senelik bir mazisi vardır. Bu Çetmililer ; Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulmasından (1040) sonra, 1054 yılında, Anadolu'nun fethine katılarak bir kısmı Karaman ve Beyşehir yöresine yerleşmişlerdir. Daha sonra da Karaman'daki atalarımız, 860 sene önce buraya gelip yurt tutmuşlardır. Yani Çetmi köyümüzün de 860 yıllık bir mazisi vardır. Hiç böyle

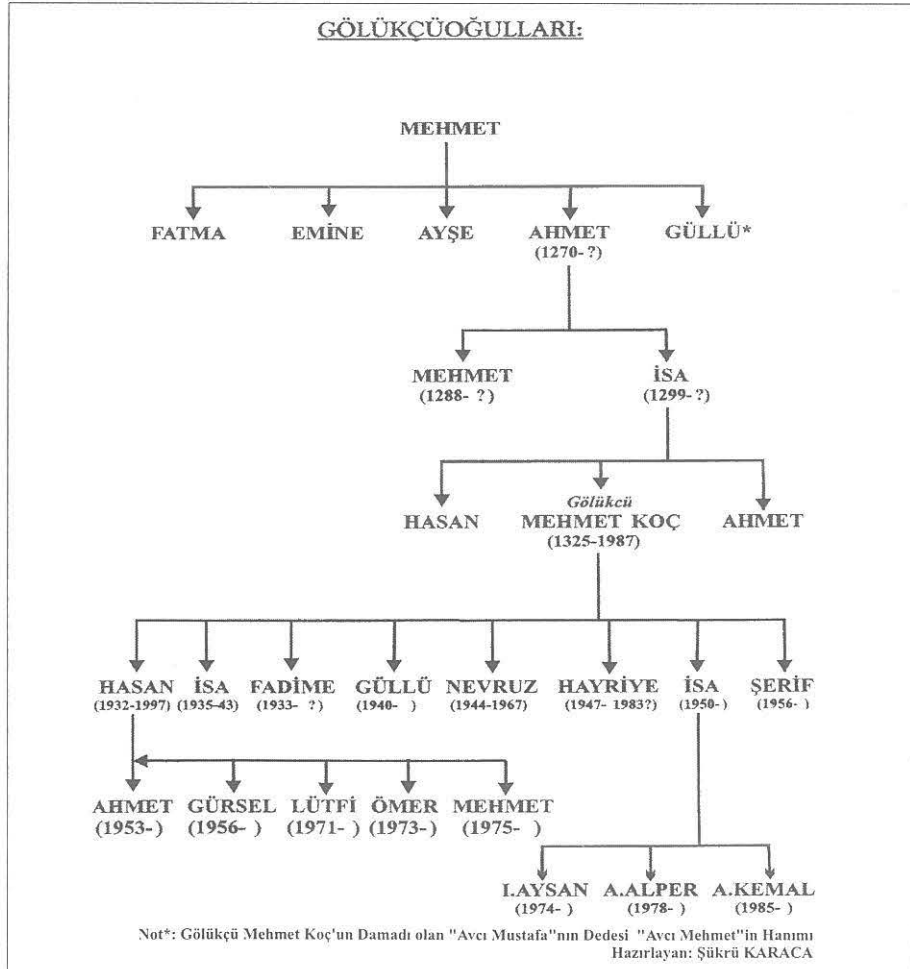
tarihi ve şanlı bir maziye sahip isim değiştirilir mi? Dedğim zaman ; " Amıca, ben bunları nerden bileyim. Doğrusu şu anlattıkların karşısında çok şaşırdım. Demek böyle ha ?" deyip, gafletini elini dizine vurarak ifade etmişti. Tabi ki eski muhtara hak veriyordum, çünkü bunları hiç kimse anlatmamıştı. Alevilik ve Çetmi'den daha doğrusu tarihten habersizdi.

Sohbetimizden dolayı, benim için demlenen o güzel çaylarımız soğumuştur. Ama olsun tarih sohbetinin sıcaklığı bize yetiyordu ya...Gölükçü Keya Amcaya şeceresini de sormuştum, anlattı. Bende küçük küçük notlar almıştım. Çok yıllar önce o güzel yemeklerini yediğim hanımı vefat ettiğinden, evlatlarının da hepsinin evli oluşu yüzünden, Mehmet Amca evinde yalnız yaşıyordu. Bende O'nu üzmemek için bu konuya fazla temas etmeden hemen geçtim. Uzun bir ömrün acı-tatlı hatıralarına ortak hayat

arkadaşını hatırlatıp da, bu ihtiyar çınarın ruhunu yaralamak istemedim.

Kendisinden saklamak için bir hatıra istedim. Oturduğumuz odanın tahtabaşında içinde kurumuş pise ye benzer bir madde bulunan, hac'dan getirdiği zem zem fincanını bana takdim etti. Çok seneler önce Hac'dan gelip de köylüye verdiği "hacı yemeği"nde bu fakirde bulunup maddi ve manevi istifade etmiştim. Bizim köyde adet olduğu üzere yemek yediğim kaşığı "Hac ibadeti bize de nasip olur" diyerek üzerime almış eve getirmiştim. Ne yazık ki kayboldu. Şimdi bu metal fincanı hatıra eşyalar ve eserlerim arasında saklıyor, zaman zaman temizlik bahanesiyle de olsa elime alıp, Gölükçü Dayı'yı hayırla yad ediyorum. Allah (C.C.) gani gani rahmet eylesin. Huzur içinde uyusun...

22 Kasım 2001.ŞİRİNYER-İZMİR.

GÖNÜLDEN SÜZÜLENLER

Halis YAZICI

BİZİM ELE BAHAR GELMİŞ

Çiçekler açılmış kırdı
Bizim ele bahar gelmiş
Mevsimler ayrılmış dörde
Bizim ele bahar gelmiş

Al kısırak yaylımında
Sekili tayı ardında
Şubat, mart, nisan ayında
Bizim ele bahar gelmiş

Çetmi'nin dağları meşe
Kaldık hayal ile düşe
Gönüllere dolsun neşe
Bizim ele bahar gelmiş

Cemreler dahi düşmüş ya
Havaya, suya, toprağa
Yürükler çıkmış yaylaya
Bizim ele bahar gelmiş

Sürüler gelir sağılır
Yeşil kırlara dağılır
Atlar çayırda yayılır
Bizim ele bahar gelmiş

Akpınar Dikmen yöresi
Ardıçlarının gölgesi
Çobanların hey hey sesi
Bizim ele bahar gelmiş

Fistanlar dikilir basma
Giyinirler yosma yosma
Susma dertli bülbül susma
Bizim ele bahar gelmiş

Dinle kardaş hele hele
Sırları verdik hep ele
Kırlar bezenmiş gül ile
Bizim ele bahar gelmiş

Bahçemde yandı iki gül
Ben ağlarım sen bari gül
Meydan senin dertli bülbül
Bizim ele bahar gelmiş

Yaylaya yüklenir göçler
Güzelleri gergef işler
Fransa'daki dervişler
Bizim ele bahar gelmiş

Dertli bülbülün yasından
Gül dalında namesinden
Duyun Çetminin Sesinden
Bizim ele bahar gelmiş

Gönül eylenir söz ile
Yürekler yanar köz ile
Gidip gördün mü göz ile
Bizim ele bahar gelmiş

Bade içtim yudum yudum
Yaşlandım ihtiyar oldum
Gidip gelenlerden sordum
Bizim ele bahar gelmiş

Gönülleri eyleyelim
Sorun daha söyleyelim
Biz baharı neyleyelim
Bizim ele bahar gelmiş

Çayır, çimen , papatyalar
Lale, sümbül, nergis de var
Dört mevsimin biri bahar
Bizim ele bahar gelmiş

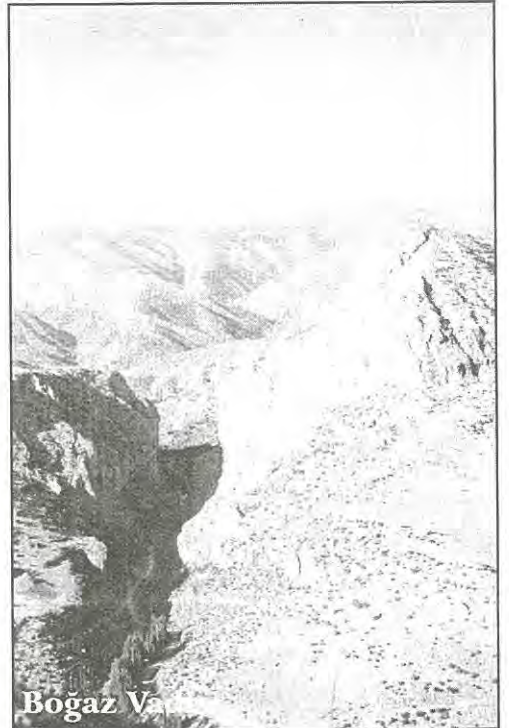
Yağmur yağar yer ıslanır
Çayır çimenle süslenir
Dallarda bülbül seslenir
Bizim ele bahar gelmiş

Dost dost ile selamlaşır
Doğa insanla barışır
Koyun kuzuya karışır
Bizim ele bahar gelmiş

Hamçökelek, yeşil soğan
Sac böreği, taze ayran
Kuzu kulak, yemlik, selem
Bizim ele bahar gelmiş

Seher yeli serin serin
Kuyuları derin derin
Emmiler haaa kulak verin
Bizim ele bahar gelmiş

Aşık Halis söyler geçer
Hayal pınarından içer
Yaylası olanlar göçer
Bizim ele bahar gelmiş

Boğaz Vadi

YÖREMİZ - İNSANIMIZ

HASBİHAL

Mustafa POLAT

Çetmi Kasabası'nda yaşayan vatandaşlarımızın ekonomik ve sosyal yönden gelişmelerini sağlayacak' başkalarına muhtaç olmadan geleceklerine yön verecek, dedi kodu ve çekememezliğin önüne geçecek, ahlaki ve kültürel yönden çöküşü engelleyecek, Çetmi'nin ve de Çetmi'nin kaderini değiştirecek, genç nesillerin geleceklerini garanti altına alacak, ülkemiz ve Çetmi'miz ekonomisine katkı sağlayacak ; Tarım, Hayvancılık, Meyvecilik, Arıcılık ve El Sanatları konularında beldemiz ve bölgemizde uygulanması gereken projeler ve tespitleri siz değerli Çetmi'nin Sesi okurlarıyla paylaşmak, bunlara imkanlar ölçüsünde çözüm yolları aramak istedik. Umarız bu çağrımız duyulur..

Projelerimizi kısaca şöyle sıralayabiliriz:

- 1-ARICILIK
- 2-FİDANCILIK
- 3-KOYUNCULUK
- 4-SÜT SIĞIRCILIĞI
- 5- HER EVE BİR ATÖLYE

1-ARICILIK

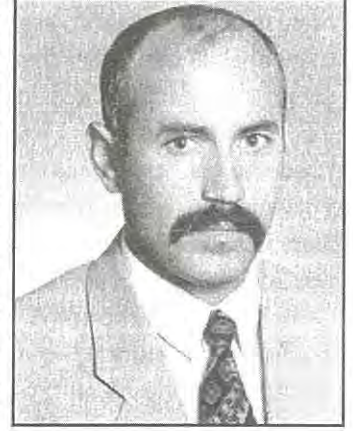
Çetmi'de yaşayan, geçimini bu topraklardan elde edeceği kazançla ikame eden vatandaşlarımızın bir kısmının arıcılığa yönlendirilmesi ve 30-40 kişinin elliser adet arılık kovanla desteklenmesi şarttır. 1500-2000 metreye ulaşan, binbir çeşit çiçek yetişen Çetmi yaylalarında bilimsel olarak uygulanacak arıcılık neticesinde çok kaliteli ve saf bal üretimi gerçekleştirilebilecektir. Üretilen ballar beldemizde kurulacak bir paketleme tesisinde toplanarak 250 gramdan, 2 kilograma kadar kutularda paketlenmesi ve Çetmiye uygun bir marka ile pazarlanması neticesinde Çetmi'de gelir düzeyinin artacağı, üretimin daha çok yapılacağı kesindir. Sonuç olarak bir değerlendirme yapacak olursak; bir arılı kovandan en az 20 kg bal alındığını var sayarsak 50 kovandan bir ton bal üretilir. Bir ton balın mali değeri kilogramı 6-10 milyon lira olursa, 6-8 milyar lira yıllık gelir sağlayacaktır.

Kasabamızda kırk kişinin arıcılık için yönlendirildiğini düşünürsek, 40 ton bal üretilecek, beldemize yıllık 300-400 milyar lira gelir getirecektir. Bu sayede bölgemizde yaşayan insanımızın geleceği daha aydınlık ve daha huzurlu olacaktır. Bu projenin

gerçekleştirilebilmesi için çalışmalıyız. Hemşehrilerimizi mali ve teknik yönden rahatlatarak her türlü gayreti göstermeliyiz.

2-FİDANCILIK

Kasabamızda tarım arazilerinin az olması sebebiyle ihtiyaçtan fazla, satılacak ürün elde edilememektedir. Onun için kasabamızda kiraz ve elma yetiştiriciliğine önem vererek insanımızın geleceği için yatırım yapılmasını sağlamak, kiraz ve elma fidanı dikerek, bahçeler oluşturulmasının teşvik edilmesi şarttır. Kiraz fidanı dikmek uzun vadeli bir yatırım olsa bile Çetmi'nin geleceğini değiştirecek projeler olduğuna inanıyoruz. Bu amaçla Tarımsal Kalkınma Kooperatifi olarak 2002 yılında İl Tarım Müdürlüğü'nden temin ettiğimiz 4000 adet kiraz ve elma fidanını teşvik amacıyla insanımıza ücretsiz olarak dağıttık. Bu sayede Çetmi'de fidancılık konusunda büyük bir canlanma oldu. Herkes birbiriyle yarışarcasına fidan dikmeye başladı. Bu faaliyetler Çetmi'nin geleceği için sevindiricidir. Bu yıl vatandaşlarımız Belediyemizden ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından temin ettikleri yaklaşık 5-6 bin kiraz ve elma fidanını dikmişlerdir. Uygulanan bu proje yöre halkımızın yabancı olmadığı, kolayca yapabileceği fakat biraz sabır isteyen bir projedir. Çetmiyi ve Çetmiliyi düşünen tüm vatandaşlarımız, kasabamızı ekonomik ve sosyal yönden değiştirip gelir düzeyini artıracak bu

faaliyetlere destek olmalıdırlar.

3-KOYUNCULUK

Bölgemizde tarım alanlarının kısıtlı olması ve ülke genelinde cazip hale gelmesi nedeniyle hayvancılığın önemi artmaktadır. Kasabamızda uygulanacak damızlık koyunculuk projesiyle elli aile ellişer adet damızlık koyunla desteklenerek doğaya ve ormana zarar vermeyen hayvanların üretilmeleri sağlanacaktır. Üretilen koyunların yününden ve sütünden faydalandığı gibi kuzularının kurbanlık olarak yetiştirilip pazarlanması sayesinde üretici vatandaşlarımızın gelir düzeyinde önemli ölçüde artış olacaktır. Başkalarına muhtaç olmadan, Çetmi'de daha huzurlu, daha güvenli bir hayat tarzına sahip olarak yaşayacaklardır. Çetmi'nin kalkınması için en önemli proje koyunculuktur. Diğer faaliyetlere nazaran herkesin başarabileceği bir iştir.

4-BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK

Kasabamızda elli veya yüz ailenin süt sığırcılığına yönlendirilip ve hazırlanacak projelerle iki veya dört süt ineğiyle desteklenmesi gerekmektedir. Süt sığırcılığı projesini uygulayan vatandaşlarımızın elde ettikleri ürünler kurulacak bir süt mandırası tarafından toplanıp işlenebilir. Mandırada üretilen ürünlerin pazarlanması gerek kooperatif gerekse özel sektör kanalıyla, içerde ve dışarıda pazarlanarak üreticilerimizin yüzünü güldürecek, hem de sayısı 15 bine varan Çetmi'li hemşehrilerimiz kendi yöresinde kendi kardeşinin ürettiği ürünlerden güvenle yiyebilecektir. Bizler fert olarak tüketen değil, üreten olmak bilincine erişmeliyiz. Köylünün gerçek hüviyetini ortaya koymalıyız.

5-HER EVE BİR ATÖLYE

Çetmi'de uygulanabilecek projelerden biriside her eve bir atölye kapsamında yapılacak çalışmalardır. Halıcılık, el sanatları, biçki dikiş ve hazır giyim konularından herhangi birisi seçilerek Çetmi'de 20 kişiyi istihdam edecek bir fabrika veya atölye kurulmalı. Her yıl yirmi kişi bu atölyede teknik elemanlar nezaretinde çalıştırılıp, hem

üretim yapacak hem de ustalık öğrenecek şekilde bir eğitimden geçirilerek evinde atölye kurup üretim yapabilmeleri sağlanabilir. İkinci yıl yirmi kişi daha aynı şekilde çalıştırılıp ev atölyesi kurmaları sağlanır. Bu şartlarda beş yıllık bir çalışma neticesinde Çetmi'de yüz kişilik bir kalifiye eleman yetişecek ve yüz tane ev atölyesi oluşarak çalıştıkları konularda üretim yapacaklardır. Üretilen mallar bir marka verilerek, kalkınma kooperatifi tarafından veya kurulacak bir şirket tarafından içerde ve dışarıda pazarlanacaktır. Her eve bir atölye projesi Çetmili için kolay projelerden olabilir. Zira yurt dışında (Fransa, Almanya, Belçika) ve yurt içinde (Bursa, Konya,

Çetmililer Gününden bir kesit (24.08.1997)

İstanbul, İzmir) ciddi bir şekilde bu işlerle uğraşan değerli hemşehrilerimiz var. Onlar kendi tecrübe ve kabiliyetlerini Çetmi ve Çetmili için seferber edebilecek hemşehrilerimizdir.

Sonuç olarak; Çetminin kaderi değişecek, dedikodu ve birbirini çekememezlik ortadan kalkacak, kalkınmış bir Çetmi, yardım alan konumdan yardım eden konuma gelecektir. Üretimle bölgemiz ve ülkemiz ekonomisine büyük katkılar sağlayacaktır. Gelişmiş ve kalkınmış bir Çetmi özlemiyle tüm hemşehrilerime ve kıymetli Çetmi'nin Sesi okurlarına selam ve saygılarımı sunarım.

**Çetmi Tarımsal Kalkınma
Kooperatifi Başkanı**

YAZI-YORUM

IRAK SAVAŞI VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Kerim BOZDAĞ

İşgal ordularının başlatmış olduğu saldırıyı televizyon kanallarından izliyoruz... Hepimiz vahşetin tanıklarıyız. Yakılıp yıkılan şehirler, köyler, öldürülen biçare müslümanlar. Bağdat semaları tekbir sesleri ile inlerken, atılan bombalarla meydana gelen alev topları gecenin karanlığını aydınlatıyor. Kadın, kız, genç, ihtiyar, çoluk çocuk parçalanmış insan cesetleri savruluyor her tarafa. Televizyon ekranlarından kanlar damlıyor evlerimize! Feryatlar...feryatlar... yerinden yurdundan edilmiş insanlar yollara düşmüş kendi yurduunu terk ediyor. Çocuklar " parçalanmış göğüslerinde annelerinin, çağdaş uygarlığın sırtlan yüzünü tanıyor! " İşi var fahişe yüzlü devlerin! Küçük çocuklar öldürülmüş, yaralarından kan, yüzlerinden korku akıyor. Çığlıkları içimizde düğüm, çığlıkları gözümüzde yaş! Bütün bunlar hepimizin gözleri önünde cereyan eden hadiseler. Ya görmediklerimiz, duymadıklarımız,bilmediklerimiz? Filipinler, Çeçenistan, Cezayir, Afganistan, Filistin, Somali ve daha nice nice yerler... haberimiz olmayan zulümlerden bile payımıza düşen suçlar vardır gerçeği ile yüzleşmek bir yana, haberimiz olanlar karşısında ne yapıyoruz?

Tezkere çıkmamıydı ? çıkmamalıymıydı ? oradan oraya günlerce savrulduk durduk. Ekonomik sebepler gerekçe gösterilerek teskerenin çıkmaması durumunda kaybedilecek dolarlar yüzüsuyu hürmetine işgalciler safında yer almamız gerektiğini öne sürenler oldu. Kriz bizi vuracak endişesi ile, kardeşlerimizin kanı ekmeğimize katık yapılmak istendi,isteniyor. Nereden ve nasıl oluyorsa stratejik müttefikimiz Amerika küstürülmemeli... sonra başımıza büyük işler alırsak tehditleri savruldu. A.B.D. patentli propaganda mekanizmasının dışlıleri halkımızın zihinlerini öğütüyordu. Bombalar Irak'tan önce bizim dimağlarımızda patlatıldı. Ruhumuza musallat yılanlar köşe başlarını tutmuş zehirlerini enjekte ediyor. Irak'a atılan akıllı füzeler burada gazeteler, televizyonlar, ruhunu Amerika'ya satmış adamlar olarak karşımıza çıkıyor. Bu yüzden değildir ki, İslam toprakları Irak Halkını katletmenin geçit yolları oldu.

Savaş çığırkanlığı yapan uşak ruhlu satılmışların, küresel haydutun çizmelerini yalarken yüzlerine daha yakından bakın salyalarından kan damladığını göreceksiniz. Onlar bütün faaliyetleri ile açığa çıkmıştır görebilene. Söyledikleri ve yaptıkları ile arkalarında bıraktıkları izleri takip edin, kanlı yüzlerini

taniyacaksınız.

Her şey küçük bir fotoğraf karesinde açığa çıkıyor. İşgal orduları beyaz bayrak çekip teslim olmak isteyen Irak'lı iki askeri başlarına kurşun sıkarak öldürür ve başlarında beklemektedirler. Eserlerini seyrediyor olmalılar. Ancak 23 Mart 2003 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin bir yazarı vasıtası ile olayı şöyle duyurur. **"Geç kalmış beyaz bayrak, çukurdan bozma bir siperde iki zavallı Irak'lı asker. Birinin elinde ucu henüz siperden çıkmamış bir beyaz bayrak, belli ki ölüm onları teslim olmaya hazırlanırken yakalamış."** diyor. Dikkat ediyorsunuz değil mi? Zavallı imişler, işgalciler değil de ölüm yakalamış... Sonra bu yazar acaba öldürülen iki Irak'lı askerle olayın cereyan eden şeklinin nasıl olduğunu görüştü de beyaz bayrağı çekmekte geç kaldıkları yargısına ondan mı vardı dersiniz?

Türkiye'li Amerikan dostları, işgalcilerin vahşetini izleyip mutlu oluyorlardır. Müslümanlar kan ağlarken onlar kadehlerini İsrail'i dostlarının şerefine kaldırıyorlardır. Ama unuttukları bir gerçek var. Baskı direnmeyi besler ve insanlık bu zorbalara direnecektir. Tıpkı Rachel Corre gibi...

Rachek Corre; 23 yaşında Amerikalı genç bir gazeteci kız. Gazze kentinde Filistinli'lerin evini yıkmaya çalışan İsrail ordusuna ait buldozeri engellemeye çalışırken, buldozer önce genç kadının üstünden geçti, sonra geri giderek O'nu tamamen ezdi. Rachel ailesine yazdığı bir mektubunda **"A.B.D. vatandaşı olduğum için kendimi suçlu hissediyorum"** diyor ve geri dönmeyeceğini, dönerse vicdanının bu zulmü kaldıramayacağını belirtiyordu.

Irak'ta yaşanan hadiseleri televizyondan takip eden küçük kızım Merve, Irak'ta şiddetli bir kum fırtınası çıktığına dair haberleri izleyince hemen annesini telefonla arıyor ve **"anne Allah (c.c.) dualarımızı kabul etmiş. Irak'ta kum fırtınası çıkmış"** diyerek sevincini aktarıyordu.Yaşadığımız hayat, tanık olduğumuz hadiseler tarihin gelinen bu noktasında insanlığın yeni ve hızlı bir değişime doğru yol almakta olduğunu gözler önüne seriyor. Bizler bütün bu olanlar karşısında ne yapabiliriz.Seyircimi olacağız ? Sessiz mi kalacağız ? Elbette yapabileceklerimiz sınırlı, imkanlarımız kıt, yolumuz tehlikeli, yönümüz bertbat ! öyle değil mi ???

Kalbi selam ve saygılarımla....

MİSAFİR KALEMLER

KÖTÜ ÇOCUK YOKTUR

Ali ÇANKIRILI

Medeni insanla bedevî insanı birbirinden ayıran en belirgin özellik eğitimidir. İlk ve temel eğitim kurumu da ailedir. Aileden koparılan bir çocuk, en modern kurumlarda ve en iyi şartlarda bakılıp beslense dahi, ruhsal yönden tam gelişemez. Yetişkin yaşa geldiğinde eş seçmede ve mutlu bir aile oluşturmada başarısızlığa uğrar. Çünkü hafızasında model alacağı bir anne ve baba figürü yoktur. Mutsuz bir ailede yetişen çocuk da bundan farklı değildir.

Onun da hafızasında ve şuuraltında kötü bir anne ve baba modeli vardır. Bize gelen vakaları ve yaptığımız araştırmaları bir araya topladığımızda, aşırı koruyucu ve müdahaleci ailelerde yetişen çocukların kendilerine yabancılaştıklarını görüyoruz. Koruyucu ve müdahaleci aile tutumunda, çocukların ne düşündüğü ve ne hissettiği önemli değildir; ne düşünmeleri ve ne hissetmeleri gerektiği önemlidir. Korktuğu yerde korkmaması, ağladığı yerde ağlamaması, kızdığı yerde kızmaması gerektiği kendisine söylenir ve telkin edilir. Böylece, çocuk, duygularını ifade etme yerine bastırmayı öğrenir. Duyguları devamlı bastırılan bir çocuk zamanla kendine yabancılaşır. Canı sıkılır, ama niçin canı sıkıldığını söyleyemez. Huzursuz ve tedirgindir, ama niçin huzursuz olduğunu bilemez.

Yatılı, özel bir kolejde okuyan, karnesi zayıflarla dolu, ders çalışmaktan nefret eden bir öğrencim vardı. Çoğu hocalar, "Bu çocuk okumaz" diye ondan ümidi kesmişlerdi. Sessiz, karınca incitmekten çekinen, ürkek bir gençti. Kendisini terapiye almak için odama çağırdım. "Zeki bir çocuğa benziyorsun, ama karnen zayıflarla dolu, niçin ders çalışmıyorsun?" dedim. "Bilmem" dedi, "canım hiç ders çalışmak istemiyor. Her şey sıkıcı geliyor. Yaşamak bile sıkıcı geliyor. Bazen intihar edip bütün bu sıkıntılardan kurtulmak istiyorum..." Ağır bir psikonevroz geçiren bu çocuğa, "Aileni

özlemişsindir, istersen sana bir hafta izin verelim" dedim. Ağlamaya başladı. "Ne yüzle gideyim?" dedi, "Ailemin bütün beklentilerini boşa çıkardım. Ben işe yaramaz, geri zekâlının biriyim. Babam bir maden işçisi, maaşının yarıdan fazlası okul masraflarıma gidiyor." Çocuk konuştukça problem açığa çıkıyordu. Baba, çocuğun okul başarısına şartlanmış; ne pahasına olursa olsun okumasını istiyor, onun için yaptığı fedakârlıkları sayıyor, bunların karşılığını veremediğini söylüyordu. Çocuk babayı dinledikçe büyük bir aşağılık duygusuna kapılıyor, özgüvenini yitiriyordu.

Bu çocuk, kendisine yabancılaşmış bir çocuktur. Küçük yaşta yatılı okula verilmiş, kendisinden başarılı bir öğrenci olması istenmişti. İlk günlerde evini, anne babasını ve kardeşini özlemiş, ancak önüne konan 'başarılı bir öğrenci olma ideali' için duygularını açığa vurmaktan çekinmişti. Geceleri, yorganı başının üzerine çekip gizli gizli ağlıyordu. Aileden uzak kalmanın verdiği sıkıntı (anksiyete), uyku ve sindirim bozukluğuna yol açmıştı. Sınıfta ve etütlerde hep hayal kuruyor, kendisini derslerine veremiyordu. Sınavları başarısız geçiyordu. Babası, zayıflarını düzeltmedikçe eve gelmemesini söylüyordu. Ancak zayıflar da bir türlü düzelmiyordu. Çocuk zamanla kendisine olan güvenini yitirmiş, geri zekâlı bir öğrenci olduğuna inanmıştı. Biz buna psikolojide 'öğretilmiş acizlik' diyoruz. Duygularını rahatça ifade edemeyen bir çocuğa, başarısızlığın sebeplerini araştırmadan, "Sen laftan anlamayan, sorumsuz, aptal bir çocuksun" dedikçe, kendisinin aptal biri olduğuna inanmaya başlar. Yenilgiyi kabul eder. Yarıştan çekilir. Bu öğrencim de, normal bir zekâyâ sahip olduğu halde, kendisine öğretilen acizlik yüzünden yenilgiyi kabul etmişti. Zayıflarını düzeltmek için hiçbir gayret göstermiyordu.

**BAŞARISIZ VE MUTSUZ
ÇOCUKLAR BİZİM ESERİMİZ**

Anne Baba Okulu'nda ders verdiğim sıralarda bir anne söz isteyip şöyle demişti: “Hocam, sizi dinledikçe kendi kendime çocuklarıma iyi davranacağıma ve onları dinleyeceğime söz veriyorum. Ancak sabrım kısa zamanda tükeniyor, yine eskisi gibi davranıyorum. Bunun sebebi nedir, istediğim halde neden iyi bir anne olamıyorum?” Bu hanımın sorusuna verilecek cevap çok basitti. Annesi tarafından böyle yetiştirilmişti. Onu yönlendiren şuuraltındaki 'anne modeli,' kendisini yetiştiren anneden başkası değildi. Çocuklarına karşı davranışlarında annesini taklit ediyordu.

Geçenlerde bir aile dostum beni aradı. Altı yaşına girmiş olan kızını okula yazdığını, ancak çocuğun sınıfta öğretmeni dinlemediğini, verilen ödevleri yapmadığını, basit fişleri dahi aklında tutamadığını söylüyor, ne yapması gerektiği konusunda yardım istiyordu. Dostuma sabretmesini, çocuğa baskı yapmamasını, baskının zamanla okul fobisine yol açacağını söyledim.

Öğretmeniyle görüşmesini, çocuğun neden okulunu sevmediğini ortaya çıkarmak için gerekirse bir psikologdan yardım almasını tavsiye ettim. Çocuklar aslında çok iyi niyetli, yeni şeyler öğrenmekte hevesli, başarısızlığın ne olduğunu bilmeyen, girişimci bir kişiliğe sahiptir. Çocuk, yürümeye ve konuşmaya başladığı andan itibaren, kendisini keşfetmek için denemelere girer. Suyunu bardaktan kendisi içmek, yemeğini kaşıkla kendisi yemek, elbisesini kendisi giymek, düğmelerini kendisi ilikleme ister. Ancak titiz anneler çocuğun bu girişimlerine engel olur. “Sen daha küçüksün, bırak ben içireyim, ben yedireyim, ben giydireyim” der. Çocuk, annenin engellemeleri ve yönlendirmeleri yüzünden etkili öğrenme aracı olan 'deneme-yanılma' girişimlerinde bulunamaz. Çoğu anne babalardan şu sözleri duyarsınız: “Koşma düşersin, yere oturma üstünü kirletirsin, toprakla oynama mikrop kaparsın, atlama bir yerini incitirsin, bırak onu elinden düşürecek...” Dehanın önündeki en büyük engel, müdahale ve yönlendirmedir. Devamlı olarak neyi nasıl yapacağını siz

söylediğiniz sürece, deha kendisini gösteremez.

Çocuğa başarısızlık korkusunu biz büyükler aşılırız. Ödevini yapmadığı zaman biz huzursuz oluruz; zayıf aldığı zaman biz üzülür, iyi not aldığı zaman biz seviniriz. Çocuk, kendisi için değil, bizi mutlu etmek ve sevgimizi kazanmak için ders çalışır, takdir belgesi alır. Lise son sınıfta çok çalışan bir öğrencime ne olmak istediğini sordum. “Doktor olmak istiyorum” dedi. “Neden, tıbbi çok mu seviyorsun?” dedim. Güldü. “Bilmiyorum hocam,” dedi ve devam etti: “İki sene önce halamın oğlu tıp fakültesini kazanınca babamın gözündeki o ışıltıyı görmeliydiniz. Bana döndü, oğlum dedi, senin de bir gün tıp fakültesini kazandığını göreceğim miyim? Babamın gözündeki o ışıltıyı görmek için tıp fakültesini kazanmak istiyorum.” Diyeceksiniz ki, “Bunun neresi yanlış?” Yanlış şurada: Çocuk kendisi için değil, babasını mutlu etmek için çalışıyor. İleride onun işini seven başarılı bir doktor olacağı şüphelidir. Baba, çocuğunda tıp yeteneği olup olmadığını bilmeden onun doktor olmasını istiyor. Çocuk da yeteneklerinin farkında değil. Tıbbın ilgi alanına girip girmediğini bilmiyor.

ÇOCUK AİLENİN AYNASIDIR

Psikoloji bilen bir öğretmen, sınıfındaki öğrencileri gözlemleyerek aileleri hakkında doğruya yakın bir kanaat edinebilir. Okulların açıldığı ilk gün, ön sıraları kız çocuklarına ayırmak istedim. Ön sırada oturan erkek öğrencilerden biri yerinden kalkmak istemedi. “Ben burada oturmak istiyorum, kızlar arkaya otursun” dedi. İşte size ailede şımartılmış, kuralları kendisi koyan bir çocuk. Ailede her isteği yerine getirilen şımartılmış çocuklar toplum kurallarına uymakta zorlanır. Başkalarından da her isteğinin yerine getirilmesini bekler. Baskı ve dayakla sindirilen çocuklar da sınıfta kendisini hemen belli eder. Güzel sözden anlamaz. Sus dersiniz susmaz, dur dersiniz durmaz. Çünkü evde bağırma, azarlama ve dayakla susturulan bir çocuktur. Lise ikinci sınıfta güzel sözden anlamayan, sınıfın düzenini bozmaktan zevk alan böyle bir öğrencim vardı. Babasıyla görüştüğümüzde, “Hocam,” dedi, “o güzel sözden anlamaz, arada

bir dayakla hizaya getirmen gerekir." Arkada oturmayı tercih eden, soru sorduğunuzda parmak kaldırmayan, kendisine güveni olmayan silik öğrenciler çoktur. Bunlar, ailede devamlı eleştirilen, beceriksizlikleri yüzlerine vurulan, öğrenilmiş acizliğin kurbanı çocuklardır. Bir şey sorduğunuzda yanlış cevap verme korkusuyla yüzü kızarır, kısık sesle lafı ağzında geveler, ne dediği anlaşılmaz. En basit şeyleri bile sorma gereği duyar, kendi başına karar veremez, ne yapması gerektiğini sizin söylemenizi bekler. Aşırı sevgi ve koruma ile "el bebek gül bebek" yetiştirilmiş, evinden dışarı çıkmamış, sokakta oynamamış çocuklar ayrı bir problemdir. Okula alışamaz, evini, kardeşlerini, anne ve babasını özler. Aynı sevgiyi ve ilgiyi öğretmeninden de bekler. Küçük bir azarlama kalbinin kırılmasına yeter. Özel bir koleje yatılı verilmiş böyle bir öğrencim vardı. Okulun ilk günlerinde, her tenefüste annesine telefon ediyor, "Seni özledim anneciğim" diyor, gözyaşları döküyordu. Sınıfta, dersin ortasında titreyerek dışarı çıkmak için izin istiyordu. Niçin dışarı çıkmak istediğini sorduğumda, kulağıma, "Anneme telefon edeceğim" diyordu. Anneye konuştuğum zaman gerçek ortaya çıktı. O da evlat hasreti çekiyor, ayrılığın dayanamıyordu. Çocuğu kendisine bağımlı yetiştirdiğinin farkında değildi. Çocuk telefon edince, "Oğlum, ben de seni çok özledim" deyip ağlıyordu. Bir hafta sonra çocukta psikosomatik belirtiler ortaya çıkmaya başladı; çocuk baş ve karın ağrılarından şikayet ediyordu. Aile çocuğunu tanımadan yatılı bir okula vermişti. Bu şartlar altında çocuktan okul başarısı beklemek hayaldi.

İDEAL EĞİTİMDE

ANNE BABA TUTUMU

Derslerimde ve konferanslarımda eğitim problemlerini anlattığım zaman, anne babalar haklı olarak soruyorlar: "Peki hocam, çözümünüz nedir? Aşırı sevgi göstermeyelim, derslerine karışmayalım, eleştirmeyelim, baskı yapmayalım. Kendi haline mi bırakalım? Çocuk kendi başına doğruyu nasıl bulacak?" Çocuk eğitiminde sözlerden çok davranışlar önemlidir. Oyun ve taklit, çocuğun en güçlü öğrenme

Afganistan'dan hayata
gülümsemeye çalışan bir çocuk

mekanizmasıdır. Çocuk, bizleri taklit ederek bir kişilik kazanmaya çalışır.

Çocuk duygularını saklamayı ve ikiyüzlülüğü bizden öğrenir. Kızarız, ama kızdığımızı belli etmemeye çalışırız. Severiz, ama şımarmanın diye sevgimizi göstermeyiz. Çocuğu eleştiririz, ama onun bizi eleştirmesine izin vermeyiz. Bir yanlış yaptığında bizden özür dilemesini isteriz, ama biz ondan özür dilemeyiz. Biz bağırırız, ama çocuğun bağırmasını ayıp sayarız. Yalan söyleriz, ama çocuğumuzun yalanını yakaladığımız zaman çok kızarız. Çocuk adına her şeye biz karar veririz, ona sorma gereği duymayız. Kendi zevklerimize göre giydirir, oyuncağını bile biz seçeriz. Sözümüzden dışarı çıkmayan bir çocuk isteriz. "Hayır!" diyen çocuğu sevmeyiz. Ailenin sosyal bir kurum olduğunu söylemiştik. Her kurumda olduğu gibi ailede de geleneklerin belirlediği bir hiyerarşik düzen ve uyulması gereken kurallar

vardır. Aile büyüklerinin, anne babanın ve çocukların aile içindeki rolleri ve sorumluluk alanları bellidir. Kurallar ailenin huzuru ve mutluluğu için vardır. Karşılıklı sevgi ve saygı içinde herkes üzerine düşeni yapmak zorundadır. Birinin görevini ihmal etmesi, aile huzurunu bozar. Maaşını aldığı gün evine geleceği yerde kumarhaneye veya meyhaneye giden bir baba sorumluluğunu yerine getirmemiş olur. "Parayı ben kazanıyorum, dilediğim gibi harcarım" demeye hakkı yoktur. Bir kadın akşama kadar komşu gezmelerinde, günlerde, çay partilerinde zaman öldürür, baba ve çocuklar akşam eve geldiklerinde sıcak bir yemek bulamazlarsa, o kadın annelik sorumluluğunu yerine getirmemiş olur. Çocuk eğitimi öncelikle anne ve babanın sorumluluğundadır. Çocuk eğitimine fazla müdahale eden, ev düzenine karışan aile büyükleri, yetki alanlarını aşmış, anne babanın işini zorlaştırmış olur. Böyle bir ailede, sorumluluklarını bilen, başarılı çocukların yetişmesi beklenemez.

Ailede değer verilen, şevilen ve aranan bir çocuk, kendisini güvende hisseder. Bu güveni yitirmemek için isteyerek ve içinden gelerek kurallara uyar, kendisine düşen sorumlulukları yerine getirir. Böyle bir çocuğa ders çalışmasını hatırlatmaya gerek yoktur. Mutlu bir ailede diyalog vardır. Çocuk sevincini, üzüntüsünü, endişesini ve korkusunu dile getirdiği gibi, kızgınlığını da ifade etmekten çekinmez.

Bir konferansında dinleyicilerime dedim ki: "İlkokula giden bir çocuğunuz var, bir gün eve üzüntülü geldi. Çantasını bir kenara fırlatıp, 'Öğretmenimi sevmiyorum' diye bağırdı. Ne yaparsınız?" Okuyucularıma da aynı soruyu soruyorum: "Siz anne veya baba olsanız ne yaparsınız?" Bir dinleyicimin dediği gibi, siz de, "Öğretmenini niçin sevmediğini sorarım," diyeceksiniz. Peki, "Öğretmenim kulağımı çekti, bana bağırdı" dese, konuşmayı nasıl sürdürürsünüz?" Dinleyicilerimden aldığım cevapların özeti şuydu: "Öğretmenin kulağını neden çekti? Kim bilir öğretmenin kızdıracak ne yaptı?" Eğer sizin de cevabınız bunlardan farklı

değilse, diyalogu sürdüremeyeceksiniz demektir. Çocuk, duygularını anlamadığınız için, sizinle konuşmaya devam etmeyecektir. O sizden nasihat istemiyor, duygularını ve gönül kırıklığını anlatmanızı, yani empati yapmanızı bekliyor. Bir dinleyicim, "Çocuğa hak verirsek öğretmeni eleştirmiş olmaz mıyız?" dedi. "Hayır, dedim, çocuğu dinlemekle ona hak vermiş olmuyorsunuz. Empatide kendinizi çocuğun yerine koyup onun duygularını anlamaya çalışıyorsunuz. Haklı veya haksız olduğunu söylemiyorsunuz."

Burada, çocuğun duygularını anlamaya çalışırken, suçlayıcı veya eleştirici bir dil kullanmadan doğruyu bulmasına yardımcı oluyorsunuz. Çocuk, duygularından dolayı suçlanmadığı için, çekinmeden her sıkıntısını size açabilecektir. Çözemediği bir problemle karşılaştığı zaman, dürüstlikle gelip sizden yardım isteyecektir. Duygularını rahatlıkla ifade edebilen bir çocuk, zamanla başkalarının duygularını da anlamayı ve onlarla iyi geçinmeyi öğrenecektir.

Okul başarısının ölçüsü nedir? Karne notları mı, aldığı takdir belgeleri mi? Hayır. Başarının ölçüsü, çocuğun elinden geleni yapıyor olmasıdır. Eğer elinden geleni yapıyor, kendisiyle barışık, ailesiyle ve arkadaşlarıyla geçimli, ruh sağlığı yerinde bir çocuk ise görevini yapmış demektir. Zekâ seviyesi, zekâ çeşitleri, yetenekler, ilgi alanları her çocukta farklıdır.

Çocuktan zekâsının ve yeteneğinin üzerinde başarı bekleyen bir anne veya baba, ona haksızlık yapmış olur. Çoğu anne babalar çocukların yeterince tanımadığı için beklentilerinde gerçekçi olamamakta, önlerine yüksek hedefler koyarak başarısız duruma düşmelerine sebep olmaktadır.

Eğer bu makaleden bir sonuç çıkarmamız gerekirse, şöyle diyebiliriz: Kötü çocuk yoktur, kötü eğitilmiş çocuk vardır. Başarısız çocuk yoktur, önüne aşamayacağı hedefler konarak başarısız duruma düşürülmüş çocuk vardır. Sorumsuz çocuk yoktur, sorumlulukları elinden alınmış, duyguları bastırılmış, kendine yabancılaşmış, güdümlü çocuklar vardır.

SİZDEN GELENLER

BURASI GURBET

Mustafa KURUGÖLLÜ

Burası gurbet...Buraları hiç sorma bana.Dünyaya açılan küçük pencerenin önünde çiçekler yetiştirirsin. Karanlık olan hayatın tonlarını biraz da olsa yeşile çevirmek için. Çiçeklerle birlikte güneş ışığı beklerim seher vakitlerinde. Karanlığa alışmış gözler kamaşsın diye. İçinde bir yudum umut, içinde sevgi, içinde yar, içinde ana olan güneş ışığını. Hep yarına kalır umutlar, güzellikler. Hüzünle büyür çiçekler. Büyülü camdadır hayatın resmi. Bir ev, bir bahçe ve içinde bütün çiçekler. Memleketin kokusunu duyarsın çiçeklerin yaprağında. Dokunur ve ağlarsın. Sanki seni ağlatmak için gözüne bakar çiçekler. Ilık bir damla dökülür yanaklarına...

Burası gurbet..Buraları hiç sorma bana.Ne bir damla yağmur,ne bahar, ne hoş kokan bir çiçek, ne de bir nefeslik umut, Güneşi yok buraların,Gölgesi buz gibi soğuk...

Burası gurbet... Acı türküler söylenir yüreği yakan. Gözler fotoğraflarda çakılı kalır. Hasret demlenir kazan kazan. Bardaklar bir dolar, bir boşalır. Ozan dokunur sazın tellerine, acı dolar da dolar yüreğine. Sabah olmaz bir türlü, güneş doğmaz nedense. Hüzün dolaştırır damarlar bedeninde, kan yerine...

Burası gurbet...Buraları hiç sorma bana.Sen biraz oraları anlat.Anlat ki rahatlasın yüreğim, Anlat ki güç kazansın bileğim, Anlat ki ıslınsın gölgede kalmış bedenim...

Burası gurbet... Buraları hiç sorma bana. Sen yemyeşil kırlarını anlat memleketimin.

Yağmurlarla birlikte gülümseyen kırlarını. Soğuklarla birlikte göç eden kuşlarını. Burada yağmur yok. Simsiyah bir özlemi yüklenmiş bulutlar. Yüreğini yağmurlara açarsın yine de, payına düşen ısırap rüzgarlarıdır. Düşen tek damla ılık bir gözyaşıdır ve her telefon çalışı hızlı bir yürek atışıdır. Burası gurbet...Buraları hiç sorma bana.Doldurur adamı gurbetin izbe odaları olmasa canım anamın duası...Burası gurbet... Kimse üstünü örtmez soğuk gecelerde, üşüdüğü

zaman. Kimse olmaz hastalandığında sana bakan. Yalnızlık... Diz boyu yalnızlık. Yıkılırsın apartman girişlerinde, sıcak yemek kokuları burnuna geldikçe. Sıcak bir çorba hasretidir çekilen, naneli ve ana kokan. Oysa dünden kalmış acılardır kaşıklara dolan. Bir de hayaller... Dedim ya burası gurbet... Soğuk şehir yani. Sen bizim oraları, üzüm bağlarının dibinde içilen ayrıntı, dalından taze taze koparılan elmayı anlat. Sonra benim için öp bir bir buğday başaklarını.

Burası gurbet...Buraları hiç sorma bana.Kapılar kendi üstüne kapalıdır. Gökyüzü inadına karanlıktır. Bütün

güzellikler sadece kitaplarda yazılıdır. Oysa şimdi memleketimde yıldızlar vardır, çocuklara masal anlatan. Ay vardır, güneş vardır sımsıcak ve aydınlık. Burası gurbet...Buraları hiç sorma bana...

Bütün bu temenni ve dileklerle sizi Allah'a emanet ediyor, sağlık sıhhat ve her iki cihanda saadete ulaşmanızı diliyorum. "Allah'a emanet olun."

Ayboğazı Şelalesi

AHDE VEFA

MERHUM KEMAL IŞIL'IN ARDINDAN

Abdurrahman ÖNDER

Konya'mız da yayınlanan bir mahalli gazetede ki taziye ilanı bir vefa borcu olarak benim bu yazıyı yazmama vesile oldu. Bu taziye ilanı; her yakını kaybeden insanların taziye ilanlarından biraz farklı idi. Elbette hepimizin anası, babası, yakınları onun için çok kıymetli. Gazete ilanı vermesi de çok normal bir davranış şekli diye de düşünebiliriz. Gazete ilanında belirtildiği gibi bizim de çok yakından bildiğimiz, Konya eğitim camiasının önderlerinden bir duayen öğretmen kaybedilmişti. Yani "her nefis ölümü tadacaktır" hükmü icra ediliyordu. Bu öğretmen bildiğimiz, tanıdığımız kadarıyla gerçekten bir baş öğretmendi. Ömrünü bu milletin çocuklarının eğitimine adanmış, öğrencilerini kendi evlatlarından hiçbir zaman ayırmamış, ömrünü ideallerinin hayata geçirilmesi yolunda dolu dolu yaşamıştı. Kemal Hoca; eğitimci, öğretmen ve yazar olmasının yanında örnek bir aile reisi ve bir baba idi. Kendisi vazife süresini doldurup emekli olurken yetiştirdiği iki öğretmen evladını da Türk Milli Eğitiminin hizmetine sunmuştu. Yani bayrak yarışında kendi mesafesini koşmuş, bayrağı evlatlarına emanet ediyordu. Bu emekli öğretmen bizim hemşehri çevremizde de çok yakından tanınan, vakfımızın şeref üyelerinden, her Çetmi'li kadar kendisini Çetmi'li kabul eden, iki kızını da Çetmi'lilere veren aile büyüklerimizdendi.

Özellikle gençlik yıllarımızda bir problemimiz bir sıkıntımız olduğunda; dayımızı, amcamızı arar gibi arayabildiğimiz, evine çat kapı gidebildiğimiz, sofrasında her zaman kendimize yer bulabildiğimiz, engin bilgisi ve tecrübesiyle bizleri her zaman sabırla dinleyen, bize yol gösteren bir kılavuzu kaybettik. Ben de en başta muhterem hocamızın değerli eşi Fahriye Işıl Hanımefendi'ye baş sağlığı diliyorum. Hayriye-İsa Koç ve Aysegül-Hulusi Boz çiftlerine de sabırlar diliyorum. Sergiledikleri örnek davranıştan dolayı bu iki saygın çifti hem kutluyorum hem de teşekkür ediyorum. Şimdi rahmetli Kemal Amca'nın damatlarını neden Çetmi'den seçtiğini daha iyi anladım. Bu değerli hemşehrilerimiz; bir büyüğe nasıl saygı gösterilir, bir hastaya nasıl hizmet edilir, o incitilmeden ona nasıl bakılır... bunun en güzel örneklerini gösterdiler. Ayrıca Kemal öğretmenin torunlarına da baş sağlığı diliyorum. Bu duygu yüklü gazete ilanında beni etkilediği gibi bir çok insanı da

etkilediğine inandığım sevgili Işıl ile Kemal'in dedelerine seslenişlerinden de bahsetmek istiyorum. Hepimizin malumu olduğu üzere toplum hayatımızda sevgi saygı rafa kaldırıldı. Dedenin, ninenin adı maalesef "moruk" oldu. Artık çocuklarımıza aile büyüklerinin veya sevdiğimiz insanların isimlerinin verilmesi yadırganıyor. Maalesef ihtiyar tarihin kaydettiği en köklü milletlerden birisi olan milletimiz şizofrenik bir dönem yaşıyor. Onun için Kemal Amca'nın torunlarının dedelerine sesleniş çok önemli. Şöyle diyorlar; **"canım dedemiz! Adını taşımaktan ömür boyu onur duyacağız. Büyük insan Kemal Işıl; ebedi yatağında rahat uyu. Seni çok özleyeceğiz."**

Öyle sanıyorum ve diliyorum ki rahmetli Kemal Hoca ebedi istirahatگاهında rahat uyuyacaktır. Çünkü bu millete, bu memlekete çok uzun süre eğitimci ve yazar olarak hizmet etti. Yüzlerce öğretmen yetiştirdi. "bana bir kelime öğretmenin kölesi olurum" hükmüne uygun olarak onbinlerce kelimeler öğretti. Gerçekten eğitim camiası çok seçkin bir mensubunu örnek bir vatanseveri kaybetti.

Maalesef bu tür kayıplarımızın üzülmekle, ağlamakla geri gelmeyeceğini biliyoruz. Geride bıraktığı eserlerle teselli bulmaya çalışıyoruz. Rahmetli hocamız hep dolu dolu yaşadı. Hem öğrendi hem öğretti. Arkasında tertemiz bir isim, iki örnek çift ve torunları; Işıl, Alper, Kemal, Ebru ve Fahriye'yi bıraktı. Sevgili yeğenlerime bir küçücük hatırlatmada bulunmak istiyorum. Böyle bir dedenin adı da soyadı da onurla taşınır. Bunu söylemekle hakkı teslim etmişsiniz. Siz o dedeye layık torunlar olduğunuzu şimdiden göstermişsiniz. Sizi kutluyorum. Zaten rahmetli Kemal Amca'yı yaşatacak olan bu tür örnek davranışlar. Şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonrada Koç ve Boz ailelerinin aynı örnek davranış çizgisinde birer vefa abidesi olarak, vefanın hem aile hayatında hem de toplum hayatımızda ne kadar önemli olduğunu göstermeye devam edeceklerine inanıyorum.

Ben de hem şahsım hem de vakfımız ve dergimiz adına rahmetli Kemal Hoca'mızın ailesine, evlatlarına, öğrencilerine, eğitim camiasına ve tüm hemşehrilerimize başsağlığı diliyorum. Allah rahmet eylesin. Mekanı Cennet olsun.

HAYATA

ÇETMİ'NİN SESİ'NDEN

İZMİR'DEN HABERLER

Çetmi'lilerin çoğunluk olarak yaşadıkları vilayetlerden birisi de İzmir'dir. Bu "Efe" ler diyarı Çetmi'mize İstanbul'dan sonra en uzak bir şehrimiz olmak özelliği de taşımaktadır.

İzmir'de yaşamakta olan Çetmi'liler her ayın birinde mutlaka bir Çetmi'linin evinde toplanıp bir taraftan ev sahibinin ikram ettiği güzel nimetlerden tadarken, diğer taraftan "dini ve milli" meselelerde sohbetler yapıp hem eksik bilgilerini tamamlıyorlar hem de hoşça vakit geçiriyorlar.

Ramazan Bayramı yemeğini Mehmet Kılıçarslan'ın , Kurban Bayramı yemeğini de

Mehmet Arslan'ın evinde yiyen Çetmili'ler, son aylık mutad toplantılarını Tefik Bakdemir ve Mehmet Turan'ın evlerinde yapmışlardır. İzmir'de yaşayan hemşehrilerimiz kendi aralarında mütevazı de olsa bir "yardımlaşma sandığı " kurdular. Bir de Çetmi'nin görüntülerini içeren CD. hazırladık.

İzmir'de yaşayan bilcümle hemşehrilerimiz Çetmi, Konya, Antalya, Bursa, Anamur, İstanbul, Ankara ve yurt dışındaki akraba ve dostlarımıza selamlar yolluyoruz. Sağlıcakla kalın. Dost kalalım...

ÇETMİ'DEN HABERLER

Deve kayasından (Sıvat dan) belediyemizce getirilmesi planlanan içme ve sulama suları Asarcık'a kadar tamamlanmış olup çalışmalar devam etmektedir.

HASTA OLANLAR

Emine Önder (Merhum İbrahim Önder'in eşi)
Abdurrahman AKBAY (Büyük)
Mehmet DERE (Memiş oğlu.)

VEFAT EDENLER

* Emin Hoca rahmetlinin Karasınır ' daki kızı

* Çetmi'nin güler yüzlü, tatlı sözlü simalarından birisi olan Muhterem Recep BAYRAM Antalya'da vefat etmiştir.

* Antalya'dan değerli hemşehrimiz Sn. Mehmet Karaca ' nın damadı, Korkuteli'li Sn. Mustafa TAŞBAŞ rahatsızlığı sonucu Antalya Tıp Fakültesi Hastanesinde Hakkın rahmetine kavuşmuştur.

* Konya'da yaşayan değerli hemşehrimiz Mh. Kerim PARLAKÇI, Cenab-ı Hakkın rahmetine kavuşmuştur...

* Çetmililer olarak hepimizin yakından tanıdığı Sayın İsa Koç ve Sayın Hulusi Boz'un kayınbederleri Muhterem Kemal Işık vefat etmiştir.

EVLENENLER

* Kadı Süleyman'ın oğlu Ramazan TAŞTEKİN, Şekir Mehmet'in kızı Fatimana AKPINAR ile evlenmiştir.
* Baki Kılıçarslan'ın (Küçük Baki'nin) kızı Ayşe Kılıçarslan, aslen Beyşehirli Konya'da oturan Ahmet ZENGİN ile evlenmiştir.

* Bekmez Hasan rahmetli'nin oğlu Mustafa ASLAN, Cerit Hasan'ın kızı Anakız YENİ ile evlenmiştir.

* Kılışlı Cafer'in oğlu Orhan KILIŞLI

Delibaki Yaşar'ın kızı Havva AKBAY ile evlenmiştir.

* Molla Bakilerin Ali'nin oğlu Baki ŞEVİK

Göküş Mahmut'ın kızı Huriye CENGİZ ile evlenmiştir.

Hasta olan hemşehrilerimize acil şifalar, vefat edenlerimize rahmet ve mağfiret, evlenen gençlerimize ömür boyu sağlık ve mutluluklar dileriz.

Değerli okurlarımız dergimize haber, yazı ve fotoğraf göndermek isteyenler halpozel@ttnet.net.tr adresini kullanabilirler.

TAHLİL

HİZMET ERİ ÜÇ İNSAN

Hüseyin EŞİYOK

Deli Baki Yusuf, İnce Mehmet ve Celilin Hüseyin Yusuf AKBAY Terzi, Marangoz, Demirci, Semerci, on parmağında on marifet. Kendine şimşir ağacından bir takma diş yapıp kullanmıştır. Yusuf dayı iş bitirici bir şahsiyet, yerine göre idarecidir. Bir okuldan mezun olmamıştır. Ama derdini anlatarak 1984 yılında üç beş dakikalık bir sürede Milli Eğitim Müdürlüğünden diploma almıştır. Belediye kurmak için Konya'ya köyden hazırladığı azığı, bulguru ve gaz ocağı ile otel odalarında pilav pişirip, köy işlerini takip eden değerli bir şahsiyet, sanki hükmi şahsiyet.

Mehmet TOPKARA Traktörcü ama ne Traktörcü, Sanki o da bir hükmi şahsiyet. Gece gündüz milletin hizmetinde. Kasabamızın Büyük Camisi ve Asarcık Köprüsünde traktörü ile büyük emeği geçmiştir. Gözü kara, orta boylu, çakı gibi, kantarın topuna takla attıran, 50-55 yaşına rağmen 5-10 dakika içinde değme gençlere taş çıkartan, tek başına bir traktör kumu 10 dakikada doldurabilen bir aslan. Güz mevsimlerinde çalışmak için Antalya'ya traktörle 500 km yolu göze alabilen biri. Ehliyeti yok, Çalışma Karnesi yok. O dönemde ehliyet almak Traktör almaktan zormuş. Boş ruhsat cüzdanlarına ayrı ayrı bozuk para doldurup, "evraklar" diyen polisler bir cüzdan uzatıp beklemeden devam eder her seferinde. Antalya'daki polislerinden hepsi tanır olmuş onu. Daha o geriden gelirken gülmeye başlarlar. Sonraları cana yakınlığını ve temiz bir insan olduğunu anlayan polisler dayanamazlar. Gel sana bir ehliyet alalım Mehmet Amca derler. Yardım ve teşvik ederek bir ehliyet almasına yardımcı olular.

Hüseyin ÜNAL, Minibüsçü ama ne minibüsçü. Ömrü hayatında yeni bir minibüs direksiyonuna oturmayan, haftada bir kaç defa arızalanan bir minibüsü olurdu. Ermenekli Ali usta her on beş günde veya ayda bir tamir etmeyince hizaya

gelmezdi mübarek minibüs. Köyün yolcusunu menziline, hastalarını doktora, kolu ayağı kırılanları kırıkçıya yetiştiren tek insan. Köyün manavı, kendi tabiriyle köyde görev yapan öğretmenlerin ve memurların analığı, ceviz ve kavak tüccarı. Ama her ticaretinden zararlı. Teyp ve radyosu olmayan minibüsünde yolcular onun esprileriyle radyo veya teyp aramazlar. Rahmetli bir gün kazara bir tavuk çiğnedikten sonra minibüsü durdurup tavuğun

yanına varır. Allah Allah ! Hiç böyle yastı tavuk görmedim der. Başka bir yolculuk esnasında Hadim'de Jandarma Komutanı Minibüsü durdurup arabada kaç yolcu olduğunu sorar. 10 yolcu var der. Karakol Komutanı sayar 11 yolcu. Tekrar sorar, 11 cevabını alır. Komutanın kızdığını anlayan Hüseyin dayı. Yahu gelirken sallan köprüden bir Alata'lı binmişti.. Sen onu da mı saydın diyerek latife yapar. Komutan gülerken haydi hayırlı yolculular der. Maksadı Alata'lı hemşehrileri aşağılamak olmayıp latife yapmaktır. Bu insanların lügatlerinde istenen hizmete "olmaz" ve "hayır" kelimeleri yoktur. Bu hizmet ehli insanların hepsi de en az çeyrek asra damgalarını vurmuşlardır. Hizmet eri bu üç insan ticaret ve sanatlarından para kazandı iseler de, ehli keyif bir yaşam sürmemişler, geriye göze görünür bir miras bırakmamışlar. Bu insanları yaşlı ve orta nesiller unutmadılar. İstedim ki; yeni nesil de bu insanların yaşadıklarından haberdar olsun. Dünyanın ne kadar fani olduğunu hatırlasın. Çeyrek asır

sonra mukadder olan unutulmak, onların da izlerini silecektir muhakkak, bizlerin de... Allah (c.c.) onlardan ve cümlemizden razı olsun. Mekanları cennet olsun. Ne mutlu geriye bir eser bırakabilenlere, kendini hayırla yad ettirebilenlere, Allah'ın razı olduğu kullardan olabilenlere, gök kubbede hoş bir seda bırakabilenlere Vesselam...

Merhum Yusuf Akbay

BİZİM GENÇLERİMİZDEN

ÖNYARGI, DİYALOG VE HÜR DÜŞÜNCE

Sami ÖZEL

Hız. Ali efendimizin devlet başkanlığı dönemi, haricîlerin terör estirdiği bir dönem aynı zamanda. Haricî düşünce bir yüzeysellik üzereydi. Slogancı bir çerçevedeydi. Hemen hüküm vermenin, daima yargıç mantığını ön planda tutmanın çizgisiydi haricîlerin çizgisi. Haricî ekolüne mensup birisi meydanda bütün gücüyle bağırıyordu. Hız. Ali efendimizin aleyhinde konuşuyor, hakaret ediyor ve en sonunda öldüreceğini dile getiriyordu. Neticede Hız. Ali efendimizin huzuruna getiriliyor. Hız. Ali efendimiz şunları söylüyor:

“Toplum bireyleri, devlet idarecilerini tenkit edebilirler, eleştirebilirler. Bunlar, onların doğal haklarıdır. Aleyhinde konuşuyor olması eleştirel hakkıdır. Hiçbir kimse, bu hakkı iptal edemez. Ama bu kardeşimiz hakarete bulunmuş, bu, doğru olmamakla beraber ben ona hakkımı helal ediyorum. Öldürmesine gelince, henüz fiil haline gelmediği için o noktayla ilgili bir şey yapmak söz konusu değildir. O halde kardeşimizi serbest bırakın.” İnsanın gelişimi, fikrin ve ilmin gelişimi özgür bir ortam ister. Öz'ün gürleşmesi, özgün ve özgür ortamlarla mümkün olabilir. Gölgede gür ağaçların yetişmesi mümkün değildir. İnsanlar birbirlerine yol açmalı ama asla gölge olmalı. Hani denir ya: “Gölge etme, başka ihsan istemem.” İletişimin zirvelerde olduğu çağın insanlarıyız. Her şeyin konuşulduğu, özgürlüğün bütün boyutları ile sunulduğu bir dünyada yaşanıldığı varsayılıyor. Daha da öteye gidiliyor ve geçmiş dönemler, önceki inanç ve düşünce sistemleri ilkelikle suçlanıyor, çağdışı olarak mahkum ediliyor.

Çağımızın sanayi ve teknolojik alanda çok ileri seviyede olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Ama diğer alanlarda ileride oluştan söz etmek ne kadar mümkün olabilir? 18. ve 19. yüzyıllarda batının bir sıçrama yaptığını, ama bu atılımın bile fikrî ve insanî alanda olduğunu nasıl

söyleyebiliriz? Bu dönemlerde Avrupa kendi içinde sürekli bir boğuşmanın girdabındaydı ve Avrupa, İslam dünyasını ve tüm doğuyu sömürgeleştirme adına kan gölüne çeviriyordu. İngiltere ve Fransa'nın

süpermenliği eline aldığı 19. ve 20. yüzyılın yarısına kadar olan zaman diliminde Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkaslar dayanılmaz acıların içinde oldu. ABD'nin ipleri bütün bütün eline geçirdiği dönemlerde de durum değişmedi.

Özgürlükler adına, özgürlükler yok edildi. İnsan hakları adına, insan hakları ayaklar altına alındı. Din ve inanç özgürlüğü adına, din ve inanç özgürlükleri dinamitlendi... Bu ikiyüzlü, bir yalanın iktidar olduğu dönem hâlâ varlığını sürdürüyor.

Oysa insanlık, dün İslam coğrafyasında kendi değerlerine göre bir dünya kurmuştu. Zira İslam, bütün inançların ve tüm dinlerin asimile edilmesine, giderek yok edilmesine neden olacak yolları kabul etmiyordu. İnançlara baskı yapılmasını, herkesin İslam'ı onaylamasını doğru bulmuyordu. İdare iradelere baskı yapamazdı. Herkesin dini, herkesin dünyası ve herkesin dünya görüşü kendisine idi. Baskı yapılarak İslam bile kabul ettirilmiş olsa, baskıcı bir yöntemin çizgisinde, gönül rızası olmadan cennete ulaşılır mıydı? Cennet ve cehennemle sonuçlanan yollara özgür irade ile girilmesi gerekiyordu. Bu alanda İslam sisteminin ilkeleri alabildiğine açık ve netti: Düşünce özgürlüğü, İnanç özgürlüğü, kendi hukukuna göre yaşama özgürlüğü,

neticede kendi değerlerine göre bir dünya kurma özgürlüğü. Ama yalan ve iftira yoluna asla girilmemek şartıyla. Ama asla şiddete ve fitneye yönelmemek kaydıyla.

Ayrıca içki, kumar ve zina açıkça varlığını toplumda hissettiremezdi. Zira içkinin zararlı oluşu cümle insanlıkça bilinen bir şeydi. Akıllı belli ölçüde iptal ettiği, insanın zihinsel, bedensel ve ruhsal dünyasını olumsuz yönden etkilediği çok açıktı. Kumar ise asil bir kazanç yolu değildi. Alın terine dayanmayan ve nice aile kurumunu dinamitleyen bir belaydı. Zina ise aileyi ve giderek toplumu ta temellerinden sarsan bir sapmaydı, sapkınlıktı. Haliyle sağlıklı bir toplumda bu olumsuz olguların kabulü nasıl mümkün olabilirdi? Bunlar İslam'ın değerlerindendir. Dün İslam dünyası bu değerlere göre bir hayat kurmuştu.

Orta Doğu'da, Balkan'larda ve Kafkas'larda ve bütün İslam coğrafyasında Müslümanlar, Hristiyanlar, Yahudiler, Hindular, Budistler kendi değerlerine göre bir hayatın sahibiydiler. İslam'ın

değerleri, kitapların sayfalarında teorik olarak kalan değerler değildi. Bu değerler, insanın ve toplumun temel değerleriydi. İnsanın ve toplumun hayatında varlığını hissettirdiği hayatta insanlık vücut buluyordu. Şimdilerde kan çanağına dönen Kafkaslar ve balkanlar, dün İslam'ın bağrında yeryüzünün en huzurlu bölgeleriydi.

Geçen dönemde Amerika'ya giden Bülent Ecevit, Fatih Sultan Mehmet'in balkanlara gönderdiği fermanını bir hediye konumunda götürüyordu. ABD Başkanına götürdüğü hediyede, insanlık evrensel beyannamesinden çok daha önce Osmanlı sisteminde o beyannamenin uygulanışı söz konusu idi. Fatih Sultan Mehmet, balkanlara gönderdiği fermanında; Toplumun bütün katmanlarında; Din ve inanç özgürlüğü, her din ve inanç sahiplerinin kendi değerlerine göre eğitim yapabilecekleri, her inanç sahibinin kendi hukukunu kendi hayatında uygulayabileceğini ifade ediyordu...

Netice itibariyle bugün özgürlük adına söylenen ve istenen hususların bizim inancımızda, bizim medeniyetimizde varolan ve uygulanmış olan hususlar olduğunu ifade etmek istiyoruz. Tarihinden koparılmış, medeniyetini bilmez konumuna düşürülmüş bizler, bugün korkunç bir propaganda altındayız. En büyük kahramanların en büyük hainler olarak yutturulduğu, en büyük hainlerinse en büyük kahramanlar olarak sunulduğu sanal bir dünyanın kurbanlarıyız. Dev boyutlarda bir bilgisizliğin kulvarında yürüyoruz. Doğulu bir bilgenin ifadesi: "Aydınlık bir dünya için öncelikle devletin düzene sokulması gerekir. Devletin düzene sokulması için öncelikle ailenin düzene sokulması gerekir. Ailenin düzene sokulması için öncelikle bireyin düzene sokulması gerekir. Bireyin düzene sokulması içinse bilgi eksikliğinin giderilmesi gerekir." Vahim olan şu; toplum kendi medeniyetini bilme imkanına sahip olamadığı gibi kendi medeniyetine ilişkin çarpıtılmış bilgilerle yönlendirilmeye mahkum kılınmış durumda.

**Ben gelmedim dava için
Benim isim sevgi için
Dostun evi gönüllerdir
Gönüller yapmağa geldim
Hz. Yunus Emre**

BİZİM KÖŞE

DUYGULAR

Mehmet KARACA

Değerli Çetmi'nin Sesi okurları; bu sayıdan başlamak üzere ve gelecek sayılarımızda tarihten olayların ve insanların anlatıldığı yazı dizimizi yayınlamaya, sizleri birazcıkta olsa şanlı tarihimize tanıştırmaya çalışacağız. Dededen toruna anlatımların unutulduğunu biliyoruz. Bu yazı ve belgelerin Çetmi'nin Sesi dergisinde okuyucularımıza sunmak bizlerin asli görevi olacağı düşüncesi ile yola çıktık. Şirin beldemizin yayın organı Çetmi'nin Sesi dergisini çıkarmaya gayret gösteren ve yaşaması için abone olanlara ve de maddi manevi destek verenlere ne mutlu. Böyle sevecen bir beldede ve ülkede doğmuşuz. Sevdiklerimizle acı tatlı günlerimiz geçmiş. Bunlar değişik yollarla birbirimize anlatılıyor. Asıl gaye tarihe mal olmuş olayları bilmek ve öğrenmek olsa gerek.

Kıymetli okuyucu; bu ilk yazı dizimizde sizlere 1914 yılında yaşanmış acı bir olayı hatırlatmakla başlamak istiyorum. Acı ve tatlı olayların beynimizde iz bıraktığını düşünerek, böylesi acı olayların bir daha yaşanmaması için her Türk vatandaşının bilinçli olması, önünü görmesi gerekir.

Yıl 1914 aralık ayı. Enver Paşa ve yardımcısı Alman general Bronz Art, Sarıkamış Harekatını gerçekleştirmek üzere İstanbul'dan Erzurum'a gelirler. Kış ortasında harekatın yapılamayacağını hatırlatan üçüncü ordu komutanı Hasan İzzet Paşayı da görevinden alarak, bu görevi Enver Paşa bizzat üstlenir. 22 Aralık 1914 günü 9. Kolordu Bardız Köyü, 10. Kolordu Oltu yönünde hareket ederek, Rus'lara büyük kayıplar verirler. Enver Paşa 29. Tümen ile 26 Aralık'ta Sarıkamış önlerine gelir. Ancak saldırmak için 6. ve 10. Kolorduların yetişmesini bekler. Ordu cebri yürüyüşle iki gün sonra Sarıkamış önlerine gelir.

Rus'lara saldırmak için planlanan ordu maalesef iklime yenik düşmüştür. Şiddetli kar, tipi ve don olayı askeri kırıp döker. 90 bin askerin 80 bine yakını Allahuekber ve Sarıkamış Dağlarında donarak şehit olmuştur. Hem de düşmana tek bir kurşun bile atmadan. Şehitler ellerinde silah her biri buzdan bir savaş abidesine dönüşmüşlerdir. Don yüzünden silahları ellerine o kadar sıkı yapışmıştır ki ayırmak mümkün olmaz. On binlerce şehit namusları gibi korudukları silahları ile birlikte toprağa verilir. Geriye

kalan on bine yakın askerimiz ise ayakta zor durabildiğinden Rus Orduları karşısında büyük bir yenilgiye uğrarlar. Ruhları şad olsun.

Aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet dilerken siz okuyucularımızın onların ruhları için birer Fatiha göndermenizi dilerim. Selam ve saygılarımla...

DOSTTAN DOSTA

2002 yılı Çetmililer Günü, sabahın erken saatlerinde Uçurum Harman yolu üzerindeki Ramazan Cengiz Eniştemin evinin önünde durmuş, Çetmi'yi seyrediyordum. Niğmetullah kardeş de benim gibi erkenden hüzünlü bir şekilde parka doğru gelmiş, O da Çetmi'yi seyrediyordu. Niğmetullah'ın bu hüzünlü halinden esinlenerek naçizane şu dörtlükleri karaladım.

Hüzünlü hüzünlü gidişin niye
Seherin vaktinde dalmış maziye
Bir ah çekerek döndün Çetmi'ye
Belli ki gurbette çok yorulmuşsun.

Huzurlu yaşardık bizler Çetmi'de
Hatıraları var belki mazide
Sıla kokan her dörtlükte, dizide
Belli ki gurbette çok yorulmuşsun.

Her sene şenliğe gelelim deriz
Mideler aç değil, hatıra yeriz
Biz Çetmi'yi taa ezelden severiz
Belli ki gurbette çok yorulmuşsun.

Bahsettiğim dostum Irza'nın Niğmet
Yazdığı şiirler sanki bir devlet
Geçmişten geleceğe ışık tutar hep
Belli ki gurbette çok yorulmuşsun.

MEMLEKET ŞİİRLERİ

Niğmetullah UÇAR

TOPLANSAK

Çetmi'li olarak bazı günlerde
Bir yerde toplansak iyi olurdu
Oturup konuşsak farklı yerlerde
Gönüller hoş olur huzur bulurdu

Taşkent ilçesidir, Konya ilinde
Göksu ırmağının çıkış yerinde
Toros dağlarının eteklerinde
Kalbimiz çarparak hızlı vururdu

Antalya'da olan Çetmilileriz
Ortak duygularla ağlar güleriz
Doyduğumuz yerde olmak dileriz
Çocukken, gençlikte bizi doyurdu

Aynı topraklarda yetişen bizler
Gönlümüz geçmişe yad etmek ister
Dostu hemşehrili görmezsek eğer
Sevgiler körelir saygı soğurdu

Haftalık toplansak, aylık buluşsak
Hal, hatır sorarak köyden konuşsak
Yardımlaşma ile fikir danışsak
Dostlar uyanınca düşman uyurdu

Çetmi ile ilgili meseleleri
Tartışmamız lazım ileri geri
Birlikte düşünüp bütün fertleri
Yardıma muhtaca koşturulurdu

Olsaydı arada yakın ilişki
Hizmet edenlerin artardı şevki
Yardım sandıkları kurulur belki
Olumsuz olaylar durdurulurdu

Benim önerimi biraz düşünsek
Birlikten güç doğar el ele versek
Hem kararlar alsak vakit geçirsek
Geçmişte kalmayın atalar yurdu

21.03.2003 Antalya

ÇETMİ'Lİ RESİM

Resmini önüme koyduğum zaman
Seninle doluyor benliğim Çetmi
Birlikte olunca canan ile can
Hızlıca çarpıyor yüreğim Çetmi

Hayalini kurmak bana zevk verir
Gözümün önüne yaylalar gelir
Düşünmesi bile özlem giderir
Dağlarda gezmektir dileğim Çetmi

Resmine bakınca gördüğüm yerler
Hatıralarıyla ilgimi çeker
Bana huzur veren senmişsin meğer
Kurdunu kuşunu severim Çetmi

Her resim geçmişe götürür beni
Hatırlarım orda başa geleni
Çalışı, çeşmeyi, yolu, beleni
Bütün kareleri izlerim Çetmi

Çetmi'yle ilgili gördüğüm resim
İçimde fırtına koparır benim
Tamamına bakar tetkik ederim
Bıkmadan seyretmek isterim Çetmi

Sen benim gönlümde kara sevdamsın
Unutmadığım canansın cansın
Gündüz hayalimsin, gece rüyamsın
Oralarda olmak dilerim Çetmi

Bir resim karesi çok şey anlatır
Herkeste ayrı bir anısı vardır
Niğmetullah için daha başkadır
Dağını taşıyı özlerim Çetmi

yağarsa, danırları yuvmak gerek

SERZENİŞ

RÜYA

Hasan BOZDAĞ

Çocukluk yıllarımda köye Dr.Ali Bey gelmiş, herkes muayeneye gidiyormuş sözlerini zaman zaman duyardım. Bu dönemlerde Dr.Ali Bey'i tanımadığım halde kendisine hayranlık duyar, adeta ulaşılması güç büyük bir adam diye düşünürdüm. Kimbilir belki bizimde okumamıza sonuçta öğretmen olmamıza bu bilinçaltı duyguları neden olmuştur.

Okulum bitip Antalya'ya tayinim çıkınca kendisini ziyaret etme imkanını buldum. Ali Bey; o sevecenliği babacan tavırlarıyla bizi muayenehanesinde karşıladı. Çetmi ve Çetmili aşığı gerçekten büyük olduğuna halen inandığım mütevazı halim selim bir insan. Çetmi'nin dağını taşıını ve Çetmilileri bunca ayrılığa rağmen benden daha iyi tanınması hayranlığımı iyice artırdı.

Kendisini ziyaretlerimden birinde bir vesile ile geçen sayıda aktarmış olduğu rüyasını sanki yeni görüyormuşçasına banada anlatmıştı. Şu farkla ki kanalın üzerinden geçerken, kanalın içerisinde ameliyat malzemelerini gördüğünü belirtmişti. O malzemelerle yaptığı işler sayesinde kanalı geçmesine imkan bulduğunu, o büyük lütfu mazhar olduğunu düşündüğünü belirtmişti. Ancak peygamber efendimizin sakalsız, kılıç gibi ütülü pantolonu, kravatı kısaca kıyafetinin bilinen gibi olmamasına bir anlam veremediğini söyleyerek benim ne düşündüğümü sormuştu. Acizane bende bilemeyeceğimi söylemiştim. Zira kelin merhemi olsa önce kendi başına sürermiş. Bende bir rüya görmüş ve yorumlayamamıştım.

Rüyamda peygamber efendimizi değil ama bir peygamber aşığını, bir mübarek zatı görmüştüm. Namaz kılınması caiz olmayan bir yerde üzerine namazı bozacak kirler yapışmış durumda namaz kılıyordu. Uyanınca bu rüyaya bir anlam verememiş. O mübarek insan hakkında içimde şüpheler oluşmasına engel olamamıştım. Acaba O zat gerçekten rüyamdaki gibi pis, değersiz bir insan mıydı ki. Şüpheler, şüpheler... Halbuki zandan sakınma konusunda

emir vardı. Ali Bey'in gördüğü rüya neyi anlatıyor, mesajı ne? Peygamber efendimizin başkalarına benzememe konusundaki emirleri neyi ifade ediyor. Büyük alim İskilipli Atıf Hoca yazdığı bir kitap yüzünden, hem de bir rüyayla Allah (C.C.) Rasûlünün müjdesine nail olarak idam edilmedi mi? Yoksa şimdiye kadar bize anlatılanlar yanlış yorumlar mı? Soruları artırmak mümkün.

Araştırmalarım sonunda rüyaların Rahmani ve şeytani olarak sınıflandırıldığını gördüm. Rahmani rüyalar insana yol gösteren mesajlar iletir. Bütün mesele rüyanın yorumunda. Rüya Hz. Yusuf (As) gibi yorumlamak, mesajı doğru algılamak gerekir. Aksi halde kendi nefsi duygularımız, heva ve heveslerimiz, yanlış yorumlarımız insanı çıkmaza götürür. Hele bu yanlış yorumları umuma aksettirdiğimiz zaman iş daha da kötüye gider. Zaten kendi yükümüz altında ezilirken birde diğer insanların yükünü sırtlamak durumunda kalırız ki, Allah (C.C.) korusun. Zira iyi bir çığır açan da, kötü bir çığır açanda peşinden gelenlerin yükünden yüklenir.

Rüyada peygamber efendimizi görmek her kula nasip olan bir devlet değildir. Mübarek zatlarda öyle. Rüya kitaplarında yazılmaktadır ki, rüyada bu gibi büyüklerde görülen eksiklikler onlarda değil bizdedir. Benim rüyamda gördüğüm zat üzerinde pislik olan değil. Üzerinde pislik olan, o durumda namaz kılan benmişim. Bana durumunu düzeltmem gerektiği o şekilde gösterilmiş. Dr. Ali Bey'in rüyasında kimbilir belki öyledir. Elbette müslüman kılık kıyafetiyle de örnek insandır. Hırpani kıyafetler yakışmaz. Ama hafife alınan sakal, sarık, vb.nin mütevatir sünnet olduğunu unutmamak gerekir. Günde beş vakit namaz kılan bir insanın kılıç gibi ütülü pantolonunu yeniden düşünmek gerekir. Acaba rüya görüldüğü yıllarda beş vakit namaz....?

Sanırım bu tür rüyaları ve mesajları umuma anlatırken iki kere düşünmek gerekir. Dr. Ali ÖZEL Bey'i ve tüm Çetmilileri hürmetle selamlarım.

ÇETMİ TARİHİNE BAKIŞ

OĞUZLAR

Şükrü KARACA

**“OĞUZ” KELİMESİ VE
MENŞEİ İLE OĞUZLAR**

Ünlü Macar âlimi J.Nemeth, “Oğuz” kelimesini “Ok-Uz” şeklide tahlil etmiştir ki; “OK”, boy (kabile), “Z” de, cemi edâtıdır. Dolayısı ile “OĞUZ” boylar, kabileler demektir.

“Öğüz” sözüne, ilk defa, yedinci yüzyılda yazıldığı anlaşılan “YENİSEY KİTÂBELERİ”nin içerisindeki dört adet “BARLIK YAZITLARI”nın ilkinde rastlanmıştır. Türkoloji âleminin bugün için tesbit edebildiği en eski zaman budur. “ULU KEM IRMAĞI”na dökülen “BARLIK ÇAYI” kıyısındaki bu kitâbede aynen şunlar yazılıdır:

1- “Er erdemi atım tabdım. Erdemi... (üçün?)”

2- “Öz yiğen Alp Turan Altı Oğuz budunda üç yeğirmi (yaşımka) adırıldım.”

3- “Beğ erikime sizime adırıldım.”

Bugünkü konuştuğumuz Türkçe ile:

1- Er erdemi adıma tabdım. Erdemi... (için?)

2- Öz yiğen Alp Turan Altı Oğuz kavminden onuç (yaşında) ayrıldım.

3- Beğlik nüfûzumdan, sizlerden ayrıldım.” (1)

Profesör Dr. Faruk Sümer’in dediği gibi, hakikâten bu kitâbe doğru okunmuş ise Oğuzlar’ın 7.yüzyıllarından önce toplu olarak Barlık yöresinde yaşadıkları anlaşılmaktadır. Kitâbe’de ismi geçen “Öz Yiğen Alp Turan” adındaki bu Oğuz Beği, 13 yaşında iken vefat etmiştir.

**OĞUZLAR’DA MİLLÎ HÂKİMİYETİN
ZAYIFLAMASI VE GÖK-TÜRK HÂKİMİYETİ**

Tarihî kaynaklar incelendiği takdirde, bu 7. yüzyılın başlangıcından itibaren Oğuz Türkleri’nin hakimiyeti zayıflamaya yüz tuttuğu görülecektir. Dolayısıyla da bir kısım Türk oymakları, milli düşmanımız olan Çin hakimiyeti

altına girmişlerdir.

Hatta, Türk erkeklerinin Çin ailelerine “uşak”, kadınların ise “cariye” olarak gidip, satıldıkları müşahade edilmiştir. Büyük Türk dahilerinden Kutluğ (İlteriş) (2) Kağan’ın, Gök-Türk Devleti’ni

kurmak için harekete geçtiği zamana kadar, muhtelif defalar, Çin idaresine baş kaldırıp kıyam edilerek “istiklal” hareketlerine girişilmiş ise de, netice itibariyle başarısızlığa uğranılmıştır.

“İlahi, semavi, Türk” demek olan Gök-Türk (aslında, KÖK-TÜRK’dür)’ler, tarihte ilk defa “TÜRK” adını kullanmış, hem kendilerine hem de devletlerine “Türk” adını vermişlerdir. Bu “Aşina sülalesi” içerisinde Çin idaresine karşı vuku bulan istiklal hareketlerinin en değerlisi, hiç şüphesiz ki, “KÜR ŞÂD İHTİLALİ”dir. Çuluk Kağan’ın küçük oğlu olan Prens Kür Şâd (Ö:639), bu ihtilal de kendisi gibi “Bozkurt” soyundan olan 39 Türk asilzadesi ile birlikte kutlu bedenlerini “VEY IRMAĞI” kenarındaki sarı topraklar üzerine bırakırken, kutlu ve soylu ruhlarını da Uçmağa gönderdiler. (3)

Büyük Türk Hakanı Kutluğ Kağan’ın Gök-Türk Devleti’nin temellerini atmaya başladığı zamanlarda, Oğuzlar’ın dokuz boydan müteşekkil bir vaziyette ve Gök-Türk (Orhun) Abideleri’nde ismi zikredilen “Baz Kağan”ın idaresinde, Tula boylarında yaşadıkları anlaşılmaktadır. Muhtemelen Ötüken’de, Oğuzlar’ın hakimiyeti altında idi. Bu münasebetledir ki, Abidelerde, bazen onlardan

bu sıfatla "Dokuz Oğuz" şeklinde bahsedilmektedir. Daha sonraları zaman zaman Gök-Türkler'e karşı isyan bayrağını açmışlarsa da, istiklallerini elde edemediklerindendir ki, Gök-Türkler idaresinde yaşamaya devam etmişlerdi. Yukarıda manasını verdiğimiz "TÜRK" kelimesi, ilk defa olarak, bütün Türk kavimlerini içine alan Gök-Türk Devleti'nin kurulmasıyla umumi bir anlam kazandı. Tek bir bayrak altında toplanan bütün Türkler, "KURT BAŞLI GÖK BAYRAK" altında toplandıkları gibi, yine ilk defa olarak da bir milli alfabeye kavuşuyor ve Türk Edebiyatı'nın, Türk kültürünün emsalsiz abideleri, Türkün şehadet parmakları dikiliyordu:

ORHUN

ABİDELERİ:

Eski Türk Yazıtları arasında "ORHUN ABİDELERİ" adı altında zikredilen "Kültiğin" ve "Bilge Kağan Kitabeleri"ndeki gerek "Türk kelimesi, gerekse Türk Devlet adamlarının ki, özellikle Hakanların vazifelerini ve bu vazifeleri esnasında takib edecekleri milli yol varılacak ülkü, Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi gösterilmiş, idaresi altındaki milletin bütününe hesap vermeyi dahi ifade eden bu Türk tarihleri, Miladi 732 ve 735 yıllarında dikilmiştir.

Cuveyni'nin "Tarih-i Cihanküşa"sında bu abidelerin varlığından bahsedilmesine rağmen, sevindirici olmakla birlikte, ne hazindir ki, İsveç'li subay Strahlenberg'in, 1709 yılındaki "Poltava Muhaberesi"nde Ruslara esir düşerek Sibiryaya

sürülmesine kadar karanlıkta kalmıştır. Nihayet aralanan kapıdan, 1889'da Rus bilgini Yadrintsev girip, Kül Tiğin ve Bilge Kağan Kitabeleri'ni bulmuştur. Bu buluş kadar önemli olan da, âbidelerin dili olan "Gök Türk alfabesi"nin okunması olmuştur.

Danimarkalı büyük âlim Thomsen, 1893'de bu milli alfabemizi çözmüş, dolayısıyla Türk-Danimarkalı kültürünün emsalsiz âbidesi olan bu kitabelerde okunmuş oluyordu. İşte bu âbidelirimizde "Türk" ve "Türk Milleti" gibi kelimelerin geçtiği satırlardan bazıları şunlardır;

TENGRİ TEG
TENGRİDE BOLMUŞ
TÜRK BİLGE KAĞAN,
BU ÖDKE OLURTUM

"Tengri teg tengride bolmuş Türk Bilge Kağan, bu ödke olurtum: "Tanrı gibi gökte olmuş Türk Bilge Kağanı bu zamanda oturdum.)"

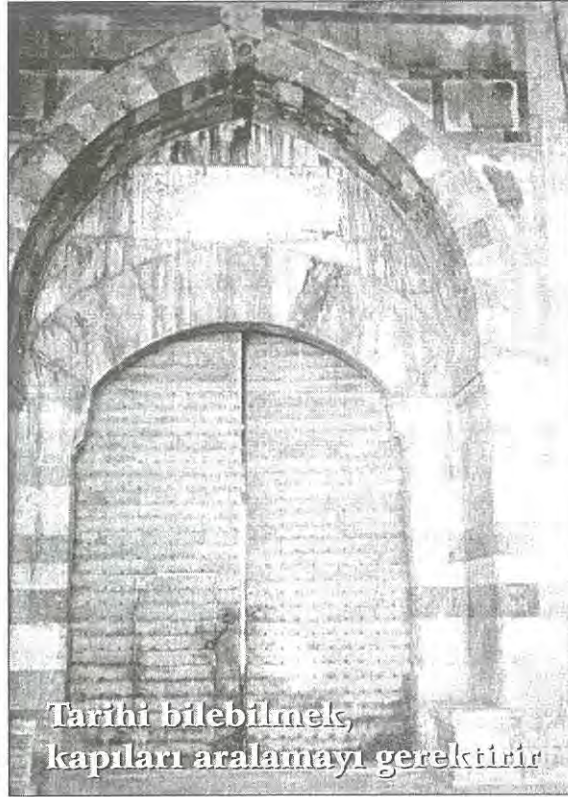
TÜRK KAĞAN
ÖTÜKEN YIŞ OLURSAR
İLTEBUNG YOK

"Türk Kağan Ötüken yış olursa yok: (Türk Kağanı Ötüken ormanında otursa ilde sıkıntı yoktur.)"

ÜZE KÖK TENGRİ
ASRE YAGIZ YİR
KILINDUKTA İKİN ARA

KİŞİ OĞLI KILINMIŞ KİŞİ OĞLINDA ÜZE
EÇÜM APAM BUMİN KAĞAN OLURMIŞ
OLURUPAN TÜRK BUDUNNUG İLİN
TÖRÜSİN TUTA BİRMİŞ İTİ BİRMİŞ

"Üze kök Tengri asra yağız yir kılindukta ikin ara kişi oğlu kılınmış. Kişi oğlunda üze eçüm apam Bumin Kağan, İstemi Kağan olurmuş. Olurupan Türk budunnug ilin törüsün tuta birmiş, iti birmiş:

Tarihi bileyebilmek,
kapıları aralamayı gerektirir

(Üstte mavi gök, alta yağız yer kılındıkta. İkisi arasında insan oğlu kılınmış. İnsanoğlunun üzerine ecdadım Bumin Kağan, İstemi Kağan oturmuş. Oturarak Türk milletinin ilini töresini tutuvermiş, düzenleyivermiş.)

ÜZE TÜRK TENGRİSİ TÜRK IDUK YİRİ
SUBİ ANÇA İTMİŞ TÜRK BUDUN YOK
BOLZUMAN TİYİN BUDUN BOLÇUN
TİYİN KANGIM İLTERİŞ KANAĞIN ÖĞÜM
İLBİLGE KATUNG TENGRİ TÖPÜSÜNDE
TUTUP YÜGERU KÖTÜRMİŞ ERİNÇ

“Üze Türk Tengrisi Türk iduk yiri subı ança itmiş. Türk budun yok bolmazun tiyin Kangım İteriş Kağanığ öğüm İlgilbe Katung Tengri töpüsünde tutup yügeru kötürmüş erinç:

(Yukarıda Türk Tanrı'sı, Türk mukaddes yeri, suyu öyle tanzim etmiş. Türk milleti yok olmasın diye, millet olsun diye babam İteriş Kağanı, anam İlgilbe Hatunu göğün tepesinden tutup yukarı kaldırmış olacak.)

TÜRK OĞUZ BEĞLERİ BUDUN
EŞİDİNG ÜZE TENGRİ BASMASAR ASRA
YİR TELİNMESER TÜRK BUDUN İLİNGİN
TÖRÜNGİN KİM ARTATI (UDAÇI ERTİ)

'TÜRK OĞUZ BEĞLERİ BUDUN
EŞİDİNG: ÜZE TENGRİ BASMASAR ASRA
YİR TELİNMESER TÜRK BUDUN, İLİNGİN
TÖRÜNGİN KİM ARTATI (UDAÇI ERTİ)?:
(Türk, Oğuz Beğleri, milleti, iştin: Üstte gök bakmasa, alta yer delinmese, Türk milleti, ilini töreni kim bozabilir?) (4)

Isık Göl ve çevresinden ne zaman ayrıldıkları tesbit edilemeyen Oğuzların, yine ne zaman bir Türk boyu olan Peçenek (Kök-Han'ın oğullarından BECENE)ler'i Aral Gölü çevresiyle, Sir Derya boylarından Kara Deniz'in kuzey batısına doğru gidip buralara yerleştikleri biliniyor!

“X. Yüzyılın birinci yarısında Oğuzlar, Hazar Denizi'nden Sir (Seyhun, İnci) Irmağı'nın orta yatağındaki Fârâb (XI. Yüzyıldaki adıyla, Türkçe, KARAÇUK) ve İsficab yörelerine kadar olan yer ile bu ırmağın kuzeyindeki bozkırlarda yaşıyorlardı.” (5)

Buna göre, Oğuz ülkesi batıda Hazar Denizi'ne dayanıyordu ki, Curcan'ye (Güngeng) iner. Aral Gölü'nün güneyindeki Baratekin'de sınır teşkil ediyordu. Buhârâ'nın kuzeyindeki çölden başlayarak İsficab bölgesine kadar uzanır. Karakuş dağlarının eteğindeki ve Yesi şehrine (6) bir günlük mesâfede bulunan müstahkem Savran (Sabran)'da sınır idi.

Oğuz Yabğusu, yâni kralı, yukarıda Oğuz Han'ın yaptırdığını ve İrkıl Hoca'ya verdiğini belittiğimiz Yenikent'e oturuyordu. “Bu şehri arapça eserlerde el-Medînet ul-ce-dîde, veya el-Karyet ul-hadîse; farsça Hudûd ul-âlem'de Dih-i nev olarak geçer. XIII. Yüzyıla ait eserlerde şehrin, Yâni Kenti (Yeni Kent) şeklinde türkçe adı görülür.” (7)

1-Hüseyin Namık Orkun, Eski Türk Yazıtları, S:471

2-İslamiyete girişimizden bu yana, milli isimlerimizden uzaklaşmış, bunun yerine kökü arapça ve farsça olan ve fakat türkçeleşmiş isimler konulmuştur. Zamanımızda Türk isimleri rağbet artmaya başlamıştır ki, bu da Türk milliyetçiliğinin tezahürüdür. Yeğenime bu ismi layık görüp verdim.

3- Bu büyük destanı anlatabilmek zor, pek zor. Anlayıp yaşayabilmek için ise, “Hüseyin Nihal Adsız Hoca'nın “Bozkurtların Ölümü” ve “Bozkurtların Dirilişi” ni okumak, yaşayarak okumak lazım.

4- Prof.Dr. Muharrem Ergin Orhun Abideleri; S: 17-20-21-24, 33-35-39

5- Prof.Dr. Faruk Sümer, Oğuzlar, S:33

6- Büyük Türk Piri ve Evliyası Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin tulu ettiği eski türk şehridir.

7- Prof.Dr. Faruk Sümer S:31

ÇOCUKCA

BİZİM TAYFA'DAN

MUTLULUK KALBİMİZDE

Dünyada savaş rüzgarlarının estiği bu dönemde mutluluğu hatırlamak bile güzel. Ama mutluluğun hep kalbimizde olduğunu bilelim.

Bazı insanların sadece, tek odalı evleri
Yiyecek yemekleri vardır..
Ama yüzlerinde gülümseme, kalplerinde sevgi varsa
Bu mutlu olmaları için yeterlidir.
Onlar için zenginlik, mutluluk sayılmaz
Sevgiyle ısınır o küçük evleri
Mutlulukla dolar o minik yürekleri

YELİZ PEKEL - ANTALYA

HİKAYE

ÇAKALIN TAVUS KUŞLUĞU

Bir çakal, boya küpüne girdi ve bir müddet orada kaldı. Tüyleri ve derisi alaca bulaca oldu. Çakal, kendisinin alacalı ve bulacalı haline baktı ve artık tavus kuşu oldum diye böbürlenmeye başladı. Güneşin üstüne vurmasıyla bir kat daha tüyleri parlayınca mutluluktan uçacak gibi oldu. Yeşil, kırmızı, pembe, sarı renkli tüyleri pek hoştu. Bu haliyle çakal arkadaşlarının yanına gitti.

Çakallar:- "Hey! Çakalcağız! Bu halin de ne böyle? Bu sevincin nedendir? Bu halinle bizden ayrıldığını ve güzelleştiğini mi sanıyorsun? Unutma ki her şey aslına döner. Gelip geçici olanlar önemli değildir ve aldatıcıdır..." dediler.

Alınması gereken öğütler

- Her şey aslına döner, dökme suyla değirmen dönmez, kış günü buzdan bardaklar yaparsın. O buzdan bardaklar suyu veya sıcaklığı görünce nasıl kendini muhafaza edebilir ki?

ŞİİR

MASAL MASAL İÇİNDE

MUSTAFA YAZGAN

Bir elmanın peşinde
Koştururken kediler,
Palabıyık fareler
Armutları yediler.
Güvercine yenildi,
Koskocaman bir kartal.
Arslanlar kapıkulu,
Tavşanlar oldu kral.

Tilki kaplumbağaya
Kaptırınca pençeyi,
Babayiğit karınca
Esir aldı serçeyi.

Bu masalı duyunca
Cinler bile şaşırdı.
Periler kanadını
Kafdağı'na düşürdü.

Ayı, mutlu bir çoban,
Tombul filler koyundu.
Size anlattıklarım
Bir şiirlik oyundu.

Konya'dan
M. Furkan Özel

GÜLDÜREN SÖZLER

Ankara'dan
Merve Önder

*Kim vurdu ya gittim
birazdan geleceğim...
*Sık sık ameliyat olun
içiniz açılır...
*Çiçeği dalından
koparmayın kökünden
sökün...
*Çok yaratıcı biriyimdir
acayip sorun
yaratırım...
*İlahi azrail sen adamı
öldürürsün...
*Yazılıdan sıfır aldım
ama önemli olan
katılmaktı...
*Beş bin kere söyledim
abartmayı bırak...
*Gülü seven dikenine
katlanır kaktüsü
sevenin vay haline...
*Bir adamın gözü

dalmış, burnu yaprak...

*Bağırsak kurtları bağırsakta yaşar bağırmamak
ta...

*Allah bana "yürü ya kulum!" dedi arabayı
sattım...

*Size bir deniz anası taklidi yapayım mı?

-Deeeeniiiiiz gel yavrum...

*Yerin kulağı var, benimde kulağım var ,ben yer
miyim? hayır yemem...

*Büdü'nün selamı var

-hagi büdü

-iyyakenabüdü!

*Ceren'in selamı var

-hangi ceren

-tenceren...

*Cem'in selamı var

-hangi cem

-sivilcem...

*Ağaç yaşken ıslaktır...

*Parayı veren düdüğü satın alır..

*Söz gümüşse,sözlüğü olan köşeyi döner...

*Bilmemek ayıp değil yeter ki çaktırma!...

*Sabrın sonu çatlamaktadır...

*Bu gece ne renk giyeceksin?

-Beyaz

-Bende Cem Yılmaz...

*Yarası olan doktora gider...

*Üzümlü ye sahibi gelince kaçarsın...

*Ölenle ölünmez mirasına konarsın...

*Bayrakları bayrak yapan terzilerdir...

*Ak akçe eskidendi şimdi dolar moda...

*Adamın biri gurbete çıkmış,ama nasıl ineceğini
bilmiyormuş!

*Adamın birinin uykusu gelmiş,içeri almamışlar!

*Adamın biri belasını arıyormuş,ilan vermiş!

*Adamın biri vicdanını dinlemiş, hemen kaset

yapmaya karar

vermiş!

*O kadar çenesi

düşük biriydi ki

kravatı

gözüküyordu..

*O kadar zayıftı ki

, pijaması tek

çizgiliydi...

*Yarası olan bant

alır!

*"Deniz'in

ortasında ne var?"

-"Ne var?"

-"Ben sana

sordum ne var?"

-"Ne var?..."

-"Ne var yaaa..."

-"Ne var ki?"...

Derleyen :

NURBANU

TIKIR-İstanbul

Ankara'dan
Mehmet Önder

DAMLALAR

OKUMAK VE ÖĞRENMEK

Zeynep ÖNDER

Belli bir süredir çok istiyor olmama rağmen dergimize yazı yazamadım. Fakat şunu belirtmeliyim ki Çetmi'nin Sesi Dergisinin iyi bir okuyucusuyum. Dergide yazılarını en çok okuduğum yazarların başında değerli büyüğümüz Dr. Ali Özel geliyor. Beni yazı yazma konusunda en çok yüreklendiren de o oldu. Ayrıca Hüseyin Alp Özel ağabeyimin yazılarını da severek okuyorum. Bir de Enver eniştemin yemek tarifleri! Enver eniştem yemek tariflerini yazmaya başlayınca kendi kendime dedim ki; bizim Çetmi'nin bu tarifi verilenler kadar yemeği var.

Aslında bu tariflerden hareketle yemek yapmaya bile niyetlenmiştim. Allah'tan Enver eniştem yemek tarifi vermeyi bıraktı da bende yemek yapma hevesinden vazgeçtim.

İzin verirseniz bu kadar girişten sonra asıl konuma gelmek istiyorum. Bu yazıyı yazmaktaki bir amacımda yukarıda isimlerini verdiğim değerli büyüklerimle ve diğer yazarlarla komşu olabilmek. Sizde takdir edersiniz ki ayrı şehirlerde yaşayan insanlar ev komşusu değil de sadece sütun komşusu olabilir. Ben de onu olmak istedim. Ben bu yazıda okumak, öğrenmek ve ilim konusunu işlemek istiyorum.

Yazımın bundan sonraki bölümlerinde bazı cümleleri büyük harflerle yazılmış bulacaksınız. Özellikle yaşıtılarım bu kız imla kurallarını bilmiyor sanmasın! O cümleler bana ait değil büyük laf söyleyenlerden veya Ayet-i Kerimelerden alıntı yaptım.

Bu lafları tekrar tekrar okudum. Okudukça okumanın ne kadar önemli olduğunu anladım. Anladıkça İslam'ın ilk emrinin neden OKU olduğunu daha iyi kavramaya başladım. HİÇ BİLENLERLE BİLMİYENLER BİR OLURMU?

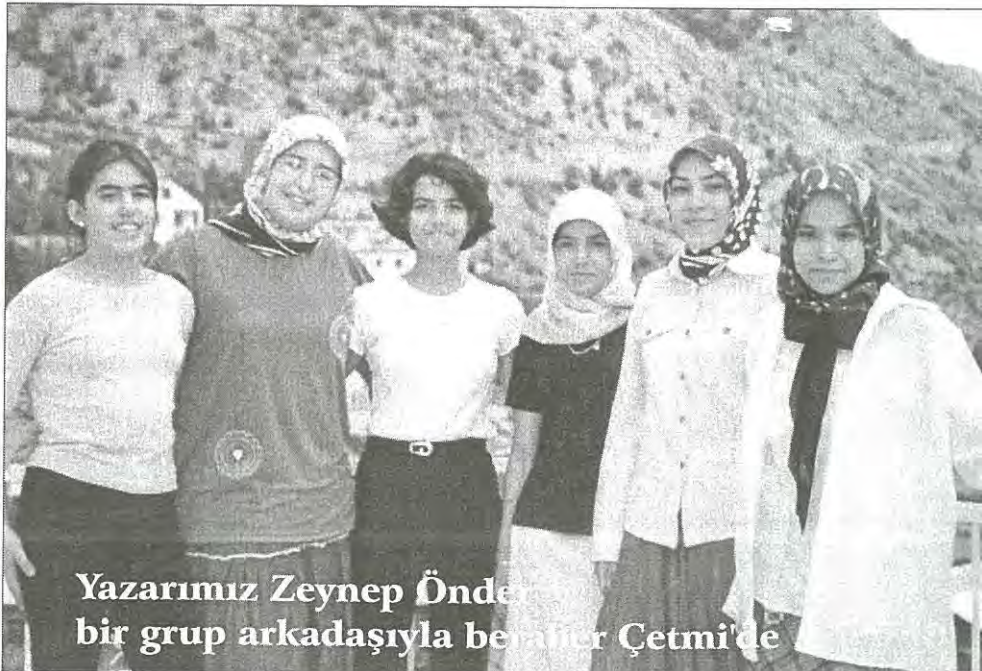
Sorusuna şu anda gönül rahatlığı ile bir olmaz diyebiliyorum. Gerçi bizim ülkede bilmeyenler daha kıymetli! Ayrıca OKUMANIN İBADET OLDUĞUNU fark etmiş olarak yaşıtılarıma diyorum ki hem okuyoruz hem ibadet ediyoruz. Yine biliyorum ki OKUMAK İLE DÜŞÜNMEK TOPLUMSAL İKİ İBADETTİR. Sonra OKUYAN İLE OKUMAYAN ARASINDAKİ FARK, KARANLIK İLE AYDINLIK ARASINDAKİ FARK GİBİDİR. Okumayı bu şekilde algılayınca kendime EN AZ BİN TEMEL KİTAP OKUMAYI hedef seçtim. Şimdi hem yaşıtılarıma hem de büyüklerime bir soru sormak istiyorum. KUR'ANI BAŞTAN SONA ANLAYABİLİYORMUSUN? Yani KUR'AN MEALİNİ OKUDUN MU? TARİHİMİZİ NE KADAR BİLİYORSUN? İSLAM PEYGABERİNİN HAYATINI OKUDUN MU? TÜRK BÜYÜKLERİNDEN HANGİSİNİ TANIYORSUN?

Bu yazıyı okurken bu kız sorguya mı çekiyor diye düşünmeyin. Ne haddime sadece hatırlatma. Çünkü bunları bilmeden kim olduğumuzu bilemeyiz diye düşünüyorum. Ayrıca KUR'ANI ANLAMADAN HAYATI ANLAYAMAYIZ. Peki siz hayatı anlayabildiniz mi? Bana soruyorsanız anlamaya başladığımı sanıyorum. Birde anneciğimi biraz daha az üzebilsem! Hilâl'le biraz daha az didişsem! Karnemdeki beşlere gücenmeyip biraz daha çok ders çalışsam! Diye düşünüyorum. Kimseden şikayetçi olmadan kendimden şikayetçiyim. Kısaca şikayet konularımı azaltmaya çalışıyorum. Herkese, her yaşta ki herkese öneriyorum. KUL KİTAPLARINDAN ÇOK YARARLANDIK. BİRAZDA ALLAH'IN KİTABINDAN

YARARLANSAK. Ne dersiniz? DİRİLENLER KURAN OKUYARAK DİRİLDİLER. KURAN OKU SEN DE DİRİLİRSİN.

Bu yazıyı 17 Mart 2003 akşamı yazıyorum. Ben yazımı yazarken televizyonda Çanakkale Savaşı ile ilgili mesajlar okunuyordu. Babam bir taraftan çaktırmadan ağlıyor, bize de Mehmet Akif'in Çanakkale Şehitlerine adlı şiirinden mısralar mırıldanıyordu. Yani o diri insanları anlatıyordu. Bende ilkokul beşinci sınıftayken okulla beraber Çanakkale'ye gittiğimde oradaki kitabelerden on iki yaşında şehit olanları gördüğümde çok etkilenmişim. Ayrıca o şehitliklerin Mehmet Dedem(ÖZEL)'in öncülüğünde yapıldığını da okuyunca ona imrenerek teşekkür etmişim. Bu kız da okuma konusunu işliyordu şimdi işi nereye götürdü diye aklınıza gelebilir. Ne yapalım babamdan huy kapmışım. Tamamen ilgisiz de değil. Bir abladan dinlemiştim. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi 1921 yılında mezun vermemiş. Çünkü mezun olacaklar Çanakkale'de şehit düşmüşler. Biz gene de konumuza dönelim; açıkçası ben, EKMEKSİZ KALMAKTAN KORKMUYORUM,

KİTAPSIZ KALMAKTAN KORKUYORUM. Gerçi bizim evde ekmeksiz kalınabilir ama kitapsız kalınmaz. Biz yaştaki gençlerin; BEYİN GIDASİ ALMAYANLAR YALNIZ MİDENİN GIDASİ İLE TOKLUK BULAMAZLAR. Sözünü hiç ama hiç unutmamalarını rica ediyorum. Hepimizin ailesine, çevresine ve milletine yararlı insanlar olabilmesi için kendisini sürekli hesaba çekmesi gerektiğini düşünüyorum. Kendimizi sorgulamalıyız. Öğrendiklerini yaşayabiliyor musun? Öncelikli hedeflerini belirledin mi? Sahip olmak istediğin şeyler neler? Bilgi edinmek bunların içerisinde var mı? Ben hedefimi çizdim. Size de öneriyorum. Bir hedefin olsun. Hedefim; MUTLAKA OKUMALIYIM. ÇÜNKÜ HAYVANLARIN YOLU OTLAMAKTAN, İNSANLARIN YOLU OKUMAKTAN GEÇERMİŞ. Yazımı bir İslam atasözü ile ve babama katkılarından dolayı teşekkür ile bitiriyorum. "YA ALİM OL, YA İLİM ÖĞRENCİSİ OL, YAHUT İLİM DİNLEYİCİSİ OL. DÖRDÜNCÜSÜ OLMA YOK OLURSUN." Selam ve saygılarımla , sağlıklıca kalın...

Yazarımız Zeynep Önder bir grup arkadaşıyla beraber Çetmi'de

HİZMET EHLİ SİMALAR

Hüseyin Alp ÖZEL

Çetmimize hizmet eden pek çok meslek erbabı insan vardır, bunların ekseriyeti rahmetli olmuşlardır. Demirciler, marangozlar, inşaat ustaları, dokumacılar, terziler, korumalar, şoförler, değıştirenler vb... Bu sayımızda bilebildiğimiz kadarıyla sizlere çobanlarımızın isimlerini aktarmaya çalıştık. Ölmüşlere Cenab-ı Allah'tan rahmet diler, yaşayanlara sağlık ve huzur temenni ederiz.

ÇETMİ'YE VE ÇETMİLİ'YE HİZMET ETMİŞ ÇOBANLAR

Adı- Soyadı	Lakapları
1-Eyyup Akboğa.....	Koca Eyyub.....
2-İbrahim Tömürlenk.....	Takavit İbrahim.....
3-Mustafa Akboğa.....	Eyyub Mustafa.....
4-Ahmet Tömürlenk.....	Takavit Ahmet.....
5-Kerim Akboğa.....	Eyyub Kerim.....
6-Yusuf Tömürlenk.....	Takavit Yusuf.....
7- Hasan Güder.....	Tütü Hasan.....
8- Abdullah Eşşiz.....	Şekir Abdullah.....
9- Yaşar Akbay.....	Delibaki Yusuf Yaşar.....
10-Hasan Akboğa.....	Eyyub Hasan.....
11-İbrahim Tömürlenk.....	Takavit Ahmetin İbrahim.....
12-Celil Akboğa.....	Eyyub Celil.....
13-Veysel Eşşiz.....	Şekir Abdullahın Veysel.....
14-Mehmet Eşşiz.....	Şekir Abdullahın Mehmet.....
15-Fahri Tömürlenk.....	Takavit Ahmetin Fahri.....
16-Mehmet Tömürlenk.....	Tavit Ahmetin Mehmet.....
17-Yusuf Karadeniz.....	Tomana Yusuf.....
18-Ali Aslan.....	Hüsem Ali.....
19-Hasan Bozdağ.....	Arif Hasan.....
20-Mehmet Çamurcu.....	Çamurcu Mehmet.....
21-Mehmet Taştekin.....	Kadı Mehmet.....
22-İbrahim Tömürlenk.....	Takavit Yusufun İbrahim.....

Sevilen
Çobanlarımızdan
Celil Akboğa

Çingir'de sabah vakti
davar sürüsü toplanıyor...

*Kimi yürür ömür boyu düşmeden
Kimi suyu bulur kuyu eşmeden
Bir kaynaktan akan iki çeşmeden
Acı akmış, tatlı akmış bir dünya*

*Denk olmamış geliriyle gideri
Eşit değil neşesiyle kederi
İşte böyle insanların kaderi
Bir var imiş, bir de yokmuş bir dünya*

BİLGİ - GÖRGÜ

KOMŞULUK HUKUKU

Mustafa AKKOCA

Anlaşıverir bir çerçevemizdir komşuluk hukuku. Komşumuz kim olursa olsun değişmez, İslam'ın bizden istediği komşuluk hukukunu ifa etmektir. Komşumuz Yahudi olabilir, Hristiyan olabilir, Budist olabilir, ateist olabilir. Hangi düşüncenin insanı olursa olsun İslam açısından fark etmez, bize yakın oturuyorsa, bizim komşumuzsa bize düşen komşuluk hukukuna riayet etmektir. Malı konusunda, canı noktasında bizden tam anlamıyla güvende olmasıdır. İş bu nokta da kalmaz, komşunun acısıyla dertlenmek, sıkıntılarını paylaşmak İslam komşuluk hukukunun ilkelerindendir. Efendimiz (sav): "Komşusu açken tok yatan bizden değildir." buyururken, Müslümanın komşusuna ilişkin derin sorumluluğunu hatırlatıyordu. Hangi ortamlarda olursak olalım, İslam'ın yaşandığı zeminlerde, toplumlarda olsak ta ya da İslam'ın kısıtlandığı, yaşanmasının önüne engeller oluşturulduğu durumlarda da olsak; Mazeretlere sığınmak gibi ucuz yollara girmemeliyiz.

Mazeretler bitimsizdir. Ama ceht ve çabamız da bitimsizdir. Cehtin ve çabanın da bitimsiz olduğunu bilmemiz ve bu asil yola girmemizdir, bizden istenen. Slogan düzeyini artık bırakmalıyız. Derinlikli bir çizgiye girmenin

aydınlığını görmeliyiz. Yediden yetmişe okumanın, bilgilenmenin bizim için hayat memmat meselesi olduğunu kavramalıyız. Bilgi bazında, fikir zemininde, ahlak ve insanlık çizgisinde zenginleştikçe her tür insanla çok rahat bir biçimde diyaloga girebileceğimizi hemen fark edeceğiz. İnsana saygıyı, insanı anlamayı ta başa almamız gerektiğini daha derinden kavramış olacağız. O zaman değerlerimizle daha bir huzurlu, onurlu ve insanlarla daha rahat bir diyalog üzere yaşama bahtıyarlığı içinde olacağız.

Komünizmle beraber ateizmin çökmekte olduğu bir dünyaya yürüyoruz. İzafiyet teorisiyle ve özellikle Big-Bang teorisiyle materyalizmin tam anlamıyla sallanmaya başladığı ve inancın biricik çıkış yolu olduğu ufuklara doğru adım adım yol alıyoruz. İnanç dünyasında insanlığa Yahudilik'te yer olmadığı biliniyor. Zira Yahudilik bir ırkın dinidir. Bir ırk dinidir. Hristiyanlık ise teslis-üçlü yapısı ile kendi insanını bile bunalımlara düşürmüştür. Hz. İsa'ya hâlâ Tanrı gözüyle bakan bir inanç sistemini, inanç ufuklarını aydınlatması mümkün değildir. Budizm, Hinduizm ve Brahmanizm gibi binlerce Tanrı'yı bağrında barındıran ve hatta Tanrı'yı belirsiz hale getiren inançların insanlık ailesine vereceği ne olabilir ki.

Bütün mesele Allah'ın indindeki hak dinin, öncelikle kendi müntesiplerince derinlikli bir biçimde anlaşılması ve yaşanmasıdır.

Ayrıca çağımız Müslüman'larının İslam medeniyetiyle beraber batı medeniyetini de ciddi boyutlarda kavraması ve böylece asıl medeniyetin İslam medeniyeti olduğunu insanlığa sunmasıdır. Önce alimlerimizin daha bir derinleşmesi, sonra aydınlarımızın ufuklarının enginleşmesi ve en sonunda milletimizin kendi değerleriyle donanmasıdır.

Yazarımız Mustafa Akkoca yakınlarıyla Çetmi'de piknik anında

BAŞKAN ÇETMİ'DEN

Atilla ÖZEL

Tarih: 80li yılların sonları..Yer: Antalya'da bir lise..Okula yeni gelen matematik öğretmenimiz, sınıfa girip bize şöyle bir baktıktan sonra "Günaydın çocuklar" dedi...Biz de bir yandan ilk defa gördüğümüz bu hocayı merakla süzüyor bir yandan da dersler iki haftadır boş ve tabii ki keyifli geçtiği için içimizden "Ne vardı yani bu sene de matematik dersleri boş geçiverseydi? ...Nereden çıktı şimdi bu kadın" diye düşünüyorduk...

Düşünüyorduk derken , sınıfın erkeklerini kastediyorum ...Yoksa kız taifesi çok mutlu ve mesuttu...Her matematik dersinde sınıfta şarkı söyleyen, tepişen, top oynayan, maç yapan ve her Türk erkeği gibi maç esnasında kavgaya çıkartıp oyunu yarıda bırakan onların tabiriyle "eşşeklerin" saltanatı sona ermişti...Senelerdir hala merak ederim, acaba kavgaya etmemizden mi rahatsız olurlardı ? Yoksa içlerinden takım tutup da maçı yarım bırakmamıza mı kızarlardı? Kim bilir?...Neyse, sonuçta kargaşa dolu,kardeşin kardeşi kırdığı günler sona ermiş, huzur ve güven ortamı sağlanmıştı...

Yeni öğretmenimizin boğazını temizleyip "Evet, bu sene matematik derslerini beraber yapacağız " demesi ve çantasını açıp ders notlarını çıkartması aynı anda oldu...Buyurun bakalım. Dakika bir gol bir, ilk günden başlayacak derse (derslerin 15 gündür zaten boş geçtiğini unuttuk bile)

- Hocam , bir tanışsaydık..

-Gerek yok...

("Yandık....Notlarını açtı...")

- İsimlerimizi söyleseydik bari...

- Gerek yok dedim, zamanla öğrenirim...

"Mümkün değil, kaynatamayacağız...Aha, gözlüğünü de taktı "Hem zaten sınıf öğretmeninizim aynı zamanda hepinizi çok yakında tanıyacağıma eminim ..." Sınıf öğretmeni mi ? Şimdi oldu işte. İlk günden adamı derse başlatırlar mı hiç hocam?"

- Hocam, sınıf başkanı seçelim bari, her gün yoklama filan bir sürü iş oluyor.Kim yapacak onları? Müdür bey çok kızıyor valla. Bir tek bizim sınıfın başkanı yok...Sınıf öğretmeni olmadığı için seçemedik..Diğer şubelerin yanında hep yüzümüz yerde

dolaşıyoruz.."Sizin başkanınız var mı ?" diye soracaklar diye ödümüz kopuyor...Teneffüslerde herkes tuvalette sigara içer, biz ise başkanı olan sınıflardaki arkadaşlarımıza bakıp bakıp ağlıyoruz. Allah sizi inandırsın...

Tabii,hocamız bu kadar ağlamamıza ve abartmamıza inanmamıştı ama , bir başkan seçilmesi gerektiği fikri de aklına yatmıştı, kısa bir tereddüt geçirip, sert bakışlarını üzerimizde bir süre dolaştırdıktan sonra, ki bu bakışla " Siz beni kandırmadınız, ben zaten bu işi yapacaktım, başkanı şimdi seçmeye kendim karar verdim" mesajını verdiğini hepimiz anlamıştık:Tamam dedi, bugün sınıf başkanı seçiyoruz..."Seçelim bakalım..."

Seçim çok basit bir usulle yapılacaktı. Her öğrenci küçük bir kağıda kimi seçmek istiyorsa yazıp öğretmen masasına bırakacaktı..Havva hanım, pusulaları tek tek açarak çıkan ismi tahta da görevlendirdiği bir arkadaşımıza okuyacak, görevli de oy alanın adını tahtaya yazacak..Aynı kişi, birden fazla oy alırsa, isminin yanına çarpı işaretleri konacak...Gerçi bana kalsa, sınıfın ucuna bir hedef koyup başkan adaylarının diğer uçtan tebeşirle o hedefi vurmalarını isterdim ki nişancı, attığını vuran, akıllı uslu hatta mümkünse eli ağır bir kişi iktidara gelsin. Asayiş ancak bu yolla sağlanır. Fakat okulda olduğumuz için ve dahi okulda öğretmenler her zaman haklı olduğu için fikrimi kendime sakladım...Yeni başkan seçilsin , hoca sınıftan bir çıksın da iktidar mücadelesi nasıl olsa yapılır. Acelesi yok.

Kağıtları önümüze koyup düşünmeye başladık. Yanlış anlaşılmasın. Düşünmemizin sebebi yapacağımız seçimi çok ciddiye almamız filan değildi. Sadece bu işi nasıl ve ne kadar uzatabiliriz diye kafa yoruyoruz ki teneffüs zili ile bizim demokrasi aşkımızın bitmesi aynı zamana denk gelsin..Gözüm, birden tahtanın önüne çıkıp elinde tebeşirle oylamanın sonuçlanmasını bekleyen arkadaşımıza takıldı. Sağlığı ve iyi niyetiyle bilinen bir kızcağızdı bu.. Öğretmenle uğraşmaktan vazgeçip hanım kızımızı şaşırtmanın daha eğlenceli olabileceğini düşündüm.Sıra arkadaşına dönüp:

- Kağıtlara bu sınıfta olmayan bir isim yazsak, oylar açıldıkça Berna tahtaya yazarken ne kadar şaşırır. Ne dersin? Nasıl olur?

Zaten sıkıntıdan patlamak üzere olan arkadaşın gözleri parladı.

- Çok iyi olur. Olur da ne yazacağız? O an da ilk

Kaynarımuğar'da
dost muhabbeti bir başkadır

aklıma gelen isim Gani Kerim oldu...

- **Gani Kerim yazalım...** Bu isme en ufak bir aşinalığı olmayan arkadaş önce bir iki saniye düşündü. Sonra omzunu silkti.. Tamam dedi. Öyle yapalım..Önümüzde ve arkamızda oturanları da uyarıp oy pusulalarını doldurduk. Öğretmenimizin görevlendirdiği öğrenci sıraların arasında dolaşıp kağıtları toplarken biz de arkamıza dayanıp beklemeye başlamıştık..Hesaplarımıza göre Gani Kerim, sekiz ila on iki arasında oy alacaktı. Bütün sınıfın oyları önünde toplandıktan sonra hocamız kağıtları tek tek açmaya başladı. İşini o kadar ciddi yapıyordu ki dışarıdan biri görse Kuzey Irak'a girecek Türk birliklerine komutan seçiyoruz sanabilirdi.Ya da hükümet istifa etmişse Cumhurbaşkanı yeni başbakanı belirleme görevini bizim sınıfa vermiş gibi bir sonuca varabilirdi..Oy tasnif ve sayımı ilerledikçe, ilk kağıtların açılması ile yüzümüze yerleşen tebessüm donup kaldı..Hoca'nın önünde açılmamış hiçbir kağıt kalmadığı zaman ise durumun vehameti artık tartışılmayacak seviyede idi.Bizim beş on kişi ile sınırlı kalacağını düşündüğümüz şaka nasıl olduysa bütün sınıfa yayılmış, otuz sekiz kişilik sınıfta Gani Kerim otuz beş oyla başkan seçilmişti. Tamam, öğrenci arkadaşların hiç tanımadıkları hemşehrime göstermiş oldukları teveccüh beni gururlandırdı gururlandırmasına ama şimdi yeni geldiği ve kimseyi tanımadığı için sonuçlara şaşırmanın öğretmene ne diyecektik?

Kadıncağız haklı olarak oyların neredeyse tamamını alan sınıfın bu en popüler genci ile tanışmak isteyecekti.Acilen bir Gani Kerim bulmalıydık..Acaba ayağa kalkıp " Gani Kerim benim efendim" dersem bu yalan kaç günde ortaya çıkardı? Öğretmenler odasında sohbet ederken böyle bir öğrencinin olmadığını anladığında çok

kızarmıydı?Ya da sınıfın bütün erkekleri sırayla ayağa kalkıp:

- **Gani Kerim benim.**

- **Hayır benim.**

- **Yok efendim benim diyerek olaya bir "Battal Gazi" tadı versek tepkisi nasıl olurdu? İşte ben bütün bunları düşünürken Havva Hanımın sesi duyuldu:**

- **Evet Gani ayağa kalk bakalım. Sınıf başkanı seçildin. Arkadaşlarına teşekkür et..**

Bütün sınıfın bakışlarının üstümde olduğunu hissediyordum. Bu parlak fikrin sahibi olarak çözümümü de benim bulmam gerekiyordu.İlk aklıma geleni söyledim:

- **Öğretmenim, Gani bu gün gelmedi.Hastaymış..** Bir gün için durumu kurtarmıştık. O gün okula gelmeyen Şevki isimli bir çocuktuk.Artık gerisini yarın halledecektik...

Ertesi gün matematik dersinde öğretmen gelip yerine oturduğunda hiçbir şeyden haberi olmayan Şevki sırasında defterini kitabını düzeltmekle meşguldü.. Aslında hiç sesimizi çıkarmasak belki hoca doğrudan derse başlayacak meseleyi hatırlamayacaktı bile. Fakat başlanılan işi bitirmek gerekliliğine inandığım için yavaşça kürsüye yaklaştım ve " Efendim Gani Kerim geldi" diyerek gözümle Şevki'yi göstererek yerime döndüm.

- **Gani, geçmiş olsun hastaymışsın. Bak çok sevilmiştin. Arkadaşların seni başkan seçti..**

Şevki etrafına bakarak bir günlük yokluğunda sınıfa yeni gelen ve geldiği gün başkan seçilen kişiyi ararken bizler onunla göz göze gelmemeye çalışıyorduk..

- **Bakma etrafına sana diyor Gani.**

- **Ama benim adım ...**

- **Benimle konuşurken ayağa kalk..**

Zavallı Şevki ayağa kalktı. Havva öğretmen, her halde çocuk çok hastaydı aklı başında değil diye düşünerek olayı baştan anlattı..

- **Bak Gani, dün bir seçim yaptık ve sen bütün sınıfın oylarını alarak başkan seçildin..**

- **Efendim bakın benim ismim...**

- **Teşekkür et sınıfa Gani.** Bizimki sinirlenmeye başlamıştı. Tabii Şevki de...

- **Gani filan değilim ben..**Ama koca matematik öğretmeni yanılacak değil ya.Hala aklıma geldikçe güldüğüm cevabıyla Şevki'yi yerine oturttu:

- **Sana Gani diyorsam Ganisin. Otur yerine saygısız..**

Artık ne kadar süre sonra hocamız gerçeği anladı, kandırıldığını fark etti bilemiyorum. Sanıyorum yüz göz olmamak için gelip bize bir şey söylemedi.

GÜN IŞIĞI

DİNLEMİYİ BİLME

Muzaffer KOÇAKER

Cocuğunu eğitmeye niyet eden anne ve babalar, sınıfta ilk defa öğretmen, kendini eğitimci zanneden herkes; 'bismillah' dedikten sonra nereden başlamalıdır?" diye bir soru sorulsa, şüphesiz "dinleme eğitiminden" derim. Eğitimin ön şartı nasıl anlamaysa, anlamamanın ön şartı da dinlemedir. İyi dinlemeyen veya dinleyemeyen insanın iyi anlamasını; iyi anlamayan veya anlayamayan insanın tavırlarını, alışkanlıklarını, becerilerini istenilir yönde değiştirmesini bekleyemezsiniz.

Ailelerden dinleme eğitimini verebiliyor muyuz?" sorusuna istisnaları saklı tutarak Akocaman bir "hayır" dedikten sonra "Sanki ilkokullarda veriliyor da..." derim. Hatta orta dereceli okullarda da bu eğitimin verilebildiğini söylemek zor. Goethe; "Göz, ancak sahibinin bildiği kadarını görür." demiş. Bu hesaptan kulak da herhalde sahibinin bildiği kadarını duyuyor. Tavuk-yumurta sorusu gibi. Bu doğru, ama kulağın dinleyerek gelişeceği de doğru. Temelde dinlemenin önemini anlamamak, dinleyerek alacağı bilgileri önemsememek, onlara ihtiyaç duymamak da var. Öyleyse sosyal yapıdan kaynaklanan bu olumsuz tavırları öğretmenlerden tek başlarına kaldırmalarını beklemek insafsızlık olur.

Dinlemeye musallat olan en korkunç mikrop ön yargıdır. Kimin söylediğinden, söyleyenin hangi guruba mensup olduğundan, hangi dergide yazıldığından ve hatta hangi amaçla yazılıp söylendiğinden önce ne söylendiği ya da yazıldığı önemli. Bir söz söylenmeden veya söylenen bir sözü tahkik etmeden kabul veya reddedenler, kişiliklerini de yeniden sorgulamak durumundadırlar. Tedaviye muhtaç bir başka yönümüz, dinlerken alıcılarımızı yüzde yüz kapasiteyle çalıştırmamak. Öğretmenini dinleyen öğrenci, bir taraftan da kalemiyle oynuyor veya kitaplarının sayfalarını karıştırıyorsa; babasını dinleyen çocuk bir taraftan da televizyon seyrediyorsa dikkatlerinin tamamını anlatana verdikleri söylenebilir mi? Eğer böyle dinleyen, öğretmen veya babaysa, tehlike ve ayıp, öğretmen ve baba kadar demektir. Sahabe, Allah'ın Rasulünü "omuzlarında bir kuş varmış da uçmasından korkuyormuş gibi" dinliyorsa, bundaki en büyük pay belki de Rasulullah'ın kendilerini öyle dinlemesine aittir. Onun, müşriklerin de sözlerini kesmeksizin ve sözleri bitene kadar dinlediğini biliyoruz.

En önemlisi de; dinlerken torpil yok... Haydi anneler, çocuğunuzu da eşinizi dinlediğiniz gibi; hadi babalar, çocuğunuzu ve eşinizi dinlerken sözlerini kesmeksizin ve müdürünüzü dinlediğiniz gibi; sayın müdürüm, öğrenciyi, öğretmeni, memuru dinlerken, müfettişi dinler gibi; haydi komutanım, erleri dinlerken komutanınızı dinlediğiniz gibi... Dinleme eğitimi "dinleyin!" diyerek değil, dinleyerek verilir. Muhatabınız, kim olursa olsun, sizi dinlerken sizin onu dinlediğiniz gibi dinleyecektir.

DEDİ-KODU HASTALIĞI

Bilal BALCI

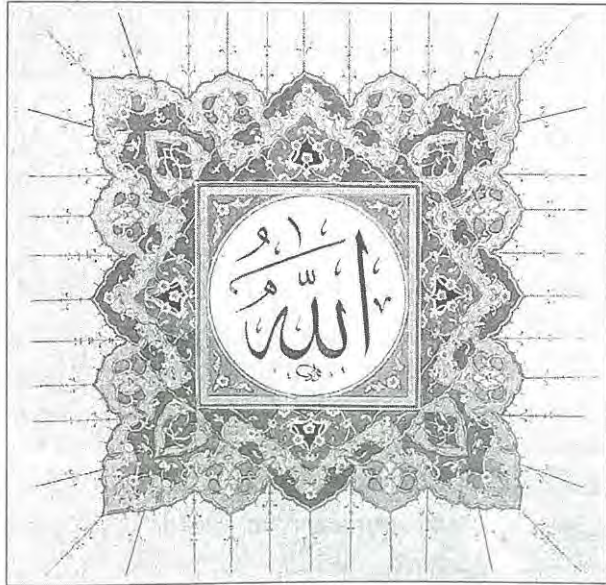
Değerli Çetmi'nin Sesi okurları geçen sayımızda sizlere Hazreti İsa'ya ait ölüm acısını anlatan bir hikayeden bahsetmiştik. Bu sayımızda dedi-kodu hastalığından söz edeceğiz. Biliyorsunuz iftira ve dedi-kodu çok çirkin bir vasıftır. Cenab-ı Allah Kuran'ı Kerimin'in Hucurat süresinin 12. ayetinde şöyle buyuruyor. **"Ey İman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahlardır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın, biriniz diğerinizin arkasından çekiştirmesin. Hanginiz ölmüş kardeşinizin etini yer ve bundan hoşlanır. İşte bundan teksindiniz. O halde Allah'tan korkun ve tövbe edin. Zira O affedicidir."**

Şimdi gelelim konumuza dedi-kodu yapan birisi; çekiştirdiği insanın birisini mezara diğerini de hapse gönderir, kendisinde buna seyirci kalır. Zamanın birinde birisinin köleleri varmış (Eskiden köleler pazarda eşya gibi alınıp satılırdı.) Adam kölelerini pazarda satılığa çıkarır. Bir alıcı talip olur ve kölenin hatasını, kusurunu sorar. Satıcı "Çok hizmetkar, yetenekli ve herşeyi yerinde fakat biraz dedi-koducudur." Alıcı şahıs bu bir kusur sayılmaz deyip köleyi alıp evine götürür. Aradan

kısa bir zaman geçtikten sonra, köle evin Hanımına "Hanımım size bir şey söyleyeceğim fakat bu aramızda kalmalı. Sizin efendinizin başka birisiyle ilişkisi var. Sizi bırakıp onunla evlenecekler der. Ama bunun bir çaresi var. Siz beyinizin sakalından birkaç kıl kesip getirerseniz ben ondan bir büyü yapıp, onun tekrar size sevgisinin düşmesini sağlarım." diye söyler.

Tabii cahil kadın kölenin sözlerine hemen inanır. Dedi-koducu köle hemen koşup durumu evin beyine aktarır "Efendim size bir sır vermek istiyorum sizin Hanım bir başkasını seviyor. Sizi öldürüp onunla evlenecek der. Ev sahibi ey köle senin doğru söylediğini nereden bileyim diye karşılık verir. Köle "Efendim bu günlerde yattığınız zaman uyur gibi yapın ama sakın uyumayın. Hanımınız elinde keskiyle sizin canınıza kastedecek" der. Aradan zaman geçer adam yatıp uyur gibi davranmaya başlar fakat uyanıktır bir gün kadın elinde keskiyle gelir. Tabii onun niyeti sakalından bir kıl kesmektir. Ama adam kadının niyetini nereden bilsin. Kadın usturayı uzatır uzatmaz hanımının elinden tutar. "Demek ki kölenin dedikleri doğru imiş" diyerek hanımını öldürür. Bu manzaraya şahit olan dedi-koducu köle durumu hemen kadının yakınlarına haber verir. Kardeşleri bu acı haberi duyunca hemen koşup oracıkta enişmelerini öldürürler... İşte bir dedi-koducunun yüzünden iki yuva yıkılır ama buna sebep olan dedi-koducu kendi mesleğini icra etmeye devam eder.

Cenab-ı Allah böyle dedi-koducular ve iftiracılar kimseyi düşürmesin. Gelecek sayılarımızda buluşmak umuduyla hepinize

SALINCAK

ÇOCUK VE OYUN

Ali ÇANKIRILI

Oyun , çocuğun fiziksel ve ruhsal gelişiminde çok önemli bir role sahiptir. Çocuk için oyundan daha zevkli ve etkili bir öğrenme aracı yoktur. Oyun, çocuğun kas ve sinir sistemini geliştirirken aynı zamanda biriken enerjisini de boşaltarak onu rahatlatır. Koşmasına, zıplamasına, tırmanmasına,

tekme ve takla atmasına izin verilmeyen dört duvar arasına sıkışmış bir apartman çocuğu birikmiş enerjisini boşaltamadığı için sinirli (nörotik) ve saldırgan, idare etmesi zor bir yapıya sahip olacaktır.

Oyun çocuğun en ciddi işidir. O sadece eğlenmek için oynamaz, gücünü ve yeteneğini dener, içinde yaşadığı çevreyi ve eşyayı keşfeder, kendisini başkalarından ayıran özelliklerin farkına varır, duygularını açığa

vurur, kendisini tanımayı öğrenir.Çeşitli biçim, boyut, renk ve maddeden oluşan oyun malzemesiyle oynayan çocuk bir eşyayı diğerinden ayıran özellikleri (ağır, hafif, uzun, kısa, büyük, küçük, sarı, kırmızı, vs.) kıyaslama yoluyla görerek öğrenir.Çocuk oyun yoluyla içinde yaşadığı toplumun ahlâk ve görgü kurallarını öğrenir. Aile ve okul çevresinde neyin doğru neyin yanlış olduğunu belli eden kuralları çocuk ancak arkadaşlarıyla birlikte oynadığı evcilik ve okulculuk oyunlarından kavrayabilir. Kişiliğin vazgeçilmez özelliği olan bağımsızlığı oyundan daha iyi kazandıran bir araç yoktur.

Oyun dünyasının lideri çocuktur, büyüklerden emir almayı sevmez, yaşlılarından başkasının bu dünyaya girmesini istemez.Grup oyunlarında çocukları izlerken her çocuğun davranış biçiminden ailesi hakkında bilgi edinmek mümkündür. Zira çocuğun davranışlarında aileden aldığı eğitimin payı büyüktür. Aşırı hoşgörü ve serbesti içinde yetişen, her isteği şartsız yerine getirilen bir çocuk oyunun kurallarına uymakta zorlanır. Böyle çocukların adı kısa zamanda 'mızıkçı' ve 'oyun bozana' çıkar. Aşırı otoriter aileden gelen, dayak ve baskı ile eğitilen bir çocuk oyunda ya saldırgan davranışlar gösterir, ya da silik ve pasif kalır.Oyunlar, kuşaktan kuşağa geçen, kuralları önceden konmuş olan sosyal etkinliklerdir. Saklambaç, körebe, seksek, ip atlama ve çember gibi oyunlar hiç değişmeden tarihten günümüze kadar gelen kültür miraslarıdır. Oyunların oluşumunda kültürün, çevrenin, iklimin, yaşın ve cinsiyetin rolü büyüktür. Kızlar ip atlama, istop, yakartop, saklambaç, seksek, evcilik, ebencilik oyunlarını tercih ederken; erkek çocukları misket, futbol, saklambaç, bisiklet, doktorculuk ve savaş oyunlarını tercih etmektedir.

OYUNDA YAŞ FAKTÖRÜ

Oyunun şekli, kuralları ve çeşidi yaşa göre farklılıklar gösterir. İki-üç aylık süt bebeği

çevresindeki insanlara bakarak, vücuduna ve yakınındaki nesnelere dokunarak ilk oyunu keşfeder. Bundan zevk alınca dokunmaları tekrarlar. Kas ve sinir sistemi geliştikçe dokunduğu objeleri ve vücudunun parçalarını yakalayarak inceler. Bir yaşındaki bebeğin oyunları daha çok dokunma, yakalama ve atma şeklindedir. İki yaşından itibaren çocuklar günlük hayatı ve içinde yaşadığı çevrenin kültürünü yansıtan dramatik (taklit) oyunlara yönelirler. Kişileştirme (bebeğiyle konuşma), objeleri kullanma (boş bardaktan su içer gibi yapma), evcilik (anne veya baba rolü oynama), doktorculuk, bakkalcılık ve okulculuk şeklinde çeşitlilik gösteren oyunlarda çocuk sosyalleşmenin ilk adımlarını atar. Oyun, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında bir köprüdür. Dört-beş yaşlarındaki bir kız çocuğu bebeklerine farklı elbiseler giydirip küçük sembolik evlerini eşya ile donatırken bir anlamda annesini taklit etmekte, cinsiyetine uygun bir kişilik kazanmaktadır. Erkek çocukları da yarış ve savaş oyunları ile güçlerini denemekte, babanın rolüne sahip çıkmaktadır. Çocuk dört yaşına kadar ben merkezci (egosantrik) bir kişiliğe sahiptir. Paylaşmayı bilmediği için ilk oyunları tek başınadır. Elindeki oyuncacı yanındaki çocuğa vermek istemediği gibi, onun elindeki oyuncaca da sahip olmak ister. Yan yana oturan üç yaşlarında iki çocuk birlikte oynamayı beceremez. Biri öbürünün oyuncasına sahip olmaya çalışırken, öbürü de vermemek için direnir. Ağlaşır, birbirini tırmalar veya saçından çekerler. Bütün bunlar çocuğun yaşına uygun davranışlardır, anormal bir yanı yoktur. Tek başına oynanan oyunları başka bir oyunu izleme takip eder. Bu tür oyunda, çocuk hiçbir sözlü iletişimde bulunmadan diğer çocukların oyunlarını izler. Bazen çocuklar paralel oyunları tercih ederler. Oynadıkları malzeme aynı olduğu ve yan yana oturdukları halde tek başlarına oynamayı tercih ederler.

Dört yaşından sonra çocuklar birlikte

oynanan oyunlara yönelir, oyuncak alış verişinde bulunur, birbirlerinin tecrübelerinden yararlanırlar. Dört yaşından sonra birlikte oynanan oyunları işbirliğine dayanan oyunlar takip eder. İşbirliği gerektiren oyunlarda kurallar vardır, yani kurallara göre oynanır. Çocuklar, işbirliğine ve paylaşmaya dayalı kurallı oyunları en iyi anaokulunda öğrenir.

Grup oyunlarında çocuk diğerlerinden geride kalmamak ve beceriksiz duruma düşmemek için, ister istemez, bir rekabete girecektir. Ancak bu rekabet hissi, her şeye rağmen kazanmak ve üstün olmak amacı taşımalıdır. Kazanma hırsı kamçılanan çocuk yenilgiyi kabullenemez, kendisinden üstün olanlara düşmanca duygular besler. Anne baba ve eğitimciler çocuğu grup oyunlarına alıştırırken amacın kazanmak değil, oyunu kurallarına göre oynamak ve oyun arkadaşlarıyla iyi geçinmek olduğunu anlatmalıdır. Buna rağmen, oyun arkadaşları içinde anlaşacağı ve anlaşamayacağı çocuklar olacaktır. Kendi gücünde ve yeteneğinde arkadaşları olduğu gibi, kendisinden daha güçlü ve daha zayıflar da olacaktır. Bütün bu şartlarda çocuk deneyerek ve yaşayarak biriyle ilişkisini sürdürmeye veya kin ve nefret duymadan ilişkisini kesmeye kendisi karar verecektir.

Oyun Malzemelerinin ve Oyuncakların Seçimi:

Çocukla oyun oynayabilmeniz ve beraberliğinizi zevkli hale getirebilmeniz için mutlaka onun fiziksel ve zihinsel seviyesine inmeniz gerekir. Dört-beş yaşına kadar çocuk hayal ile gerçeği birbirinden ayıramaz. Hayalinden geçirdiği şeyin gerçekleşeceğine inanır. Gördüğü bir rüyayı yaşamış gibi algılar. Canlı-cansız ayrımı da yapamaz. Oyuncak atı ile canlı imiş gibi konuşur; bazen okşar, bazen cezalandırır. Beş yaşına kadar biriktirdiği ve hazine gibi gizli yerlerde sakladığı nesnelere bakarsanız, çoğu işe yaramaz kırık dökük şeylerdir. Cebi sokaktan topladığı gazoz kapakları, renkli cam parçaları, çakıl taşları ile doludur. Sizin için bir kıymet ifade etmeyen, bazen çöpe atmasını söylediğiniz o şeyler, çocuğun hayal dünyasında paha biçilmez değerli

parçalarıdır.

Çocuğun eşyaya bakış açısı ile yetişkinin bakış açısı farklıdır. Pahalı bir kristal bardak ile ucuz bir cam bardağın değeri çocuk gözünde aynıdır. Onun için masa ve sandalyeler oturmak için değil, altında sürünmek ve oyun oynamak için ideal yerlerdir. İki yaşındaki bir çocuğun yanında dikildiğiniz zaman, boyunuz ona saat kulesi kadar yüksek ve ürkütücü görünür. Eğer iletişim kurmak ve oyun oynamak istiyorsanız, yere oturup onun fiziksel seviyesine inmeniz gerekir.

Çocuğunuzla oyun oynarken daha becerikli, daha akıllı ve daha tecrübeli olduğunuzu göstermeye çalışmayın. Amacınız çocuk için oynamak değil, çocuğunuzla birlikte oynamak olmalıdır. O zaman bu beraberlikten iki taraf da zevk alacaktır. Ona oyunun nasıl oynanacağını anlatın ve gösterin. İlk denemelerde başarılı ve becerikli olması için şartlamayın ve zorlamayın.

Fabrika yapımı, mühendislik harikası, pilli bebeklerden ve arabalardan çocuk ne öğrenecektir? Kur ve seyret. Hepsi bu. Çocuk kurmalı arabanın marifetini izler, ama onunla oynayamaz.

Çocuk oyuncakta mükemmellik aramaz. Bir oyuncakçı çekici kılan çocuğun hayal gücüdür. Çocuk için bir değnek parçası kurmalı arabadan çok daha değerlidir. Kimi zaman üzerine binerek at gibi koşturur. Kimi zaman tüfek gibi tutup ateş eder. Kimi zaman saz yerine kullanarak şarkı söyler. Çöpe atmayı düşündüğünüz boş karton kutular aslında çocuk için mükemmel oyuncaklara dönüştürülebilir. Makas, iplik, koli bandı ve boya kalemleri yardımıyla küçüklerinden arabalar, büyüklerinden evler

yapılabilir.

Oyunun değeri, çocuğun hayal gücünü harekete geçirmesine, serbestçe deneme yapmasına bağlıdır. Bir sonuca bağlanmamış, her denemeye açık, yap-boz malzemeler ideal oyuncaklardır. Renkli tahta küpler bu özelliğe sahip parçalarıdır. Çocuk bunlardan dilediğince oyuncak üretebilir. Yan yana, üst üste dizerek evler, arabalar, gemiler, masalar, sandalyeler yapabilir. Yaptığı şeyler çoğu kez aslına benzemez, ama onun hayalinde aslı gibidir. Çocukla Arkadaş Olamazsınız. Çoğu anne babalar çocukla arkadaş olmaya çalışır,

onun arkadaş ihtiyacını da karşılayacağını sanırlar. Çocuğa oyuncak yapımında ve bununla nasıl oynanacağını göstermede yardımcı olabilirsiniz, ama onunla birebir arkadaş olamazsınız. Çocukların kendilerine benzemeye çalışan anne ve babalara ihtiyacı yoktur ve böyle olmasını da istemezler. Onlar bilgisine, gücüne ve tecrübesine hayran oldukları, gerektiğinde yardım alabilecekleri, güvenilir anne babaları tercih ederler. Çocuk bir oyuncakın nasıl yapılacağını ve onunla nasıl oynanacağını öğrendikten sonra kendi yaşıtlarına bunu göstermek ve birlikte

oynamak ister.

Oyun, bir anlamda çocuk için gerçek hayata alışma denemeleridir. Beş yaşına kadar arkadaş gruplarıyla işbirliğine dayanan kurallı oyunlar oynamayan bir çocuk okul hayatına uyum sağlayamaz. Çünkü orada paylaşma, işbirliği ve kurallar vardır. Çocukla birlikte basit malzemelerden oyuncak üretme ve oyun kurma kolay olmayıp tecrübe isteyen bir iştir. Piyasada bu konuda uzmanlar tarafından hazırlanmış kitaplar bulabilirsiniz.

1969 ÇETMİ HATIRASI

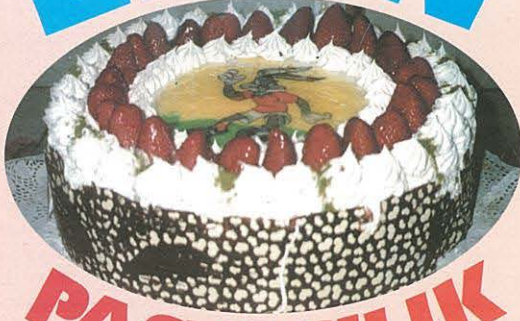
Öğretmen : Şerafettin Zengin

Öğrenciler : (Sağdan-Sola) :

1. Sıra : Hüseyin Arslan, Ümmü Bircan, Raziye Güçlü,
2. Sıra : Hüseyin Eşiyok, Hamza Ayyat, A. Bahadır Özel
3. Sıra : Ahmet Özel, Mustafa Önder, Hasan Karaduman
4. Sıra : Eşşe Eski, Baki Balci, Veli Çamurcu
5. Sıra : Fatma Ayyat, Fatma Çankaya,
Gülizar Yerlikaya,
6. Sıra : Eyüp, Akboğa, İbrahim Tömürlenk,
Hasan Akboğa,

7. Sıra : Keziban Karadeniz, Kerim Parlak, Mustafa Yeşil,
8. Sıra : Gani Varol, Gülmen Çağlar, Meryem Eşiyok
9. Sıra : Ayşe....., Eşşe Uçar, Emine,
10. Sıra : Mustafa, Fahri Ertek, Bilal Akpınar,
11. Sıra : Şehriban Bozdemir, Emine Bircan, Şerife,
12. Sıra : Fadime Karaduman, Münevver Özel,
İsmehan Topkara,
13. Sıra : Şehriban Boz, Sultan Karaca, Ayşe,
İsmehan Oğuz

EREN

PASTACILIK

Bilumum Pasta - Börek
Lokma- Baklava Çeşitleri
Özel Günlerinizde Sizlerin Hizmetinizdeyiz

4271 Sk. No. 8/A-B Aydın Mah. Karabağlar / İZMİR
Tel.: 0.232 - 265 54 01 Cep: 0.543 - 616 11 60

AYVAT TUHAFİYE

Şeref Ayvat

Tuhafiye ve Konfeksiyon Çeşitleri

- * Takım Elbise
- * Bayan Takımı
- * Kaban
- * Manto
- * Kumaş Pantolon
- * Pardesü
- * Etek
- * Eşofman
- * Bayan Bluz
- * Triko Çeşitleri
- * Kot Pantolon
- * Gömlek
- * Pijama
- * Kıravat
- * Çamaşır
- * Havlu
- * Çorap Çeşitleri

HASYÜN
İÇ ÇAMAŞIRLARI

Tevfikiye Caddesi Unkapanı Sk. No. 11-13-15 (Kapu Cami Kible Karşısı)
Tel.: 0.332-351 78 73 Fax: 0.332-352 50 00 Cep: 0.532 - 523 72 82 KONYA